

FLORENTIN SMARANDACHE

**FRATE CU MERIDIANELE
ȘI PARALELELE**

**Editura OFFSETCOLOR
Râmnicu-Vâlcea, 2004**

Coperta: “*Bagatele inutile VI*”, pictură de Florentin Smarandache, din cartea sa “*Outer-Art*”, vol. II, Editura “Conphys” Râmnicu-Vâlcea, 2002, p. 24

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SMARANDACHE, FLORENTIN

Frate cu meridianele și paralelele (note de călătorie)/Florentin Smarandache. – Râmnicu-Vâlcea: OFFSETCOLOR, 2004
ISBN: 973-7743-05-9

Corectura: Mircea Monu

Coperta: Marius-Cristian Drăghicean

Tipar executat la Tipografia Offsetcolor Rm. Vâlcea
Str. Calea lui Traian nr. 47, tel./fax: 0250/732522

FLORENTIN SMARANDACHE

FRATE CU MERIDIANELE

ȘI PARALELELE

(note de călătorie)

Editura OFFSETCOLOR
Râmnicu-Vâlcea, 2004

Carte îngrijită de: MIRCEA MONU

PREFATĂ

A pleca înseamnă a muri o țară?!...

L-am cunoscut în 4 ianuarie 2003 pe paradoxalul paradoxist Florentin Smarandache (născut în Bălcești, Vâlcea, la 10 decembrie 1954) la întâlnirea organizată de colegii săi de la Liceul Pedagogic Râmnicu Vâlcea și desfășurată în mod mai mult sau mai puțin paradoxal la Liceul de Artă Râmnicu Vâlcea. Venise în vacanța de Crăciun acasă, la Bălcești. Făcuse o călătorie lungă, tocmai de dincolo de Ocean, din SUA, de la Universitatea “New Mexico” din orașul Gallup, statul New Mexico, unde este acum conferențiar universitar doctor la Facultatea de Matematică. A doua zi, a plecat spre patria de adopție, dar nu fără a face o escală în Roma: nu-i nici un paradox în asta, din moment ce el este român și vorba ceea – “Toate drumurile duc la Roma!”.

Când ne-am întâlnit, am schimbat numai câteva fraze, dar am “vorbit” apoi prin e-mail și am constatat că, în mod paradoxal, paradoxistului Florentin Smarandache îi șade bine cu... drumul! Oare, de unde i s-o fi trăgând?... De la faptul că primii doi ani ai liceului i-a făcut în Craiova, iar pe ceilalți doi în Râmnicu Vâlcea (ce lecții de geografie i se vor fi predat în ambele licee pedagogice urmate în cele două municipii oltenești?!)?... Ori de la faptul că în perioada 1982-1984 a fost profesor invitat la un liceu din Maroc?... Poate, de la faptul că în 1986 nu i s-a dat viză pentru SUA, unde dorea să participe la Congresul Internațional al Matematicienilor, la Universitatea “Berkeley”, California?... De aceea, probabil, când în 1988 a obținut un pașaport pentru o excursie în Bulgaria, i s-a părut prea aproape și a dat o... fugă până-n Istanbul?!... Oricum, “Fugit” a rămas, după cum a scris chiar dânsul ulterior, dar a trebuit să plătească scump acest dor de ducă – cu doi ani de lagăr pentru refugiații politici (la Istanbul și la Ankara). Atâta

lânchezeală nu putea fi (re)compensată decât de o trecere a Oceanului Atlantic, în SUA – o țară atât de mare încât îți poți ostoi dorul de ducă între malurile Atlanticului și Pacificului, iar dacă ești mai pretențios, poți face o extensie până-n Hawaii (unde olteano-americanul nostru fu chiar de două ori!).

Dar, cum “anonimul din Bălcești” ajunsese o celebritate mondială, atât în literatură (prin Mișcarea Paradoxistă, creată de el), cât și în matematică (printr-o serie întreagă de concepte, noțiuni și teorii care-i poartă numele), chiar dac-ar vrea să mai stea și el, ca omul, așezat la casa lui, nu mai are încotro, pentru că are chemare pe toate meridianele și paralele lumii! Braț la braț cu matematica și cu poezia (nu-i nici un paradox în asta, ne asigură el și ne-o demonstrează prin întreaga sa operă!), Florentin Smarandache a pus piciorul pe cinci continente, ba chiar și pe cel subacvatic, călărind o “motocicletă” submersibilă pentru a da piept cu... Marea Barieră de Corali, dovedindu-ne că nu-i doar un vajnic Columb navigator pe Oceanul Paradoxist, ci și un paradoxal Cousteau!

Pentru că Florentin Smarandache este și francofon, trebuie să lămurim paradoxul excepției sale de la dictonul francez “Partir c’est mourir un peu!” (A pleca înseamnă a muri puțin). Tehnologia informației face ca planeta să devină un sat mai mare, cel puțin pentru oamenii de știință, așa încât nu-i de mirare că pentru ei dictonul a devenit “Partir c’est revigorer un peu!” (A pleca înseamnă a te reîntrema puțin), ca atunci când te întorci acasă.

Din multele sale note de călătorie, datând dintr-un deceniu de peregrinări de-a lungul și de-a latul planiglobului, le-am selectat în acest prim volum pe acelea care mi s-au părut cele mai paradoxale și am căutat să îmbin stilurile de “jurnal de călătorie” și “jurnal literar”, pentru că autorul, ca un paradoxist autentic, respectă o regulă de bază a Paradoxismului: “Fără reguli!”.

Mircea Monu

1. ÎN TURNEU PRIN EUROPA

05.06.1992.

Mă simt mare, dat dracu'! Deja îmi auzeam bocănitul tocurilor de pantofi pe culoarul aeroporturilor internaționale din Los Angeles, Paris... Cine mai era ca mine?!... Fostul țăran!... Mă aflu într-o bună dispoziție după supă de conopidă – mâncare mai ușoară, preparată de mama lui Lotzi...

Ajuns la aeroportul din Phoenix, mă eliberez de bagaje chiar de la intrare, unde predau valiza verde cu haine, cumpărate noi, ca să epatez (!) în Europa, și geanta albastră, cu manuscrise și cărți...

Scriu în avion, la 8.000 de metri înălțime, discursul paradoxist pentru francezi. M-am tot lăsat de azi pe mâine și-am rămas cu eseul neașternut pe hârtie, dar cu ideile sedimentate... Viteza: 359 de mile nautice pe oră (1 milă marină = 1,852 km; deci, 664,868 km/h). Temperatura: 64 de grade Fahrenheit (17,8 grade Celsius; după formula de transformare $C = 5(F - 32)/9$). Podișuri despădurite. Deșert. Norii se văd ca valuri imense de zăpadă. Niște râme suntem, într-adevăr, prin Univers! Îți dai seama pe măsură ce ieși altitudine. "Iar în lumea asta mare,/Noi, copii ai lumii mici,/Facem pe pământul nostru/Mușuroaie de furnici." (Eminescu)

Losangelezii n-au țără de timp!

Am plecat din Phoenix la 9:45 și am ajuns în Los Angeles la 11:10. Sunt așteptat de Stelică Piteșteanu, coleg de suferință în lagărul turcesc, și fiul doamnei Gina. Glumim, spunem bancuri: "Un negru vrea să devină alb și devine. Se uită în oglindă:

– Ooo, de cinci minute am devenit alb și... am și-nceput să urăsc negrii!". (Rasism)

Pragmatism extraordinar al californienilor dintr-o mare metropolă a lumii, unde-i omoară distanțele, n-au țără de timp! Să-i vezi dimineața-n mașină, grăbindu-se la serviciu: la stop, femeile se zgâiesc în oglindă, fardându-se repede, întrerupând, apoi rujându-se la celălalt stop; iar bărbații folosesc aparatul de ras pe neve, lungind bărbia, gâtul...

În SUA, nu-ți dă nimeni, trebuie să știi să iei singur...

Dacă pentru Arizona, 10 \$/h erau acceptabili, în California nu-i mare lucru, fiindcă prețurile-s piperate (ca și în zona New York-ului). Chiria unui apartament cu o cameră și anexe, care pe mine mă costă 300 \$ în Phoenix, pe Stelică îl ajunge la 500 \$. Alimentele sunt mai ridicate cu vreo 10%...

Circulația vehiculelor este mai trăsniță. Oftam:

– Bă, Stelică, eu n-aș putea conduce în ritmul ăsta... infernal! Foarte aproape de mașina din față, schimbând benzile brusc...

Aflu că Pali, emigrat din lagărul turcesc într-un orașel din Noua Scoție (Canada), n-a găsit serviciu nici după un an și jumătate. A mai lucrat temporar, câte o lună, două (pe la sere?). În România fusese scenograf la teatru. A plecat în Ungaria, dar nici acolo nu i-a convenit ș.a.m.d. “Umaniștii/artiștii” exilați sunt morți. Rar când răzbate vreunul. Pe continentul american, lumea nu se uită la artă nici cu dosul!...

Celebrele plaje Malibu și Zulibu – mizere și strâmte!

Seara, am mers la “Canoga Parc Bowling” cu prietenii lui Stelică: două mașini de români. Trebuia să ne descălțăm și să luăm niște cipici...

Am vorbit la telefon cu Petre. Îi venise familia mai târziu (nevasta și trei fetițe), fiindcă Ambasada Americană încurcase actele. Cum se întâmplase și cu dosarul lui Nea C...

Am văzut Hollywood-ul, cu trotuarul pe care se inscripționaseră numele “superstar”-urilor cinematografilei americane. Studiouri, studiouri. A fost și Stelică la un concurs

de selecție, din curiozitate. Sexul frumos se-ngrămădea, visând la gloria celei de-a șaptea arte, noi Marlin-e Monroe, și Greta-e Garbo. Țopârlane de-ălea fandosite, că-ți picau ochii-n gură.

– Viață pe regizori, nenică!, zâmbea Stelică. Să le fi văzut cum mergeau, cum mișcau șoldurile... Colecție de craci sexy. Tehnicienii filmau, luau adresele participanților și stocau imaginile în arhive. Când aveau nevoie de vreun “caracter” anume, căutau portretele pe computer...

Duminică am fost la ocean. Nebun să mă scald în Pacific (un record în palmaresul meu), fiindcă în Atlantic înotasem odată, când predam matematicile prin Maroc. Celebrele plaje de la Malibu și Zulu arătau mizere, strâmte, iar valurile murdare. Totuși, am sărit în apă! Stelică și doamna Gina mă fotografiau...

Mititei la restaurantul românesc “Mignon”

Seara am fost la Restaurantul “Mignon”, românesc. Sâmbătă fusese închiriat pentru o nuntă cu miri români. Am comandat mititei. Pe estradă cânta o formație românească: Vali Bratu – orgă, Liviu Hrișcu – baterie, George Stavri – chitară, George Rotaru – solist vocal, din Făgăraș, venit după Revoluție. Și cine crezi că mă servește ca ospătar? Mitică Machedonu, campist din Istanbul! Stătuse numai o săptămână, două la bahaus. Ne-mprietenisem, jucam șah pe băncile din curtea lagărului. Apoi, el a fugit în Grecia, unde părinții lui, tot în lagăr, primiseră acceptul pentru America. Și tocmai când trecuseră hopul, ajunși în “Lumea Nouă”, taică-su a murit de cancer...

Apar, mai târziu, pe ușă: familia Manea (Ion și Maria, “proprietarii” “Academiei Româno-Americane”, fiindcă de zece ani numai dumnealor conduc: la fiecare alegere se autopropun ca “unici” candidați – model comunist, au avut de

la cine învăța, nu-i așa?), apoi, Leonid Mămăligă Arcade (vicepreședinte, un avorton de om), și Mihai Botez...

La un congres al “American Romanian Academy”

Am apucat ultimele două zile din Congresul al XVII-lea al ARA (“American Romanian Academy”). Trimisesem prin poștă lui Constantin Corduneanu lucrarea mea de algebră “O funcție numerică în teoria congruenței”. N-am ajuns s-o prezint. Dar i-am cunoscut pe matematicieni, am schimbat adrese: Florin Diacu, pe care mi-l dădea exemplul Corduneanu în fiecare scrisoare, fiindcă în lagărul din Germania reușise să-și treacă doctoratul, în vreme ce eu prin Turcia tăiam frunze la câini (bine, dar nici nu-i compari pe nemți cu turcii!), Radu Zaharopol, Todor Fabian și, bineînțeles, tartorele nostru – Constantin Corduneanu. Întâlnirea se derula la Northridge State University. Aici, o expoziție de carte românească (printre altele: “Mișcarea Literară Paradoxistă”, de C. M. Popa, critic literar intrat în manualul de literatură română; un volum de versuri pe care mi-l tradusesem în engleză...), desene ale copiilor din Târgu Mureș. Doi redactori de la “Clipa”, săptămânal politic, cu tiraj de 2.000 de exemplare, împărțeau gratuit publicația lor. Analog, Aristide Buhoiu cu “Universul” său.

Au fost secțiuni în engleză și în română. Am asistat la câteva mese rotunde. Tematica generală – “Ieșirea din izolare a României”. Trebuia să participe și scriitorul Petru Popescu din Los Angeles pe subiectul “Limbajul și realitățile Tranziției”, dar a fost înlocuit de Mihai Botez. Un eseu structurat, deștept, la obiect a ținut romancierul Bujor Nedelcovici (homo politicus-religiosus-estheticus, complexul culturii de care “sufereau” activiștii de partid...), comparat cu alții care vorbeau pentru a nu spune nimic! L-am abordat la sfârșit. Cumsecade. Spre deosebire de Mămăligă, care a fost respingător (n-a vrut

să-mi dea numărul său de telefon din Paris: “S-a schimbat, s-a schimbat!...”). Bujor avea o nouă carte la Editura “Act-Sud” în Franța.

– Ce posibilități am să public vreun manuscris pe tărâm francofon?

Nu mi-a dat nici o speranță.

– Scriitor? Asta nu-i o meserie!, mi-a rostit el...

La “North College”, expoziție de pictură și sculptură românească: Ștefan Munteanu, Bogdan Dumitrică, Marina Crainic, Dinu Rădulescu (la fața locului, am schimbat câteva idei privind pânzele sale), Ovidiu Lebejoară, Ion Bete Bănulescu, Maria Mioara Dimulescu, Dan Paul Cișmaș, Robert Bassler, Martin Varo, Petre și Angela Balogh, Cristina Grant-Kodama (româncă măritată cu un japonez, zicea că se-nțeleg bine).

Buhoiu critică “înțigănirea” limbii române

M-am uitat în programul comunicărilor: toți profesori, scriitori, de la Universitatea X, Universitatea Y, pastori, studenți... Numai eu, un terchea-berchea: în dreptul numelui meu adăugasem “(Phoenix Arizona)”, adică un oarecine. Compania nu-mi permite să-i folosesc numele, de pildă: ing. Fl... Sm..., Honeywell, Inc. Nu știu de ce! Ar fi sunat mai tare în ochii novicilor. Dar mulți profesori aveau un statut de “suplینitori”, ca pe la noi, sau jumătăți de normă, probleme cu restructurări de catedre, reducerea fondurilor alocate învățământului de către guvern, nesiguranța posturilor... Cred că eu, ca inginer, câștigasem mai mulți bani decât domniile unora cu titluri!...

Un aromân din sală a pus întrebarea privind unirea tuturor macedonenilor din Iugoslavia, Bulgaria, Grecia și Albania într-un singur stat, dar perversul de reprezentant american, Ernest M. Latham jr., s-a eschivat. Aceeași reacție în

dilema republică sau monarhie în România. Buhoiu acuza pe Octavian Paler, Răzvan Teodorescu de “înțigănire” limbii române după Revoluție...

Ioana Ieronim, poetă, atașat cultural la Ambasada Română din Washington, părea interesată într-o colaborare literară cu mine (dacă n-o fi reacționat doar din complezență!)

Artiști români în “Elei”

Gata să mă rătăcesc în “Elei” (L. A., cum prescurtează americanii numele orașului Los Angeles), supermetropola de pe Coasta de Vest, însă m-a dus cu mașina Mircea Crainic, arhitect în Elveția de doisprezece ani, dar necetățean...

Nu am fost la banchetul ARA. Corina Chiriac și Florin Piersic s-au dat în spectacol la marele hotel “Hilton” – firma i se vede și din avion, la aterizare pe Aeroportul LAX. Cu 50 \$ eu aș fi mâncat o săptămână întreagă...

Florin Piersic se dă și pe lângă Hollywood, visează la o nemurire universală (cea românească nu-i ajunge!)

Corina Chiriac este administrator la un complex de apartamente (din mare vedetă de muzică ușoară la București). N-am idee ce urmărește să învârtă. Mai cântă, uneori, la restaurantul românesc...

Luni, 8 iunie, urmează să plec la Paris.

Francofon la fereastră

8 iunie 1992.

Plec din Los Angeles cu “Air France”, cursa 61, pentru “cucerirea” Parisului! Întotdeauna, când călătoresc, parcă aș vrea să stau acasă – e obositor. Iar când stau acasă, parcă aș vrea să călătoresc – “Cănuță om sucit”!

– Dați-mi un loc la fereastră.

– Nu mai avem!

– Mais comment, monsieur, moi, un francofon?!... (“...Îndrăznești?!”, continui în sinea mea)

– Gata, s-a făcut!...

În cască, formația KISS. Pentru a frapa, avea obiceiul să cânte mascați. (Oricum, eu nu-i vedeam!) Francezii din echipajul avionului vorbesc engleza de parcă ar fi nemți! Voiam să-mi intru-n mână cu limba lui Valery și Mallarme... Literatura mă obsedase, mă incitase... Notez, cumva pe furiș, în jurnal. Compun cele două eseuri pentru festivalul de la Bergerac... “Mă, ce să mai adaug, ce să mai inventez...”

În Los Angeles e viața mai scumpă, dar mai frumoasă. Mi-ar plăcea să trăiesc acolo... Dar am nevoie de bani. Am nevoie de bani, domn’e, pentru afirmare. Bani, s-o recunoaștem deschis!...

Zburăm spre vest, traversând Statele Unite, Canada, apoi... Nu e linia cea mai scurtă, deși prin aer, între două puncte. Se urmează curenții din atmosferă... tra la la...

“Ora 10.10, 9.080 km distanță, 11.000 m altitudine” – suntem anunțați prin stație. Umblu brambura prin lume!... “Dacă vreun arab o fi pus vreo bombă la bord și s-a dus dracu *persoana mea importantă*, vorba lui Ubu Rex?... Prefer muzică franceză, cu selectorul pe canalul 10, mai dulce, mai sensibilă decât zdrăngănita de americană:

“...elle me desabille/de ses yeux qui brillent...”

Eu știam că-i invers: un bărbat, când vede o femeie “țapănă” și-o imaginează cum arată în pielea goală sau în pat (în vreme ce conversează cu ea despre... pătlăgelele din piață!)

Adormisem. Ceilalți serviseră mica gustare...

Completăm o “Carte de Débarquement” pentru poliția franceză. (Ne țin șiăștia sub observare?)

Am învățat un lucru bun de la americani: să iei peste picior impedimentele vieții... “Să râzi așa, de unul singur, ca prostu’?”

Influența nefastă a SUA!

La “Charles de Gaulle” Aeroport m-au întâmpinat trei persoane! Îi anunțasem pe mulți, dar așteptam cu inima îndoită...

– De-astea, numai Florentin putea să facă!, zâmbește Marie-Hélène.

Lucrase ca psiholog la Istanbul. Avea un bebeluș bucălat precum Jean, soțul ei.

– Ia te uită, v-ați înmulțit!, glumesc eu.

– Tu sais qu’on s’est tue pour toi? (Știi că s-au omorât pentru tine?)

– Ei, nu mai spune!...

Claude Mercurio, poet și comedian șomer, scrisese pe un carton «Smarandache». El era mic, în fața mulțimii, cu pancarta ridicată. Nu ne văzusem niciodată. Mi se lamenta că actorii pregătesc o grevă în Franța, deoarece Guvernul intenționează să le retragă indemnizațiile de ajutor social. Era indignat de influența nefastă care bântuia spre bătrânul continent dinspre Statele Unite, numite “Societatea de chewing gum și coca-cola” sau mai rău: în loc de civilizație americană, pronunța sifilizație americană!...

Yannick, pictor amator, îl cunoscusem în Turcia, la poliție, când avusese un accident de circulație. Eu traduceam din franceză în română, iar Nepot – un tătar prieten din sudul Dobrogei – “tergiumănea” din română în turcă...

Le-am dat amintire câte un exemplar din “Le Paradoxism: un nouveau mouvement litteraire” (Bergerac, 1992).

– E proaspăt ca pâinea caldă!, m-agit.

– Ȑștia-s alte năzdrăvănii de-ale tale!, îmi face cu ochiul Marie-Hélène.

– Ȑi-am dedicat niște versuri.

Și-i arăt la pagina 12: “poème contre Marie-Hélène”. Râde:

– Te ții de zgoande!

Claude îmi descoperă câteva greșeli gramaticale. Ce să mai îndrug, sar de colo:

– Putem considera că le-am făcut intenționat. Ȑsta e stilul. Dacă analizezi anti-limba din “Le fille et la garçon”...!

Fără cuvinte...

Am înnoptat în 13-ème Arrondissement, 40 rue Boussingault, la Claude și Claudine. Strâmte locuințe la Paris! În bucătărie, la demisol, pentru a deschide un dulap suspendat trebuia să-ntorci capul pe spate, altfel te loveai cu ușa-n nas!... Claudine mi-a făcut observație că fac multă lăcărie pe jos, în baie, când mă spăl...

Parisu-n trei zile!

Ce să vizitezi în trei zile la Paris?

Am schimbat 200 \$ la o bancă, dar nu toate posedau “Exchange”, și-am colindat oleacă... Cam 5 FF pe-un dolar, din care mi-au reținut 32 de franci comision. Dar bancnotele de 100 \$ nu le primeau, cică există multe false.

Terase, cafenele cu mese rotunde pe trotuare. Plăcerea locuitorilor.

Îl abordez pe Claude despre mediul editorial parizian.

– Ȑăă, se revoltă Mercurio. Sunt numai rechini! Nu poți pătrunde.

– Dar în teatru?

– La fel.

Tot pe pile și-n Occident, care va să zică! Și eu, credul precum un copil: că aici este onestitatea de pe lume, iar omul

valoros se afirmă imediatmente. Mai vedea! Tot sfori se trag pe din dos...

Interviu la Radio France Internationale cu Ion Stănică. Despre întâlnirea poetică de la Bergerac și despre eseul meu paradoxist. Al. Papilian era în concediu prin țară, Lena Murgu îi lua un interviu lui Dumitru Furdui, care jucase recent într-un film turnat de Yves Montand. (Dinu Flămând se mutase de la RFI?)...

Claudine mă plimbă cu Citroen-ul, seara, prin Orașul-lumină. Explică mereu, ca un ghid:

– Voilà... Place de la Concorde... Place des Invalides... Le Dôme de Napoleon (francezii trăiesc cu nostalgia unor glorii apuse)... La Tour Eiffel (de la distanță, dar mi-aș fi dorit să mă bârâc în vârful vârfurilor)...

“Lasă, lasă..., mă gândeam, și noi românii avem ceva măreț pe glob, să nu se mai laude străinii – Palatul construit de dictator, asaltat de critici vestice și din cauza invidiei, ar fi ocupat locul întâi pe Terra (vezi “National Geographic”, 1990-91)... Nu c-aș fi acceptat despotismul său, Doamne fereastră și-o juma’ de ușă-albastră!!...

Deodată, Claudine spune:

– Voila the moon!

“Ce dracu-o fi însemnând «moon» în limba franceză?”, îmi scotoceam prin cotloanele creierilor.

– The moon, repetă ea.

– Nu-nțeleg, mă fâstâcesc.

– Luna, zice, luna – și-mi arată în sus – în engleză.

– Aaa!..., nu-mi vorbiți în franceză? Eu căutam cuvântul aiurea în memorie. Conectasem greșit firele (!).

Parisul – mai provincial decât orașele americane!

A doua zi: malurile Senei, cu anticarii vestiți, L’Hotel de Ville unde își are sediul Jacques Chirac xenofobul, “Notre-

Dame de Paris” (care-mi amintea de-un film grozav “Nebunul din catedrală”)...

Tarabe cu legume și fructe pe trotuare. Magazine dughene. Mai provincial Parisul decât orașele americane. Străzi înguste, mașini parcate pe margine, circulație rutieră în dezordine. Mă întreb: un Ford american, larg cât o batoză, cum s-ar mișca pe aici? Capacitatea: opt cilindri...

Aveam impresia că cine știe ce nemaipomenită galerie e Beaubourg când o auzeam pe Monica Lovinescu pronunțând c-o i-m-p-o-r-t-a-n-ț-ă-ă-ă...

Reclame luminoase mai puține decât în SUA. Oameni care n-aveau un adăpost, cerând de lucru, distribuindu-li-se hrană gratuită. Dar n-am întâlnit atâția obezi ca dincolo de Ocean...

Când vii din Lumea Nouă, cazi parcă într-o groapă. Diferența dintre SUA și Europa de Vest este egală cu diferența dintre Europa de Vest și cea de Est...

Telefonez acasă la Pierre Dubrunquez, redactor de poezie. Îi scrisesem din Arizona că voi trece prin Paris. Răspunde nevastă-sa:

– Soțul meu nu poate să v-ajute!

– Stai așa, cucoană, că nu ți-am cerut nici o centimă! Voiam să schimb câteva idei cu domnul Pierre.

Ea o ținea una și bună că soțul ei nu poate să m-ajute. Enervat, am închis telefonul, după ce-am exclamat: “Les Français sont tres froids!”...

Greșeam, dacă mă refer la prietenii adevărați care, pentru mine, s-au dat peste cap ca să-mi satisfacă doleanțele...

Vreau să cumpăr un album “Piet Mondrian” (1872-1944), pictor flamand... Al. Ciorănescu afirma într-o epistolă că nonpoemele “scrise” de mine s-ar înrudi cu tablourile abstracte ale sale. 500 FF... am strâmbat din nas... pe cheiul Senei...

Usturător prețul la benzină: 5,26 FF – de 3-4 ori mai umflat ca în SUA. Dacă ar dispune și europenii de spații întinse precum în America, și ar conduce atât de mult mașina, i-ar dura serios buzunarul! Mâncarea, așijderea. (Făceam automat calculul în minte, împărțind la cinci, și comparând.)...

Rendez-vous cu Jean Normand, dascăl de matematici.

– Dacă-ți place, vino-aici, este nevoie de câteva mii de profesori în Franța. De științe exacte. Văd că n-ai uitat limba!

– De ce s-a creat vidul ăsta?

– Fiindcă majoritatea preferă să lucreze în industrie, se... câștigă mai bine.

– Și ce salariu aș avea?

– În jur de 10.000 FF.

– Mai prost ca la americani.

Apoi, ne amuzăm. Jean imită...

– Americana este limba engleză vorbită cu guma de mestecat în gură!...

“Rafinăria”... Beaubourg!

Destul de controversat Centrul Cultural “Georges Pompidou”, construit după un proiect italian. Seamănă cu o... RAFINĂRIE! Claude zisese că-i un monument al urâteniei...

Straniu parc, obiecte negre, accentuate... conceput de Jean Tinguely (elvețian) și Niki de Saint Phalle (francez) – intitulat “Hommage à Stravinsky”. Și muzică fantasmagorică...

Apoi, “L’AvantMusée” (expo cu vânzare din pictori necunoscuți, deci, un pre-muzeu). Ceasul care indică precis câte secunde au mai rămas până-n anul 2000 (“Génitron”), un număr de nouă cifre, unde tinerii se pozau...

Daniel Spoerri, artist plastic evreu din Galați, în vitrina de la Beaubourg cu un album. Pe teme (din obiecte) cuiziniene (de bucătărie) – e stilul său...

Expoziția François Boisrond – “En transparence”: dedublări precum două-trei imagini suprapuse, transfigurări, metamorfozări...

“Le défenseur du temp”: un ceas cu cocoș, dragon, broască țestoasă... La orele exacte, animalele încep să se miște. Am urcat la etajul IV, Muzeul de Artă Modernă: Pierre Bonard, Matisse (motive ca în covoare), Giacometti (picturi cu forme șterse, culori sumbre), Jacques Lipschitz (sculpturi drepte), Juan Gris (cubist, superprelucrat), Georges Braque (linii sparte), Pablo Picasso, Fernand Léger (“Elément Mécanique”, artă tehnică), Théo van Doesburg (compoziții), Piet Mondrian (picta cu nonculori – alb, negru, gri; linii orizontale și verticale, fără simetrie; tablouri simplificate la extrem; numai unghiuri drepte = odihnă; în SUA, Mondrian a folosit scotch și benzi izolatoare lipite pe pânzele sale. Ce să mai comentez: îmi seamănă sau invers!) și George van Tongerloo și François Morellet și Frantisek Kupka în aceeași manieră...

Un salon special pentru Brâncuși al nostru: “Muza adormită” (bronz, 1910), “Foca” (marmură, 1936), “Coloana Infinitului” (III), “Domnișoara Pogany” (II, V), “Tânără fată sofisticată”, “Cocoș”, “Fotoliu”, “Pasărea în spațiu”...

Apoi, Francis Picabia (colaje: hârtii, sfori prinse pe pânze), Raoul Hausmann (“L’esprit de notre temps”: un cap de lemn cu obiecte atașate – ceas, portofel, metru de croitor, roți dințate), Marcel Duchamp (“Fontaine”, 1917/64, înfățișând pur și simplu un pișoar luat de la WC!)

Se prăpădește Jean de răs:

– Dacă te duci să-l cumperi din comerț, un pișoar face câteva sute de franci; însă exponatul din muzeu, căpătând valoare “artistică” prin ideea însăși de a fi pus într-o expoziție de către “sculptor” – care n-a meșterit absolut nimic, a căpătat așadar acest obiect “calități” estetice...

– De avangardă, completez.

Mă privește cu otheadă:

– Păi, cum îți surâde ție!

– Așa, mă duc să strâng niște fiare vechi, ruginite, sârme înghimpate, lemne putrede, bălegar mirositor – le-așez grămadă în forme bizare și-mi intitulez “creația” paradoxistă: UMANITATE (adică războaie, degradare, prostituție, îmbătrânire spirituală)!!...

Analog “Roue de bicyclette”, 1913/69, o roată cu axul înfipt într-un scaun!...

George Grosz (“Amintiți-vă de unchiul August, inventatorul fericit”, 1919, desen cu nasturi reali cusuți pe pânză, iar în loc de nas, prins un șurub lung; așadar: pictură tridimensională sau sculptură?), Giorgio de Chirico (un tip care-mi place, “Portretul lui Guillaume Apollinaire”), Laszlo Moholy-Nagy și Carl Buchheister și Jean Hélion (linii și cercuri, forme geometrice), Sophie Taeuber, Vilmos Huszar, Jean Pougny (“Relief”, picturo-sculptură!), Marc Chagall (favoritul lui Jean; tablouri epice – multe centre, multe acțiuni, culori tenebroase și culori vii alternând, disproporționări, elemente iudaice), Joan Miró (artă din obiecte găsite, un tablou e găurit), Max Ernst (“Loplop présente une jeune fille”, 1930, pe un tablou pictat puse o piatră într-o plasă, păr natural lipit), Salvador Dali (celebrul), André Masson (nisip încleiat pe pânză), Jean Arp (un lemn tăiat și picturat), Alexandre Calder (sârme: “Constellation”), Alechinsky (“Enfants interrogeant”: bucățele de lemn colorate și atașate pe un tablou mai întins), Julio Gonzales (elemente tehnice), Henry Michaux (pictură automatică, foarte rapid executată; mâzgălituri)...

O piesă de teatru la Paris

Am luat un cârnăcior cu pâine, 12 FF. Cheltuiam cu țârâita, să nu rămân în pană financiară, c-aș fi sfeclit-o singur prin lume!...

Jean m-a dus cu motoreta până la Théâtre Les Déschageurs, aflat sub direcția lui Vicky Messica – admirator al lui Matei Vișniec, N. Stănescu și-l cunoștea personal pe Georges Astalos (a cărui adresă mi-a dat-o). La teatru, maștepta Claude. Biletul – 100 FF, dar aveam invitație. Treceai printr-un gang, iar înăuntru – o sală înghesuită. Ardeam de nerăbdare să văd și eu o piesă la Paris!... Mare brânză! Actorii jucau fără bani, dramaturgii fără bani, regizorii fără bani! Iar prieteni, rude, cunoștințe ale artiștilor ce se produceau pe scenă erau spectatori. Am numărat – erau 18. Subiectul piesei “Souris blanche” (Șoarecele alb), de Gérard Delangle (ce nume matematic – al unghiului!), regizată de Marc Rogjac, este fantezist: toți bărbații muriseră din cauza unui flagel, rămăseseră numai femei care începeau să se teamă de dispariția rasei umane; căutând, poate-o mai fi scăpat vreunul, găsesc un imbecil, dar nu reușesc să-l excite în nici un act de procreație, dovedindu-se că, de fapt, era... homosexual! Finalul dezvăluie că toată povestea nu fusese decât visul unor prostituate dintr-un bordel. Când apare patronul și le trimite la... “daravelă”!

După spectacol, Vicky și o parte din actori îi bârfeau pe autor și pe regizor că plecaseră fără să scoată o vorbă...

Le-am mărturisit că am scris și eu piese, dar refuzând orice structură teatrală. Mi-au aruncat niște priviri neîncrezătoare, ignorându-mă...

Muzeul Luvru

A treia zi: Musée du Louvre. Nu-ți ajunge o săptămână întreagă să-i vizitezi toate colecțiile! Louvre-ul medieval era deschis: antichități egiptene, macheta Castelului Regelui Charles V (sec. XV) devenit muzeul actual. Galeria de “Hystoire du Louvre” mi se pare o istorie a istoriei.

Pictură realistă franceză din sec. XIX: Georges Leroux (“Dans la grande galerie”: tablouri în tablouri; un grup de persoane asistând la un jubileu plastic), apoi sec. XVIII-XVII. Expoziția Clodion (Claude Michel, 1738-1814), sculptor în marmură, lut, ipsos. Simboluri religioase în realismul său. Basoreliefuri...

Radio France Internationale intrase în grevă pentru mărirea salariilor...

Gunoaie pe străzi...

M-am descurcat “cu întrebatul”, vorba lui Ilie Moromete, care-l sfătuia pe Neculae cum să procedeze la București...

Parizienii par resemnați: Franța nu mai are pretenția de superputere, ca în veacul trecut, de aceea poate nu-i înghit pe americani. Mai speră prin cultură...

Mă gândesc și la camionagii, țărani care încercuiseră “Disney Land”-ul în Paris, văzându-l ca pe un izvod al dominației americane chiar la ei acasă...

– Uite, domn’ e, se revolta Claude, vietnamezii, care pe vremea coloniei învățaseră franceză, s-au lepădat, trecând la americană (ci nu engleză) ca primă limbă străină în școală. Și, culmea, tocmai limba călăilor care i-au bombardat și măcelărit!...

Mi-a dăruit cu dedicație placheta sa de versuri “amours & cris” (1990), închinată sexului slab (“Femme,/Ton temple/Est ma seule/Religion”) și revoltei...

“Clubul poezilor”

Roger Gaillard mi-a scris în Phoenix c-o să ne-ntâlnim la “Clubul poezilor” (30, rue de Bourgogne). N-a fost punctual și nici că mi-a transmis numărul de telefon din Paris. Sunt poleiți pe dinafară scribăreții ăștia: “Monsieur” în sus, “Monsieur” în jos, “Cher Monsieur”, dar la fața locului observi că-s goi de sentimente. Clubul era de fapt un restaurant

semiîntunecat. Străbătusem Bd. Saint Michel, Bd. Montparnasse (de bogătași, aici locuiește și dramaturgul de talie mondială Eugen Ionescu). Claudine ținea morțiș să-mi arate minunățiile Parisului. Treisprezece inși stăteau la mese.

Jean-Pierre Rosnay, director al revistei trimestriale “Vivre en poésie”, se lăudase în telefon că animă unul dintre cele mai mari cluburi poetice “din lume”. Aiurea-n tramvai! Au mania grandorii (că vezi, Doamne, cu sediul în Paris) și a internaționalismului găunos.

Rosnay auzise de Ana Blandiana, ar fi întâlnit-o chiar aici. În vreme ce alt poetaș, lângă el, a dat scârbit din mână:
– Canalii, falși disidenți, oportuniști!, se înflăcărase bărbatul. Au profitat de comunism, s-au plimbat pe banii statului prin străinătate, iar când au simțit că lui Ceaușescu îi fuge pământul de sub picioare, au trecut în tabăra adversă pentru a intra în grațiile noastre...

Abia pe la 11 noaptea s-a început. Melodii pe versuri de Francois Villon, Paul Verlaine, G. Apollinaire și, “biensur”, specialitatea casei – J. P. Rosnay! Iar un Gâgă (sau Bulă?) francez – au și ei, nu se lasă – a citit memorabilele versuri:

Les fourmis

Font pipi

Meme à Paris!,

un adevăr zguduitoare (Furnicile/Se pișă/Și-n Paris!), pe care nu l-am bănuțit, crezând că la Paris pișatul este interzis!...

Claudine dormita, sprijinindu-se în coate...

La ieșire, spre vânzare, pe un raft, volume de poezie pe care nu le cumpăra nici dracu’!...

Am șase cărți în Biblioteca Națională a Franței!

Există linii de servire “McDonald’s” și-n Franța. Îi invadează americanii!...

Am vorbit la telefon cu Georges Banu, solicitându-i o prefață de cinci rânduri pentru ciclul teatral de “Metaistorie”. Se ferea de mine ca de râie. M-a respins...

La “Bibliothèque Nationale de France” am găsit înregistrate șase dintre cărțile mele de literatură: FPE, SFL, LSDNS, AAB, COL, DS – abrevierea titlurilor lor: “Formules pour l’esprit” (Formule pentru spirit), “Sentiments fabriqués en laboratoire” (Sentimente fabricate în laborator), “Le sens du non-sens” (Sensul nonsensului), “Antichambres / Antipoésies / Bizarreries” (Anticamere/Antipoezii/Ciudățeni), “Circles of Lights” (Cercuri de lumini), “Dark Snow” (Zăpadă neagră)...

Cu Jean în Parc, lângă “Palma care ascultă” – statuia lui Henry de Miller...

De când s-au inventat benzile magnetice de înregistrat/răspuns la telefon, nu mai poți discuta cu ființe umane, ci doar cu... mașina! Telefonasem din Arizona, trimisesem chiar o misivă, sunasem din Paris. Nimic, să dai cu tunul! Monica Lovinescu și Virgil Ierunca făceau pe surzii!
– Au cercul lor, închis, nu poți intra!, avea să-mi confirme mai târziu, la București, Victor Frunză...

Iar R., pe același ton!

– Nu te găsești în șleahta acoliților ăstora!

– Dar ei se erijeau în diriguitori ai culturii și ai artiștilor exilați din România!

– Hăăă, ăstea-s povești radiofonice!

– Și eu care credeam că-n Occident umblă Libertatea și Dreptatea pe toate străzile!...

Cultura se sprijină pe ONG-uri

Cultura nu e sprijinită de la Centru. De pildă, în Statele Unite: nici o revistă literară nu este finanțată de către guvernul federal sau statal; analog pentru instituțiile teatrale, muzicale. Există, desigur, fundații particulare care sponsorizează anumite

publicații, dar în timp limitat și prin concurs. Se acordă și premii, burse (“fellowships”) – dar nici 10% din scriitorii/artiștii americani nu ajung să intre în posesia lor. Un exemplu: “Guggenheim Memorial Foundation” acceptă în 1992 numai 148 de aplicații, din totalul de 3.162, adică nici 5%! Recipienții nu au voie să mai participe pe viitor. “National Endowment for Arts” alocă anual 200.000-300.000 \$ în sprijinul literaților/actorilor de pe continent (cetățeni sau rezidenți permanenți – iată că și eu pot concura!), între 5.000 \$ și 25.000 \$ de câștigător. Să se afle, așadar, numărul creatorilor “fericiți”! (Infim) Sumele par astronomice pentru un locuitor din Lumea a Treia, dar în America, totul se plătește în dolari. Numai chiria medie ajunge la 500 \$ pe lună!...

Ar trebui să mă abonez la o revistă pur literară din țară, să-mi mențin limba vie, proaspătă. Altfel, rămân c-o vorbire românească neevoluată, până la arhaică. Plus îmbogățirea vocabularului cu neologisme: ecumenic, preeminență, egograf, leviathan, aminiotic, a deambula, synopsis, artefact, doxă, ubicuitate... fiindcă la mine lexicul nu că doar stagnează, ci chiar regresează. Sunt și derutat: la ce limbă să mă opresc? Nu pot continua duplicitar (sau tri-plicitar!). Să-mi perfecționez engleza? Foarte greu! Să mă întorc la română? Sunt rupt, cine mă publică? Am învățat că nu trebuie să mă bazez pe prieteni, ci doar pe mine însumi...

În Paris se purta MINI. Credeam că franțuzoaicele sunt mari frumuseți (din reclame luxoase, reviste de modă, filme cu Brigitte Bardot, Catherine Deneuve, Nathalie Delon, Sylvie Vartan). Zâne din basme? Aiurea! Femei ca toate femeile!!...

Oaspeți în Bordeaux: eu și Elisabeta a II-a!

De la Gara Montparnasse iau TGV-ul până la Bordeaux. Tren de mare viteză: 300 km/h. Când pădurea trecea

foarte aproape de calea ferată, mă dureau ochii privind pe geam...

Doi tipi din New Jersey în vagonul 15; traduc pentru ei. Cumpăraseră de peste ocean un bilet în circuit (“Europass”), mai deștepti decât mine! Cu 300 \$ se plimbau prin toată Europa de Vest cinci zile. În rețeaua feroviară...

În vagoane, cabine telefonice. Dar mersul cu spatele mă amețea...

Gară modestă în Bordeaux. Plătesc: 1,5 FF la WC, 20 FF depozitare valiză în automat, 17 FF autobuzul. Cobor în Place Gambetta (Centre Ville). Drapele englezești: regina Elisabeth II se află în vizită prin Franța. Sosea de la Paris. Așadar, pe același traseu. Râdeam în sine: un țăran de la Bălcești și-o regină din Londra!...

Îmi amintesc un banc spus de Vali N., când lucram la IUG. După ce Ilie Năstase divorțase. La proces, întrebați de motivul cererii despărțirii, prințesa ar fi spus:

– El nu-i de rangul meu!

Nasty, de colo:

– Poate că nu-s de rangul ei, dar nici ea nu-i de ranga mea!...

Pe Rue Saint-Remi, lângă port. Mas într-o librărie. Dau cu ochii prin rafturi. Sunt mai american decât mă credeam. Lacom să cunosc multe în timp scurt...

M-au surprins clădirile celea negre ca de funingine. Sau cenușii, mohorâte. Față de coloratura vie a “building”-urilor nord-americane, țițătoare.

– De ce nu le vopsiți?, îmi chestionez amicul, Paul Courget, la care înnoptam.

– Plouă mereu și se scurg apele...

Mi-amintesc că Universitatea Craiova eliminase la fotbal, în vremea ei de glorie, echipa bordeleză...

Nu găseai telefoane publice în oraș, să te fi dat peste cap! Un moș de pe stradă mi-a spus c-au fost suprimate fiindcă le spărgeau borfașii ca să fure monedele! Numai din bar poți

telefona. Dar trebuie să consumi. În plus, este mai scump (2 FF). Am vorbit de la Braseria LE PALATIUM cu Roger Coste, redactor la “Esquirou”. Mă învestise ca “delegat special” al revistei în Statele Unite. Probabil că eram singurul de pe continent care citea ori scria la această publicație! Pentru România îl numise pe Constantin Frosin, din Galați.

Nu ne văzusem mutrele.

– Întrebați ospătarul de-un “străin”.

– Nu “străin”, mă corectează Roger, “visiteur”!...

Emigranți asimilabili și neasimilabili

Imobile din piatră din secolul al XVIII-lea, cu un nivel sau cu două niveluri. Vizitez Catedrala St. André (foarte dantelată și înzorzonată), Le Palais-Rois, Athénée Municipal, podul peste Garonne (construit în 1822, cu lampadare)... un vaporeș în trecere... Porte Salinière (intrarea în vechiul oraș feudal)...

Colecția artistică a lui Paul Courget: 80 de albume, timp de 18 ani; în fiecare zi, colaje care să aibă tangență cu arta...

– Emigranții italieni, spanioli, asiatici de la începutul veacului s-au integrat. Numai arabii—s dificil de înghițit. Se-nmulțesc ca șobolanii!, își varsă focul Gérardine Courget. Nu se lasă de musulmănia lor. Dacă o familie închiriază un apartament, vin și frații și verii. Stau claie peste grămadă. A doua zi, întâlnești o capră pe scări... un măgar la ușă!...

M-au cazat într-o cameră ’naltă, cu ferestre largi. Peste noapte, drogați în stradă. Se-ncăierau lângă oblonul meu, vociferau. Mă prevenise Claude să nu ies afară...

Castelul lui Montaigne, văzut din mașină

M-au imbarcat într-un “Peugeot” până la Bergerac. Țineau mașina în garaj, la subsol.

Dac-ar fi rămas în drum, o găseau dimineța fără geamuri!...

Câmpuri de viță-de-vie cât zăreai cu ochii. Ferme. Biserici în fiecare comună. Traversăm o așezare mică, Libourne, “zburăm” pe lângă Castelul lui Montaigne. Aici și-a gândit celebrele “Eseuri” filozoful francez Michel Eyquem de Montaigne (1533-1592) asupra ARTEI DE A TRĂI...

Franța = teritoriu îmbelșugat, verde. Însă, Parisul era mai frumos în închipuirea mea, decât este în realitate. Imperiul... Napoleon-ii... De aceea, numele i-a rămas... Dar în decădere... Limba și-a pierdut întâietatea. Ce se mai forțează săracii cu francofonii, macofonii, tacofonii... Oceanul anglofon se revarsă peste omenire! Centrul capitalei franceze este ocupat de birouri administrative, politice, culturale, financiare – în timp ce muncitorii locuiesc în “banlieu”-uri, fiindcă-i mai ieftin...

Colocviu de poezie în Bergerac

Mica burghezie literară strânsă la Bergerac. Babe și moșuleți, bucurându-se ca niște copii, recitând poezioare. În franceză. În dialecte pestrițe occitane (“patois”, “langue d’oc”): limbă de origine latină vorbită în sudul Franței. Mă uitam ca vițelul la poarta nouă, fără să pricep o iotă, iar la sfârșit aplaudam din complezență. Potop de premii și diplome pentru a mulțumi pe toată lumea din sală. Veniți ciorchine din: Algeria (Lazhar Baaziz), Italia (Marisa Borrini), Canada (Hédi Bouraoui, University of York), Belgia (Paul van Melle), SUA-România (Florentin Smarandache), Liban, Grecia și, bineînțeles, țara gazdă. Annie Delpérier înmâna “trofee”. Eu am primit medalia de argint pentru întreaga creație poetică și antipoetică. Volumele paradoxiste emană radiații ultraviolete în

bătaie de joc la adresa poeților ce se iau în serios... cocoșii literari!...

Frumos, distractiv, relații în lumea culturală internațională multiplicată, însă... vreme pierdută de la studiu/creație! Am vrut să dau și eu cu nasul – ca un opincar al literelor răsculate. Și nu mi s-a părut mare scofală!...

Colocviul “La poésie, pourquoi? pour qui?” (Poezia, pentru ce? pentru cine?) animat de Bernard Duteuil. La masa juriului stăteam lângă Marisa. Ne conversam hazliu într-o francezo-spaniolo-italiano-română (!), din vina mea, care-o țineam morțiș să mai fur ceva expresii din limba lui Umberto Eco și Eugenio Montale. Mâzgălesc pe dosul unui xerox de ziar: “por favor, mi escribar”.

– Nu e corect, zice italianca și adaugă “per favore, mi scrive”.

– Tot un drac!, sar eu.

Îmi place cum sună: ta-ra-ra, ta-ra-ra. Și spaniola mi-e agreabilă, pe când engleza îmi repugnă...

Marisa organizase un concurs de poezie “Goccia di luna” (Picătura de Lună), ziarul “La Nazione” publicase rezultatul. Marisa, cu pixul în mână, îmi subliniază pe ziar: “Menzione d’onore: (...) Rodica Maria Berariu (di Timisoara, Romania)”...

Expunere asupra Mișcării Literare Paradoxiste

Referatul meu la colocviul din Bergerac se intitula elocvent “Le Mouvement Paradoxiste” (Mișcarea Paradoxistă). Destui scriitori așteptau de la f-o-n-d-a-t-o-r o definiție precisă, matematică. Nu știu dacă-i posibil așa ceva în artă. Cu reguli exacte de creație, precum “mulțimile recursive” care se (auto)generează după algoritmi dați (vezi limbaje formale pentru automate finite, mașini abstracte Turing, teoria funcțiilor recursive)...

Și-am început la microfon. Țineam două coli în mână, din care jumătate citeam, restul vorbeam liber. Punctam doar ideile:

“MIȘCAREA LITERARĂ PARADOXISTĂ

s-a născut din refuzul de a crea într-o societate dictatorială, unde totul era controlat și dirijat de Putere, din refuzul de a scrie la comandă – altfel spus:

a crea fără să crezi;

a scrie fără să scrii;

a face literatură cu ajutorul non- și al antiliteraturii.

Poezia a fost înlocuită de mizeria cotidiană a vieții, de anarhia ideilor, de discontinuitatea gândirii, de nonpoezie chiar, de semne arbitrare, de pagini albe, și până la urmă de orice.

În această manieră s-a ajuns la introducerea de elemente negative opuse artei în sfera conceptuală a literaturii.

Paradoxismul, contrar avangardei tradiționale, nu neagă celelalte mișcări-curente-școli-teme-opere artistice, dimpotrivă, încearcă să le asimileze. Ulterior, paradoxismul a fost generalizat în spațiul cu n-dimensiuni, prezentând obiecte reale în starea lor naturală drept poeme. Căci forma poeziei nu trebuie înțeleasă doar ca litere pe hârtie sau ca sunete recitate.

Un poem poate fi:

o floare pur și simplu;

o rachetă zburând în cer;

tu însuși, cititorule – deja “scris”/creat de natură/societate.

Aceasta ar fi “poezie tridimensională”.

Care este paradoxul?

Fie L o noțiune. Existența acesteia implică și existența noțiunii contrare $\bar{L}$. Ce părere aveți atunci dacă se introduce în sfera noțională L o parte P din $\bar{L}$, astfel încât P să păstreze funcție dublă apartenență (atât la L cât și la $\bar{L}$)? Se contrazice o axiomă universal recunoscută:

$L \cap \bar{L} = \Phi$ (L intersectat cu anti-L este egal cu mulțimea vidă Φ), deoarece în cazul nostru avem:

$L \cap \bar{L} \neq \Phi$.

Aici e cheia! Fiindcă $L = \text{Literatură}$, $\bar{L} = \text{Nonliteratură}$.

Se poate merge și mai departe (= dezvoltarea în viitor a literaturii) până la includerea totală a lui $\bar{L}$ în L . Atunci, L se va confunda cu totalitatea T (situație limită!). În concluzie: L se va aneantiza ori, dimpotrivă, va înghiți totul?"...

Hedi Bouraoui pledase despre: omogenizarea culturilor; transpoetic (= universalizare a sensibilului); teleprezență spirituală.

Eu am punctat în dezbateri: criza poeziei; experimente americane (poeme concrete, sonore, vizuale, colaje, poeme proiective – Chales Olson, found poetry – poezie găsită, pop poetry – poezie pop, cowboy poetry – poezie de văcari, science-fiction poetry – poezie științifico-fantastică); definiția poeziei – poezia nu se poate defini (!); lirică preistorică – fără cuvinte; ambiguitate necesară; orice sens are și nonsens; limita poeticului?; modele matematice în pictură și în poezie; alimentarea științifică a liricii; muzica concretă (vezi John Cage) – introducerea zgomotelor naturale în lucrări orchestrale.

Un iredentist franco-maghiar

Antoine de Gerando, ziarist sporadic (mi-a dat și adresa: “La Gaburre”, 24560 Issigeac), cetățean francez descendent al unor emigranți unguri, m-a provocat: “Ce relații ați întreținut cu scriitorii minorităților din România?” (bătea clar spre politică!). M-a șocat afirmând că limba română este de origine latino-slavă (!), nu mai auzisem până atunci această asociere hibridă, și că poporul român este format din maghiari, germani și țigani (!) – pus să tot jignească, trimițându-ne la zidul infamiei. A dracu’ nație de om: căsătorit cu o franțuzoaică, își dusesse copiii în pusta lui Arpad să-nvețe ungurește. A-ncercat și cu nevastă-sa, dar mare lucru nu s-a prins de ea...

Vreo 30 de persoane în sală, din Franța și din lumea francofonă. Gerando ăsta se dădea pe lângă personalități franceze:

– Hai, domnule, că se pierde cultura... (boangheru' dracu!)

Gerando avusese emisiuni la radio, citise și din poeziile mele în franceză, nu pentru calitatea lor, ci pentru a demonstra că-n România nu-s respectate drepturile omului, desigur, dirijând spre Ardeal! Deci, asta era adevărata față. Pe urmă, și-n pauze, și-n zilele următoare, ne uitam urât unul la altul, eram ca-n stare de război...

Am replicat francezilor că Transilvania este sub sfera de influență culturală franceză, iar dezlipirea ei de România ar trece-o sub influență germano-maghiară. Mi-a părut rău, nu voiam să bag zâzanie, dar mă enervase boul ăla de francez-ungur!...

Paradoxismul = a spune nespusul!

Intellectualii români își ridicau privirile spre Franța. Acum... spre America. Franța a (s)căzut. Marile puteri se schimbă, parcă trec prin rotație la conducere. Cine va urma după America? Fiindcă am învățat că nimic nu rezistă etern (pe-o poziție)...

Am întâlnit-o pe Marisa Borrini, poetă italiancă din La Spezia, pe van Melle (poet din Belgia, editorul "Inedit"-ului, a cărei fiică, tot poetesă, tocmai se... sinucisese), pe profesorul și eseistul Barogoui din Québeq (arab de origine)...

Maurice Raucy, inginerul de la Aérospatiale Toulouse, îmi vorbea pe drum (m-a cules în mașina lui) despre schimbarea ortografului francez: un exemplu ar fi de ce "pharmacie" și nu "farmacie"? (un "ph" inutil, în loc de "f")...

Franța este frumoasă, verde, bogată, cu oameni sensibili, vorbăreți. La festivitate îmi ziseseră că semăn cu Ilie Năstase (părul lung și negru)...

Vorbisem despre “necesitatea alimentării științifice a poeticului”. Criza poeziei implică încercarea de schimbare a formei și a conținutului, experimentarea (poezia concretă, sonoră, vizuală). L-am citat pe Charles Olsson cu poeme proiective. Am amintit de poezia-obiect, poezia-găsită. Și-am ajuns la concluzia că nu există definiție pentru poezie (ni se ceruse s-o definim)! Poezie preistorică – poezie fără cuvinte. În sală erau 30 de persoane, le-am numărat. Îmi place mereu să număr. Orice. Am vorbit despre paradoxism, evident (nonsensul vieții într-o astfel de societate închisă) ca o metodă de-a înșela autoritățile, de-a spune într-un alt mod (de-a spune nespusul), de-a te putea apăra...

Gerando făcea propagandă literară maghiară...

Bergerac – oraș al vinului și al lui Cyrano

Orășelul Bergerac numără vreo 51.000 de locuitori. El trăiește din negoțul cu vinuri de secole, având o reputație. Desigur, în oraș există “Muzeul Vinului” (La Musée du Vin). Am donat un tablou de-al meu la ceremonie. Mult umor și anecdotic. Am citat pe Edmond Rostand (1868-1918) cu “Cyrano de Bergerac”, apoi “mutuk”-ul (vinul ce-l beam în lagăr, la turci), vinul de Drăgășani, din zona mea, despre manuscrisele mele îngropate în vie înainte de-a fugi din România...

Îmi făcusem de-acasă o listă bilingvă cu noțiuni viticole: “la vigne = viță de vie”, “le vin = vin”, “la vinée = recolta de vin”, “entre deux vins = puțin amețit”, “mettre de l’eau dans son vin = a se îndulci, a se modera”...

Suntem ospătați la “Gentilhommière”, hotel și restaurant al unei poetese divorțate.

– În Franța, poeții trebuie să lucreze ca să se întrețină, se scuză ea cumva.

Fac cunoștință cu Jean-Paul Mestas, alt poet. “Manger c’est un art”, mai ales la țară...

Sâmbătă-seara, la “Canneau de la Vinée”...

Maurice conduce cu 90 km/h pe autostradă. Privesc din mers: “Auberge des glycines” (Hanul cu glicine), “Lot et Garonne, “Villeneuve sur Lot”. În afara orașelor, viteza legală este de 130 km/h. Șoferii plătesc pe autostradă (depinde de distanță). Maurice a dat 37 FF...

Toulouse – un oraș roz

Toulouse e un oraș roz (din cauza pietrei colorate). Un canal. “La Place du Capitol” (Piața Capitol). “La Mairie” (Primăria). Lycée “Pierre de Fermat” (numele celebrului matematician cu atâtea probleme în teoria numerelor, deși avocat de meserie). Catedrala Iacobinilor (1216-1229), stil gotic, construită de Ordinul Dominicanilor. Adăpostește mormântul Sf. Thomas d’Aquin...

Pictură abstractă (Bargoni) pe Rue du Taur. Pereți în lemn și în cărămidă (colombages)...

Bazilica romană Saint Sernin. Mormântul martirului St. Saturnin. Muzică la orgă...

Pubele mici, gunoaie pe străzi...

Un vaporeș trece pe canal...

Un tip cântând la chitară pe scările catedralei Notre Dame du Taur...

Dintr-o spălătorie ieșeau baloane de săpun...

Donjon du capitol cathare (sec. XVI). Crucea occitană...

La Garonne trece prin Toulouse...

Bayer France, pictură în perspectivă pe zid (“muraille”) pe Rue Peyrolières...

Urmează să fac un popas în orașelul “Zidurile” (Les Mureaux), pentru un interviu la un post de radio independent local - Radio Vexin Val-de-Seine...

“Leagănul rachetei «Ariane»”

15.06.1992.

Ville des Mureaux. Orașul Les Mureaux are 32.000 de locuitori. Numele său, care vine de la cuvântul latin “murelli” – pereți, apare pentru prima dată într-un text din anul 1183 și se referă la zidurile de piatră ale orașului antic gallo-roman situat pe malurile Senei. Se află la 37 km de Paris, cu acces direct la Autostrada 13, în vecinătatea Autostrăzii 14, iar pe linia ferată se ajunge în 37 de minute la Gara Saint Lazare din Paris. Este un oraș industrial, are 460 de întreprinderi, unele dintre industrii sunt de vârf, Les Mureaux fiind “leagănul rachetei «Ariane»”...

Blocuri moderne cu zece etaje...

Andrée Balbastre și soțul ei, Gérald, mă găzduiesc. Au fost amândoi în România și au vorbit la Radio Timișoara (cu Rodica Berariu), Craiova (cu Ilarie Hinoveanu și fiică-sa), Cluj (cu Horia Bădescu), Târgoviște (cu Mihail I. Vlad), Constanța, Mamaia. Sora lui, farmacistă, venise cu un convoi de medicamente pentru România, dar fusese ținută la granița de intrare în Ungaria 36 de ore!...

Dolarul scade în comparație cu francul francez: 5,15; 5,10; 4,95...

10% șomaj din populația activă în Franța...

Gérald lucrează în Paris, dar locuiește în Ile de France. Face naveta zilnic. Prin Gara St. Lazare cică trec 60 de persoane pe secundă!

Un radio fără programe publicitare!

Interviu la Radio Vexin Val-de-Seine. Este un post local, unul dintre primele “radiouri libere”, care au spart monopolul statului. Este un “radio asociativ”, fiind proprietatea Asociației pentru Comunicare din Val-de-Seine (ACVS), care

are vreo 80 de membri. Stația are doar trei salariați (secretara, un tehnician și coordonatorul emisiunilor), restul lucrând aici ca voluntari, în timpul lor liber! Emițătorul de 2 kW bate la 30 km, acoperind o zonă cu vreo 900.000 de locuitori. Uluiitor este că acest radiou nu transmite deloc publicitate! Finanțarea sa principală se face, prin lege, de la Fondurile de Sprijin pentru Exprimare Radiofonică (FSER), dar există și alte fonduri naționale, europene, regionale și locale. În baza unor convenții semnate, orașele din zonă varsă acestui radiou 1 FF/locuitor/an în schimbul unui timp de antenă al căror program și-l fac singure...

Sex-shop video lângă gară...

Mi se refuză viza belgiană (nu-s încă cetățean american, doar rezident):

– Huoo, bă, că nu rămâneam în găgâlicea voastră de țară!, mă burzuluiesc la consul și ies...

În drum spre München

Mi-am luat bilet la “Orient Express” Paris-München (584 FF, la clasa a II-a)...

Marie Normand cică: unul ca mine n-ar fi trebuit să plece, să mă-ntorc să contribui la reconstruirea țării...

Francezii nu mai acordă viza de intrare unei familii întregi, de frică să nu rămână...

Fețe prăfuite, cu riduri, ochelariști, chei – oameni stresați în metrou, tren, autobuz. Circulație înghesuită. E obositor, *tot pe drum, pe drum și la mândra nicidecum...*

– Atenție la valize prin gări, în Occident se fură mai rău ca-n București!

Mizerie în Gara de Est, Paris. Tipi stăteau pe jos. Una-l bătea pe unul...

M-am ras în tren. Și eu în lipsă de timp...

Controlorul neamț adormise și era să rămân fără pașaport – am bătut la ușă până l-am trezit. 4 DM pentru bagaje. (Scriu din viteză astronomică!)

Întâlnire cu George Ciorănescu

München. 17.06.1992.

Nici nu știusese când trecusem frontiera franco-germană...

Curat, răcoros, tramvai. Mai largime pe străzi decât la Paris. Case mari, solide, colorate. Schimbat dolari...

Odeonsplatz – plimbându-mă seara. Multe biciclete...

Mariensplatz – un tip cânta la chitară...

Berzog Hilbert III, IV. Sec. XV-XVI...

Catedrala din München...

Muzică în engleză...

Întâlnesc un albanez din Elveția (zicea că acolo câștigă mai mult ca-n Germania)...

Cu rucsacu-n spate, pe străzile müncheneze. Se răcorise. Aparatul foto în mână...

L-am căutat acasă pe scriitorul și filozoful George Ciorănescu, cu care corespondasem când mă aflam în lagărul din Turcia. M-a dus la o pensiune, “Wilhelmy”, pe Amallenstr. 71, cu proprietari unguri: 65 DM...

Luat o bere Löwenbräu...

Benzi marcate pe trotuare pentru bicicliști...

Dem Bayerischen Heere...

Ludwig-Maximilians-Universität München...

Cântări simfonice la “Mey & Edlich”...

Am lăsat bagajele la gară, închise într-o cutie...

Următorul meu obiectiv, de mare interes, era un muzeu de artă modernă – “Noua Pinacotecă” (Neue Pinakothek München). Fremătam la gândul întâlnirii cu marii maestri – alte opere decât cele văzute în Luvru, la Paris...

“Noua Pinacotecă din München”

18.06.1992.

Sărbătoare religioasă: Fronleichnam. Nemții sunt foarte catolici! Totul închis. Ceremonie la Sankt Ludwig. Tinerii vorbesc curent engleză, vârstnicii nu prea. Cu franceza nu te descurci...

Trebuia să fac joncțiunea cu Tibi în Germania, așa ne-nțelesesem din Arizona...

Vizitez Neue Pinakothek München (gratuit, dar pentru rucsacul lăsat la intrare – 1 DM): E. Schiele, “Agonie” (1912); Oscar Schlemmer, “Die Tänzerin” (1922-23); Umberto Boccioni, “Volumi Orizzontali” (1911-12). (Cubism + Impresionism)...

Cică sunt permise poze fără folosirea blițului în expoziție (pozasem un Chagall, “Von Monde”, 1911).

Robert Motherwell, “Elegy to the Spanish Republic” (no. 133, 1975). Un realism sumbru – ceață, înserare, culorile apasă...

Fr. von Uhde, “Der Gang nach Bethlehem” (1890)...

Desigur, menționez doar ce m-a mișcat pe mine, având în vedere preocupările-mi pentru “avangardă”, “anormal” artistic...

Pictură franceză (Renoir, Manet, Monet, Matisse, Maillot): mai vioaie, “colorată”... Gauguin, Guillaumin, Degas, Pissaro.

J. Spere, “Kindergarten”, ca o fotografie cu copii, însă mai angelici, cu iarbă mai verde, peisaj mai realist ca realitatea!, pastoral.

Robert Rauschenberg, “Komposition mit Fußballspielern” (1925).

Picasso, “Ffefe und Flasche”, desen + acrilic + colaje (1912). (Copiam titlurile în germană pentru a le traduce pe urmă cu dicționarul.)

Paul Klee, “Das licht und etliches” (1931): pătrățele minuscule pe întinsul tabloului, linii, cercuri... pe-o nuanță de roz-albastru.

Mă mai enervam eu câteodată contra Occidentului, dar mă atrag arta și cultura sa, mă captivează...

Anselm Feuerbach, pictor neoclasic german (1829-1880): claritate în tablou.

Lumea se uita la mine cum iau notițe; responsabilul de sală mi-a atras atenția să nu mai folosesc flash-ul.

H. von Marée, “Die Hesperiden” (1884), scene de nuduri, superfluu, masculin + feminin, întunecate.

J. Wenglein, “Kalksteinsammlerinnen im Isarbett bei Tölz” (1883): colecționarii de perle (culoarea gri-alb-marou a pământului extraordinar redată).

Suprarealism:

Salvador Dalí, “Das Rätsel der Begierde”, 1929: figuri ciudate, hibride, mixuri.

Richard Oelze, “Erfindung eines Traumes”, 1966: tablou ce l-a numit coșmar, cu animale monștri, fluide, îngrămădite.

Joan Miró, “Komposition”, 1925: simplitate complexă.

René Magritte: figuri descompuse – “Die Übungen der Akrobatin”, 1928; un cuțit în formă deschisă numit “pasăre”; o frunză numită “Masă”, 1930.

Max Ernst (1891-1976), pictor, gravor și sculptor suprarealist german, a murit la Paris.

Apoi, picturi din sec. XVII și începutul sec. XIX de-un realism mistic.

Artă modernă: Juan Gris, Georges Braques, Fernand Léger, Gino Severini, Armulf Rainer, Asger Jorn. Sculpturi de Camille Claudelle și de A. Maillot...

Aflu că în München există o biserică (Theatiner Kirche) în care au loc și slujbe în limba română, așa că mi-o înscriu imediat în program...

Croați emigranți spre România

Institutul de Matematică din München e închis.

Expoziție de minerale din America de Sud (în special Delta Amazonului), din zona carpatică (văd România specificată pe etichete de pirit, barit, cuarț, calcit, mangan, antimonit, marcasit, zincit, siderit), din ținuturile germane, din Turcia, SUA (și din Arizona mea, din Nevada), Canada, Polonia, Mexic, Munții Urali.

Prelucrarea aurului în Colorado, Montana, Alaska, Florida, California (sec. XIX și începutul sec. XX). Pragmatismul american începe să-mi placă și să mă caracterizeze, vrând ca să-mi devină ca o mănușă...

Theatiner Kirche. Biserică având basoreliefuri în loc de icoane (catolicii sunt diferiți de ortodocși), pomi în interior. Pe pereții laterali erau însă și icoane. Liturghii în mai multe limbi, citesc, de exemplu: “Misiunea Română Unită, Senlinger Str. 65/1, 8000 München 2, tel. 226755. Sfânta Liturghie în limba și ritul român în fiecare Duminică la orele 10:30 în «St. Elisabeth-Kirche», Matildenstr. 10.”, având și drapelul românesc desenat...

Marienplatz, centrul Münchenului. “Guantanamo”, muzică peruană. Albanezul este supărat că cele mai frumoase fete din oraș umblă cu negri, care ar fi mai potenți... masculi - îmi face niște semne obscene ca de armăsari... Lucra-n Elveția, maică-sa slovenă, el vorbind vreo patru limbi...

Cinci peruani mici, negricioși, făceau o muzică la niște instrumente cum nu mai văzusem. Machu Picchu, “La Fuerza de los Andes” (Forța munților Anzi, compact disc)...

Tipe în minijup, tipi în spatele lor, zâmbind, dându-și coate, mirosindu-le ca vulpii... Căscam gura pe la muzicanți (ca pe Unirii în Craiova)...

O femeie și doi copii la acordeon, croați: “Barca pe valuri” (parcă mă simțeam acasă!), cu un afiș că au trebuit să

părăsească țara lor din cauza războiului – îmi aminteau viața mea plină de peregrinări...

– Dar văd că ai un accent, așa..., mărturisește fata.

– Unde mergi?, o întreb.

– În România.

Și-atunci, deodată, bucuroși ca de-o-ntâlnire.

Ruși la balalaică (emigrează și ăștia) colectau pfeningi în carcasele instrumentelor...

Altă biserică, St. Michael...

(Ne-a ținut dictatorul închiși într-o ogradă, de-ai sunt ca scăpat să vizitez cât mai mult...)

Niște nemțoaice, frumoase de pică, măritate cu latino-americieni...

– Iooo-la-riii-ti!, fac eu în stația de metrou...

Pe ușa vagonului sunt scrise coborârile...

Întâlnire neașteptată cu Mircea Iorgulescu

La 19,30 sunt invitat la Mircea și Gabriela Carp. Ajunsesem mai devreme, dar îmi spune prin interfonul de la intrare că nu, să mă-nfățișez exact la ora stabilită! Întâlnesc aici pe Mircea Iorgulescu și nevastă-sa venită din Franța, un director de producție cinematografică, soția fostului director de la “Europa liberă”, Vlad Georgescu (autor al “Istoriei românilor”)...

Virgil Ierunca a ieșit la pensie de la “Europa liberă”. Doamna Ciorănescu zice că legile franceze nu permit să lucrezi peste vârsta de 65 de ani...

Plec cu Tibi, care și-a cumpărat mașină din Germania și intenționează să i-o lase fratelui său din Satu Mare. Tibi = Tiberiu Carbojan, din Satu Mare, român-ungur, dar eram prieten cu el din lagărul turcesc. Tibi și prietenul său Lotzi (=Vasile Ilisei, tot român-ungur) fuseseră muncitori în Irak, și de acolo au trecut ilegal în Turcia în 1988 (puțin înaintea fugii

mele din Bulgaria în Turcia, cu vaporul, amestecat printre turiștii occidentali), unde au cerut azil politic. Tibi a fost la început repartizat de Fundația “Tolstoy”, care ne-a luat în primire în America, în Missouri parcă, dar l-a chemat în Phoenix prietenul său Lotzi. Tibi nu s-a obișnuit cu canicula dogoritoare din Arizona, unde este polul căldurii Americii de Nord, de simți câteodată că-ți iau foc ochii, și a plecat din Phoenix după câțiva ani – parcă în Detroit. Tibi era necăsătorit, avea cam vârsta mea (+/- 1-2 ani), amabil, calm, flegmatic, cam tot de înălțimea mea. În lagăr, obișnuiam să discutăm politică, sociologie la o cutie de bere. În Germania am vizitat cu el o româncă-unguroaică: părinții lui ziceau să se însoare cu ea, dar el a zis că nu mai vrea să învețe încă o limbă mutându-se în Germania (tipa avea un job bun acolo și nu voia să plece, dar avea și un copil din altă căsătorie). Tibi a lucrat ca șofer de truck (camion) în America și câștiga bine (plătit la numărul de mile parcurse cu truck-ul). În truck există un frigider micuț și pat de dormit, așa că, măcar din acest punct de vedere, șoferii de camion n-au probleme de confort prea mari... Orașelul Germering. Oprim ca să întâlnească Tibi o cunoștință...

Ne întrebăm: vom putea intra în Austria fără vize?...

Tranzit fulger prin Austria și Ungaria

Trecem granița dintre Germania și Austria fără să ne ceară pașapoartele (când ne-a văzut în “Opel” cu număr german, ne-a crezut nemți și vameșul ne-a întors spatele!)...

Pe autostrada München-Salzburg-Viena întâlnim mașini de Cluj, de Covasna... România începe să se facă simțită...

Vizităm Palatul Imperial din Viena... Joseph II Augusto și Maria Teresia Augusta (pe terasă)...

Schimbăm bani: 1 DM = 6,91 schillingi, 1 \$ = 10,90 schillingi...

Drumul E60 ne-a dus spre Budapesta. Mașini parcate pe trotuare, străzi mai largi, tramvaie. Un copil se repede și șterge parbrizul (văzuse număr german). Tibi n-are încotro și-i întinde trei mărci. Multă poliție. Nu știm viteza legală, semne de circulație nu prea-s...

Ungureasca din Transilvania diferă de cea din Ungaria (cuvinte românești intrate în limbă)...

Am trecut prin Győr, un oraș mic, în pustă...

Sute de vehicule, pe trei coloane (TIR-uri, mașini mici) la granița ungaro-română, la Hegeshalom. Se-mpute situația (când scriu aceste rânduri, resimt senzațiile de atunci). Stăm la vamă. Mai spunem bancuri:

- Care e cel mai amar vin?
- Vin din concediu!
- Cel mai acru vin?
- Vin rușii!
- Dar cel mai dulce?
- Vin la noapte, la tine!...

Popas în Ardeal, la Săcele

Oradea. Drumul zdruncină. Coadă la benzină (PECO). N-avem bani schimbați. Străzi netrase, senzație de vechi și de părăsit, de întunecat...

De la Oradea, m-am despărțit de Tibi (Tiberiu Carbojan, prieten din lagărul turcesc): eu am luat trenul spre sud-vest, iar el a plecat cu mașina spre nord, la părinții săi, în Satu Mare.

În ultimul moment, m-am răzgândit și am coborât în Brașov, de unde-am luat-o spre Săcele, ca să-l întâlnesc pe Bencze, profesor de matematică, colaborator mai vechi. Editase o revistă “Gamma”, iar acum – “Octogon”...

Mă uitam la banii cei noi, românești – la început am crezut că sunt mărci –, cu Eminescu, Avram Iancu...

Autobuzele hodorogite. Oamenii nemulțumiți (cică parlamentarii sunt doar pentru ei înșiși, îi doare-n cot de popor!)...

Tocmai avea loc o întâlnire a pocăiților din Săcele. Puhoi de credincioși (care cântau și prin gară “Aleluia!”)...

S-au schimbat numerele de telefoane, de la cinci la șase cifre luând în față ultima cifră a prefixului orașului...

Craiova-Bălcești cu taxiul!

Din Craiova, m-am la Bălcești cu taxiul (pentru ai de la țară sunt bogat, cu dolarii mei!)...

Deschid poarta, după patru ani de absență, câinele nu mă mai recunoaște. Era altul...

– Marioară, veni Florin!, strigă tata, care mergea ținându-se de șale (“romatismul” lui)...

Mama zice că arăt bine după lagăr, exil...

Eram într-o cămașă neagră, cu mânecă scurtă...

E plăcut să te-ntâlnești după atâta absență, cu neamuri, prieteni...

Am lansat cărți la Craiova și la Râmnicu Vâlcea, m-am întreținut cu X, cu Y...

Doar trei săptămâni putusem lua de la serviciu (una fără plată)!

Beaubourg - un muzeu ca o... rafinărie!

Amurg cu Notre Dame, pe cheiul Senei, Paris, 1992

Un stand al celebrilor buchiniști de pe cheiul Senei, Paris, 1992

Vedere aeriană a orașului Toulouse, Franța, 1992

Vedere panoramică a orașului Bordeaux, Franța, 1992

Castelul lui Montaigne, văzut din mașină, 1992

Aspect din centrul orașelului Bergerac, 1992

Cyrano de Bergerac - omul și eroul literar

2. GHINIOANE HIBERNALE ÎN EUROPA

20.12.1995. Aeroportul Internațional din Tucson.

Voi petrece Crăciunul și Anul Nou în România. Mi-e frică de... iarnă! Vorbesc serios. N-am nici haine groase, am împrumutat o scurtă verde de la Mihai, fiul cel mare, am luat bocancii de sky – rezervați pentru Rusia –, blugi și cam atâta. Doi saci cu reviste, manuscrise, cărți, plicuri primite. Plus o sacoșă cu schimburi. Intenționez să vizitez Chișinăul...

Legături aeriene pierdute

N-am ce face, avionul are întârziere de o oră, o oră și jumătate (Zborul 1966 către Los Angeles). Am uitat să-mi iau o carte cu mine, cum procedez de obicei. Admir, ca un gură cască, tablourile dispuse pe pereți, la care nimeni, dar nimeni n-are timp și chef să se uite! Gail Marcus-Orlen cu “Mișcând”, “Iluzii ale familiarului”, 1988-9, picturi cubisto-naive (ulei pe pânză). Silveston cu schițe cotidiene (magazine din Vest)...

De vreo zece zile m-a cuprins un foc de a picta, abstract, bineînțeles, culori tari și limpezi, dar imagini suprapuse, la-ntâmplare, fără a urmări ceva – numai ce iese, doar să-mi ațâțe curiozitatea... influențe indiene...

Avionul deasupra norilor, care se văd albi, ca de zăpadă... Parc-am fi deasupra Polului Nord... Cu munți de zăpadă și avalanșe...

Pierd iar legătura în L. A. Sunt transferat la “Lufthansa”, companie germană. N-am mers niciodată cu ei, de obicei mai scumpi. Dar, acum, plătește “Delta”... În aeroport suntem anunțați în engleză, spaniolă și... japoneză să păstrăm contactul vizual cu bagajele noastre – se fură...

Și nemții dezamăgesc. Nici “Lufthansa” nu pleacă la timp – vreo jumătate de oră întârziere. Iar o să pierd legătura și-n Frankfurt!...

Avem un avion “Boeing” 747, cu 396 de locuri. Anunțuri întâi în germană, apoi în engleză...

Deasupra Gibraltarului, avionul se zguduie, lumea-și pune precaută centurile. Ce frig o fi afară!...

Pe canalul 4, ascult la cască “Simfonia a IV-a” de Felix Mendelssohn-Bartholdy, în interpretarea Orchestrei din Londra, și mă visez împărat pe undeva prin înălțimile cerului, plin de glorie și de bani (ca orice nevoiaș!)

“Lufthansa” mi-a pierdut geanta cu hainele!

Lume amărâtă prin Gara de Nord, București. O sală de așteptare neîncălzită. De atâta puhoi de lume, se face mai cald (suflăm ca vitele în iesle). Bieții călători, demni de azilul de noapte gorkian. Doamne, unii dorm direct pe ciment! Niște țărani s-au întins pe desagi. E totuși frig și mi-au amorțit picioarele. Plec cu un tren de noapte la Iași. Apoi, încerc s-o iau spre Chișinău...

“Orice haos caută un centru în jurul căruia să se echilibreze...” (Thomas Carlyle). Mi s-a pierdut un bagaj la Otopeni, nemții de la “Lufthansa” nu l-au trimis cu același zbor. Aveam diplomele originale de la facultate, videocamera, rolfilme, baterii, cărți și-n special haine de schimb (o scurtă verde, cămăși, chiloți, maieuri, ciorapi, pulovere) într-o geantă albastră. M-au lăsat dezbrăcat pe gerul iernii, doar în pulover. Am înghețat în tren, până la Iași. Am plecat cu autobuzul spre Chișinău – voi trece Prutul pentru prima oară (pe la Sculeni)...

De la aeroport mi s-a dat un număr de înregistrare, 10.643, și abia peste o săptămână, telefonând la 212.26.12, mi s-a confirmat sosirea bagajului pierdut. Alt drum de făcut la București, altă distracție!...

Zgribulit de frig, cu un rucsac în spate...

Abia așteptam să mă întâlnesc cu Suceveanu și cu Grati, profesori de matematică destoinici din Chișinău...

Vecin cu Lacul Komsomolist din Chișinău

Am dormit două nopți la V. Suceveanu, editorul “Foaiei Matematice”...

L-am întâlnit pe Ion Grati, profesor de matematică la Liceul român-englez “Mircea Eliade” (îmi spune că nici nu auziseră de Mircea Eliade până acum!). A lucrat în Congo ca profesor (fiindcă vorbește curent franceza), dar o parte din bani i-a rămas blocată la Moscova, după 1990, cu independența Moldovei, are probleme cu scoaterea lor. Bem vin fiert (cărui i se zice “izvor”).

– M-așteptam să văd un capitalist venit din America, mărturisește, când colo... un om simplu! (referindu-se la persoana mea)...

V. Suceveanu locuiește lângă Lacul Komsomolist (devenit Național), construit pe vremea când Brejnev era secretar al P. C. din R. S. S. Moldovenească...

Am asistat la o slujbă (în limba română) la Biserica “Sfântul Pantelimon Grigore”, am mers la Centrul de expoziții ca să văd Teatrul de Etnografie și folclor (al lui Silviu Madonici), la Teatrul Național am văzut piesa lui Anatol Gondiu, “Io, Ștefan Voievod!”, cu Victor Ciutac în rolul principal (după spectacol, am întâlnit-o pe Viorica Chircă, interpreta Mariei de Mangop). Frig în sală, mă picotea și somnul. Grav + parodic (textul dramatic). Mi-am notat o expresie basarabeană: “Ești coadă de câine!”, care înseamnă “Ești ultimul om!”, “Ești prost!”...

Cap prea mare pentru căciulile rusești!

În Piața Centrală am vrut să cumpăr o căciulă rusească (mi se cer 65 \$), dar nu am găsit nici una pe măsura căpățânii mele! Cel mai mare număr probat a fost 60, dar era mic pentru mine! Se mirau neguțătorii, iar Suceveanu râdea...

Inscripții bilingve:

Vânzarea legumelor	ТОРГОВАЯ ОВОЩАМИ

apărute abia după 1990.

Știu doar alfabetul chirilic, învățat de la Vetuța, sora lui Nea Iulică, pe când făcea ea rusa, la Bălcești. L-am deprins mai mult în joacă, fiindcă mi se păreau un fel de litere latine întoarse pe dos!

Multă lume în piață, se vindea la tarabe, chiar înșirați de-a lungul trecerii, cu lucruri mărunte spre vânzare... Câte un ins cântând la acordeon (ba românește, ba rusește)... Fum de mici prăjiți pe grătar...

Pe șosea, mașini cu înmatriculare de Moldova: MD Î C CS 010...

Dimineța, la șase, mă trezea aparatul: “Aici Radio Moldova...”. La TV se prindeau trei canale: Chișinău (în românește), București și Moscova...

Al. Bantaș m-a umplut de ziare: “Literatura și Arta”, “Săptămânal Flux”, “Săptămâna”, “Astra”, “Tineretul Moldovei”, “Moldova literară”, “Mesagerul”, “Țara”, “Pământ și oameni”, “Moldova suverană” (antiunionist), “Făclia”, “Momentul”... majoritatea unioniste...

KGB-ul încă își vâra coada pentru dezbinarea românilor, Snegur ține de scaun și prin soție este mai mult rusofil. Ion Druță, prozator (“Povara bunătații noastre”) și dramaturg (pregătește “Căderea Romei”), s-a autoexilat la Moscova! Grigore Vieru, Leonida Lari, Dumitru Matcovschi – mari scriitori patrioți...

Basarabia este rău rusificată, în troleibuze unii nu voiau să răspundă românește. Sunt și basarabeni care se tem de Unire, ca să nu-și piardă/diminueze funcțiile. Nivelul de trai este mai scăzut decât al românilor din dreapta Prutului...

I. Grati și V. Suceveanu îmi dăruiesc cartea lor “Metodica rezolvării ecuațiilor și inecuațiilor”, Editura “Lumina”, Chișinău, 1991. Nu văd nici o deosebire între limba așa-zisă “moldovenească” și cea română. M-am uitat atent prin tipărițiile primite. A fost (și mai continuă) o diversiune antiromânească...

În Grecia există un orașel numit Florina!...

Vama basarabeană îmi confiscă 5.000 \$!

Nu puteam să nu închei anul 1995 cu o nenorocire și mai mare: confiscarea de către vama basarabeană Ungheni a sumei de 5.045 \$ pe motiv că nu i-am declarat! O adevărată avere pentru mine, lăsându-mă sărac, după ce la Otopeni rămăseseam și dezbrăcat! Asta-mi mai trebuia!...

Bilanț material dezastruos: dat afară și din slujbă (șomer și semișomer)...

Totuși, spiritual sunt ascendent: alte noțiuni “Smarandache” de matematică intrate prin enciclopedii internaționale: numere Smarandache, câțuri Smarandache – prin baze electronice de date (la AT&T Bell Laboratories, cu acces internațional prin expedierea de e-mailuri la sequence@research.att.com: secvența consecutivă Smarandache; secvența simetrică Smarandache; secvența distructivă Smarandache; secvența permutabilă Smarandache; secvența oglindă Smarandache; ciurul consecutiv Smarandache; baza primă Smarandache; baza pătratică Smarandache; baza cubică Smarandache; dublii factoriali Smarandache; numerele pseudo-Smarandache; numerele Smarandache-Kurepa; numerele Smarandache-Wagstaff. Alte două noțiuni: complemenți pătratici Smarandache; complemenți cubici Smarandache, au fost inițial introduse în aceeași bază de date, dar m-a văduvit Neil J. A. Sloane de ele, tăindu-mi numele din sintagmă...

Recuperat bagajul, dar fără videocameră!

“Ideile sunt eterne, neschimbătoare; lucrurile materiale sunt simple copii ale ideilor” (Platon)... “Paura, sed matura”...

“Ecuția din Teorema lui Fermat trebuie demonstrată pentru exponenții care-s puncte fixe în Funcția Smarandache (excepție 2): 3, 4, 5, 7, 11,..., numere prime”, afirmă Emil Burton. Deci, numărul 4 face figuri, se alătură numerelor prime...

Lucreția Băluță (București) va pune Conferința de la Universitatea Craiova despre “Noțiuni «Smarandache»”, din vara lui 1977, sub egida UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură). Ce-o să se bucure Puiu Dumitrescu, organizatorul!...

Recuperez bagajul pierdut, fără videocameră – sustrasă din geantă! Dar sunt asigurat că nemții (“Lufthansa”) mă vor rambursa – sunt firmă serioasă...

Alt drum la Chișinău. Departamentul Vămile anulează hotărârea de reținere a banilor mei. Am lăsat o procură lui Gh. C. pentru a-i recupera...

Barbari sunt ăștia de la frontiere (Moldova/România), sălbatici. Trei ore de controale și de supercontroale, parc-ar fi fost tren de pușcăriași! Mi-au făcut și percheziție corporală, ca la hoți! Pentru a depista dolari eventual ascunși pe sub îmbrăcăminte... Treci de o graniță și dai peste alta, cu alți zdrahoni!

Noi cuvinte în argoul românesc

Țara geme de haimanale... În România există copii ai străzii: de la 10-12 ani, îi vezi prin gări și prin trenuri cu țigara în gură, înjurând, jechoși (ca “homeless”-ii americani sau ca “sans abris”-ii francezi)...

Femei nenorocite căutând prin gunoaie...

Derbedei de tot felul, au și porecle în argou (pentru mine, noțiuni noi): “șmenarii” (de la “șmen” = șmecherie) – cei care stau în fața caselor de schimb valutar și dacă tratezi cu ei te fentează în fel și chip (îți dau ziare tăiate în loc de bani ori, cu dexteritate, îți numără de două ori bancnotele în care au în mod special o bancnotă în minus, iar la a doua numărare de către ei, constatând eroarea, îți cer scuze, adaugă bancnota lipsă (în general de valoare mică) și profitând de neatenția ta îți sustrag în același timp din teancul pe care tocmai l-a numărat o bancnotă de valoarea cea mai mare. Sau strigă “Poliția!” și fug cu banii; “șuții” (de la “a șuti” = a fura) – cei care fură din buzunare (de obicei sunt mai mulți, înconjoară victima, unul îi pune o plasă în față pe sub care acționează, ia banii și-i dă altuia, care fuge); “aurolacii” (de la “aurolac” = substanță lichidă numită comercial “Lunar”, iar în folclor “bronz”, chiar dacă-i alb la culoare, folosită pentru protecția metalelor) – cei care se droghează inhalând dintr-o pungă de plastic solventul lacului respectiv...

Boschetari, tâlhari, cerșetori... o lume de Maxim Gorki...

Există taximetriști care te duc într-un loc stabilit de-al lor (nu la destinație) și-acolo, alții, cu care sunt vorbiți, te jefuiesc...

Plăcerea mea: revelion la televizor

Ne-a procopsit Dumnezeu și cu înzăpeziri, inundații, cutremure!...

Mihail I. Vlad îmi scrie despre “prostituția literară” din România...

Multe nume noi de Revelion '96: Monica Anghel, Laura Stoica, Vlad Fugaru (copilul lui Cornel Fugaru), Carmen Trandafir, Gabriel Dorobanțu, Liviu Vasilică... cântăreți și cântăreți...

Apoi, alții vechi: Mădălina Manole (cu zâmbet ca de zahăr dulce), Viorel Costin, Maria Butaciu...

Revelioanele la televizor mi-au plăcut întotdeauna în România...

Puiu Dumitrescu ascultă muzică religioasă de la Muntele Athos (Grecia). Femeile n-au ce căuta la acest munte sfânt (le este interzis).

“Zurückgewiesen”

La granița cu Austria sunt dat jos din tren, în miez de noapte, de către vameșul austriac: “ZURÜCKGEWIESEN” (respins) mi-a scris pe pașaport. Cu doi saci de cărți după mine, plus o sacoșă cu haine. Mai mare disperarea! Într-o gară mică ungureasă (Szege...?, cam așa ceva), unde dau de alți trei români (întorși de pe unde se aflau: Germania, Franța – făcuseră câte două, trei săptămâni de pușcărie prin Austria pentru trecere ilegală sau fără documente de frontieră), plus bosnieci tineri – vagabonzi, după războiul civil din Iugoslavia, prin Europa. Acum se întorceau acasă, dar ce casă, fiindcă le fusese distrusă de bombe! O pereche își vânduse copilul! Era trecut pe pașaport în Austria, dar lipsea la intrarea în Ungaria... Poliția i-a luat la cercetări. Grănicerii m-au amendat și pe mine 15 \$ “pentru că stau pe teritoriu unguresc”. Sunt sfătuit s-o iau spre Bratislava (ca să ocolesc Austria) și apoi Germania. Dar mi-a fost teamă, rămăsesem doar cu 101 dolari, dintre care unul, într-adevăr, găurit, ars de țigară. M-am întors: Budapesta, București (venind cu nașul ungar până la Curtici: 2.000 de forinți, în loc de vreo 3.400 cât ar fi fost biletul normal tăiat în tren)...

Cu două ore înaintea decolării am cumpărat bilet de avion, clasa “business”, 699 \$ plătiți cu VISACARD în Otopeni (deci, se poate și-n România!) un drum, în timp ce la clasa economică m-ar fi costat 705 \$ dus-întors! Dar... m-a prins la-nghesuială

funcționara de la “Lufthansa” (româncă!) și m-a taxat la sânge (poate și din invidie că eu trăiesc în străinătate)...

În avion am nimerit lângă un neamț de 49 de ani, Alfred (?), care se-ntorcea de la Onești: se căsătorise cu o româncă, Florentina (de-aici a pornit discuția, când m-am recomandat Florentin), în vârstă de 18 ani (în timp ce copiii lui cu prima nevastă, care-i murise, aveau 30 și 31 de ani!). Și el a fost primul bărbat al Florentinei! Îi plăceau oamenii din România, pentru că față de Germania sunt prietenoși, calzi. Zice că vorbește românește “mic” (voia să spună “puțin”!)...

În meniul prezentat în avion: vin francez “Merlot” “de pay d’Oc”, bere germană “Pilsner”... Aer mentolat prin ventilatoare, iar afară sunt – 51 de grade Celsius...

De ce nu se-nsoară nemții!

La aeroportul din München m-așteptau Titu Popescu, nevastă-sa, Silvia, și fetița lor. Am avut emoții cu vameșul german. L-am convins totuși că nu rămân acolo, ci plec a doua zi în SUA...

Mă ușurez de jumătatea greutateii din cei doi saci. Fac o baie la Titu și mă simt mai om după două nopți dormite prin trenuri. Apoi, eu și Titu ne-am cinstit mai mult, eu bere, el ceva tărie (coniac?), ca să-i scadă tensiunea...

Aflu că-n Germania, după divorț, soțul este obligat să întrețină fosta nevastă până la moarte (indiferent pentru ce motiv s-au despărțit!). Prin lege. Au fost mișcări feministe... De aceea, bărbaților le este frică să se-nsoare! Cuplurile stau împreună, dar fără acte, fără copii!...

În privința asistenței sociale, nemții sunt mai mult decât corecți – se exprimă Titu, față de America, unde se uită să-ți găsească motive ca să-ți taie și “unemployment”-ul (ajutorul de șomaj) de șase luni (după ce ești concediat)!...

“Estetica Paradoxismului”, de Titu Popescu, 1995, purtată în sacii mei, târâți prin trenuri, gări, avioane se lansează la Cenaclul Românesc din München. Era invitat “scriitorul F. S. din SUA”, care... tocmai el n-a venit! Se-ntrebau toți: “Ce s-o fi-ntâmplat cu el?!”. (un paradox la întâlnirea cu paradoxistul!)

3. CHIȘINĂUL, ORAȘUL CU CELE MAI FRUMOASE FETE

Mai-iunie 1997. Din nou, plecat în Europa.

Cum plutesc norii ăștia în aer! Trece avionul prin ei și pe deasupra lor. Din depărtare, Pământul pare acoperit cu nămeți ori cu plapumă de vată.

Amsterdam via Boston

Când aeroplanul coboară sub nori să aterizeze la Minneapolis, parcă ne-am scufunda pe fundul mării cu un submarin! Lângă mine, un tip citește Stephan Frey, “The Vulture Fund”, 1996, un “best seller” despre bisnisuri bancare pe Wall Street. Mafia albă (cei care fură pe hârtie). Hoți electronici. Am citit, odată, că unul s-a îmbogățit din transferarea zecimilor de cenți care rămâneau de la conturile oamenilor într-al său; de exemplu: 1251,432 \$ deveneau 1251,43 \$ în contul persoanei, iar 0,002 \$ (două zecimi de cent) se mutau la el și procedând așa la milioane de conturi... Și șmecherii se modernizează – ca să reziste în “meserie”!...

Omoruri pentru pământ în Dolj, scria Mircea Canțar în “Cuvântul libertății”. Și am poftă să scriu un roman á la Rebreanu...

Când zbor și privesc prin hublou, îmi imaginez cum măș ține, dacă aș fi agățat de aripă, în vântul creat de turbine și-n soarele orbitor prelins pe metal...

Nu mai fusesem cu “Northwest Airlines”, nici cu “KLM” (olandeză). Le încerc pe toate. De obicei, cumpăr la cea mai ieftină. Deși la “Delta” am făcut “frequent flyer” (“client frecvent” și câștig de mile la fiecare zbor, cu care, mai târziu, pot călători gratuit)...

În Boston ne coboară obligat, chiar dacă unii continuăm drumul spre Amsterdam. “Pentru securitate!”, ni se explică...

Americani emigrați în... România!

Ora 7:49 (Eastern Time), seara. Mă aflu deasupra Atlanticului (la 7 km altitudine). Oare, ce jurnal ar fi scris Radu Petrescu dacă trăia viața mea agitată, internațională? Prin microfoane, stewardesa anunță și în olandeză. Seamănă cu germana, un pic mai rotunjită. Fiindcă nemții când vorbesc, colțuros, aș zice răstit și strident, parcă aruncă pietre din gură... În locul unui sătuleț nenorocit, transformat în centrul unei lumi, e mai palpitant să descrii continente, oceane și țări întinse... Ce mă surprinde plăcut în proza lui Holban: eroina principală (Irina) nu e nici o frumusețe (ca-n mai toate cărțile șablon), nici mediocră (ca oamenii obișnuiți prinși de Cehov și de Gogol), ci o femeie “urâtică” (după exprimarea tatălui lui Sandu), fără personalitate, indecisă. Și pe mine m-a atras descrierea urâtului (în unghiuri diferite de Baudelaire și de Arghezi)...

Vreau să-mi pun jurnalul la punct. Atâtea goluri: călătoria în Franța-Germania-Austria-Ungaria-România (1992), conferințele din Brazilia (1993) și însemnările marocane (1982-4)...

În avionul de Amsterdam nimeresc lângă un cuplu din Iowa. Părinții fetei, americani fără nici un ascendent român, au emigrat în... ghiciți?!... România! La Târgu Mureș. De doi ani sunt aici și se simt bine. Iată și fenomene inverse!...

Chișinăul cu fete trăsnet!

Ce-mi plac gogoșile astea cu varză (curechi, zic moldovenii)! Costă doar câțiva bănuți, lângă autogara Chișinău. Mi se pare ciudată combinația: dulce + acru...

De-o jumătate de an merg șchiopătând. Stângul. Nu-i găsesc leacul. Par îmbătrânit...

Mă rup dintr-o lume (America) și intru în alta (Europa). Trăiri diferite. Timpuri paralele...

În rapidul de Chișinău, un băietan din Soroca (pe malul drept al Nistrului) spune că pe vremea lui Brejnev era mai bine: slujbe asigurate și se găseau de toate. Acum, el se ocupă cu micul trafic...

– Când vine primăvara, mă îmbolnăvesc!, zice G.

– ...?!

– Studentele își dezgolesc picioarele. Fustițele se ridică (ori se scurtează) mult, altele se crapă în față/spate ori lateral, dezvelind cotoaie albe până sus, tot mai sus; sexul frumos își provoacă inamicul masculin...

Chișinăul este orașul cu cele mai frumoase fete (din câte-am văzut eu)!...

La “Gaudeamus” văd un film – tot american, nu mai scapi de ăștia, au invadat lumea!, subtitrat în rusă și scris în română. Ca să împace ambele limbi. “Erotica” se numește (sexi-porno). Lângă mine, Lilia zâmbește, încremenește, nu prea știe cum să reacționeze. Îi strâng degetele cu putere, îi încălzesc mâna...

Raisa n-a fost la demonstrațiile basarabenilor pentru independență și conaționalii i-au zis că e MANCURTĂ. Ontreb ce-nseamnă. Unul/una care nu știe ce vrea, nu e pentru nația lui/ei; nepatriot(ă)...

Mă căznesc să citesc pe chirilică (cunosc doar literele de tipar, nu înțeleg scrisul de mână). Lilia mă corectează. Parcă aș fi un analfabet! Dar ea descifrează greoi cărți în scriere latină. Cât m-așteaptă pe mine la spital, citește nuvele rusești de Kuprin. Eu răsfoiesc Topârceanu (și iată cât a putut greși un mare critic, Lovinescu, în privința satiricului poet!)

Sora-șefă, care (vai!) îmi fac clisme (de patru ori marți-seara, o dată miercuri-dimineata) la Spitalul Republican din Chișinău, e drăguță ca o vrăbiuță. Mi-e și rușine de frumusețea ei când îmi dau pantalonii jos și îmi întorc fundul, culcat pe o parte. Este micuță și cu părul legat la spate, precum o coțofană.

De la distanță, parcă aş strânge-o în brațe. Mi s-ar topi la piept. Îndrăznesc și-o întreb dacă este căsătorită!

– Nu.

Mă bucur în gând. Dau să zic ceva, dar amuțesc și rămân cu privirea ațintită la dânsa. Observă că o plac. Zâmbește cu buze fragede și minione. Ah, e-atât de dulce, că i-aș face-o declarație!...

Expresii basarabene

Moldovenii – mai șateni/bruneți. Rusnacii, ucrainenii – mai blondini, mai spălăciți...

Aici, încep să mă simt altfel, e sângele meu...

Îi înțeleg pe basarabeni ce spun, dar parcă vorbesc diferit: “Nu a lucrat telefonul”, în loc de “nu a mers telefonul” (traducere motamo din rusă?).

– Cum poți să zici “nu a mers”, îmi reproșează Laur, feciorul cel mare al gazdei, că n-are picioare telefonul să meargă!

Când le spun “Mulțumesc!”, ei îmi răspund “Poftim!”, în loc de “Cu plăcere!”. În loc de “l-am avertizat” – “i-am făcut întâmpinare”!...

Fete trăsnet! Ți se ridică sângele în cap.

– Hai să te duc la rusoaice!, râde Laur.

– Dar să știe puțin românește, ori engleză, ori franceză, ori spaniolă, ca să mă înțeleg cu ea, îi răspund.

– Păi da, mă-nțeapă Raisa, cu părul sur și mintea-n cur! Rusoaice-ți trebuie ție?!...

– Și cum faci, cum..., mă adresez lui Laur.

Acesta râde și spune:

– Îi zici că e frumoasă (“crasivaia”), că o iubești (“ia liubliu tebia”)... “mo-mo-mo”... “giu-giu-giu”...

Iar profesorul C., altădată, mă apostrofa:

– Păi tu vii la doctorat ori la femei?!...

Numai că rusoaicele noastre ne-au tras plasă. Noi așteptam ca idioții în stație la “Ionel” – ne-am dus și cu taxiul. Mă gândeam la romanul lui Gib I. Mihăescu (vâlceanul meu din Drăgășani), “Rusoaica”, și de-aici curiozitatea de a cunoaște “mai profund” una...

– Nu le dai bani, numai o masă la restaurant. Pe urmă, rezerv eu o cameră la un prieten (îi plătim)...

Excursie la Odesa

Odesa. 31 mai 1997.

Nici o problemă la granița moldavo-ucraineană (Kuciurgan). Tren cu bănci de lemn. Copii cerșind. Seminte, gogoși cu cartofi, “trubocika” (prăjiturică la cornet, cu nuci și dulceață)...

Tighina și Tiraspol, unde-au avut loc lupte între moldoveni și separatiștii ruși. Grupul Ilașcu e celebru în lumea întreagă...

Ucraina e mare, pustie și săracă. Stepă. Cazaci...

Răpănoasă Odesa la intrare. Oraș vechi. Ca oricare din România. Transport gratuit pe tramvai și pe troleu pentru toată lumea!...

Schimb 100 \$ pe 184 de grivni (moneda locală). Orașul e curat, cochet. Restaurant pe malul Mării Negre. Cu Lilia, blonda traducătoare. Bere “Gösser”, germană. Tot blondă...

1 iunie 1997.

Fanfară militară. Dansuri ucrainene (băieții cu șalvari roșii, ca turcii, sărind căzăcește; fetele cu marame de flori pe cap, zâmbind cu buzele rujate). Lângă monumentul lui Emmanuil de Richelieu, care a pus temelia orașului (1804-1812). În rada portului, Ansamblul “Drujba” (Prietenia) cu dansuri țigănești, evreiești, americane, venezuelene, pe lângă cele rusești. Scările “Potiomkin” (amiral ucrainean) – câte, 200? Fete mici, ca niște furnicuțe, se învârt în formație...

Seara, la Teatrul de Operă și Balet din Odesa: arii din “Lacul lebedelor”, de Ceaikovski, și “Don Quijote”, de L. Minkus. Printre balerine, și-un nume moldovenesc: N. N. Vulpe (scris cu litere chirilice în program). Lili este încântată de arhitectura și de design-ul teatrului (stil Viena baroc și Renașterea italiană). În timpul restaurării s-au folosit 12 kg de aur. Albul dă puritate balerinelor, castitate. Frumusețe. Fragilitate...

Poze lângă o “sofora japoneză” (pom sădit în anul 1835, cu crengile împletite ca toate visele!)... Mâncăm cartofi copti umpluți cu carne. Pe stradă se vorbește mai mult rusește, decât ucraineana. Lili vorbește, discută, întreabă în stânga și-n dreapta, dar nu-mi traduce! “Păi mi se pare atât de natural, îngâimă ea, încât uit că tu nu înțelegi nimic!”...

Rușii-și umflă nările cu vodcă și pleacă la război. “Înainte pentru Patrie!” Și, uite-așa, au cucerit jumătate din lume. Rusoaicele beau și ele vodcă, dar mai puțin...

Bănci pe plaja “Arcadia”. Valurile mării parcă-s vii. Strașnic! Câte unul, negru, te-amenință, parcă-l împinge cineva. E seară și privesc marea ore în șir...

Pe dig, iehoviști ne citesc din Biblie. Fețe destinse, calme...

Ne destrăbălăm, trândăvim etc. până la saturație...

“În tacu zace dracu!” spun basarabeni (“tacu” = om tăcut)...

Somn ușor. Vise plăcute. Cu picioare desfăcute...

Olesia o poreclea pe Lili... Smărăndița!

Blocat în Izmail!

Cu autobuzul (vai de mine!) până la IZMAIL, port la Dunăre (N-am găsit vapor Odesa-Constanța). Câmpuri

splendide de maci. Case solide, butucănoase, cu anul construcției pe frontispiciu. Hrișcă. Lanuri de secară...

3-5 iunie 1997. Izolați în Izmail...

Viza mea pentru Ucraina expiră. Nu sunt primit nici la hotel! Amin și Aleluia!...

Ies parcă jumulit de păr din Ucraina. Controale. Suspiciune asupra mea și a pașaportului meu. Telefoane la Vama maritimă: dacă mă lasă pe vapor (până la Tulcea). Polițistul e moldovean și discută cu Lili românește, iar cu administratora rusește. Abia seara, pe la 7-8, suntem acceptați în hotel. Facem un duș cald.

– Dar unde vroiați să dormim, se sfădea Lili cu ei, “na ulița”?! (asta am înțeles-o și eu: pe stradă).

Se zice că femeia ține o coastă de drac. Dar Lili are două! Ea mă caracterizează astfel: “Țigan aprins ca focul (!); “De mers nu poți, dar...”; “Burtă mare, mănânci cu poftă!”; “Ochi sticloși...” “Spurcat! Te gândești numai la...” (Cică dacă scriu expresiile alea, ale ei, îmi rupe carnetul, așa că șterg și las puncte de suspensie!)

În piața din Odesa întâlнисem un moldovean din Transnistria, vindea apă minerală, iar în gară, altul făcea speculă cu biletele de tren...

Alla Pugaciova s-a căsătorit cu Filip Kirkorov, tot cântăreț, bulgar, mai tânăr decât ea cu vreo douăzeci de ani...

Basarabeni zic că noi, românii de peste Prut, suntem răi, că îi disprețuim. Rușii le-au băgat asta în cap pentru a ne dezbină. Până și Lili credea asta!...

Oameni cu dinți îmbrăcați în aur...

Alte expresii iubărețe basarabene, sub formă de distih:

“Te iubesc de nu mai pot,

Ca pe-un pui de curcă mort!”;

“Te iubesc de nu mai pot,

Ca pe-un porc cu sârma-n bot!”

“Te iubesc la nebunie,
Ca pe dracu la cutie!”.

Cu “Rândunica” pe Dunăre

Mergem cu vasul de pasageri cu aripi portante subacvatice (“racheta”) “Ласточка” (Lastocica, în limba rusă, Rândunica) de la Izmail la Tulcea. Lili e încântată de peisaj. Părul blond îi flutură în vânt. Are niște ochelari negri de mafiotă. Dată naibii!...

Vameșii din Izmail, moldoveni, mi-au vorbit românește. Sudul Basarabiei cu Insula Șerpilor au fost smulse de ruși. Ce rusificat era orașul! Un marinar lipovean din Ucraina învățase românește, îmi spune și-o poezioară:

“Ro-mâ-ni-a, ța-ră mi-că,
De Ru-sia nu ți-e fri-că!”...

“Dacă nu te razi, nu te culci lângă mine! Să ai obrazul ca fundul de copil mic!”, mă amenință iubita mea Lili și n-am încotro, mă conformez, pentru că mi se ridică nivelul... profesional!...

“Marea ți-acoperă șoldurile cu nerușinare!”, constat eu privind puțin gelos la Lili cum face o baie marină...

Lili s-a scăpat la “harașo” (pe basarabenește: a dat de bine)...

“Dacă te căsătorești cu mine, te voi iubi și în franceză și în orice altă limbă!!!”, mi-a scris în jurnal o zână blondă, Lili...
– Unde te-ai pierdut, pui de turc??, întreabă la telefon d-na Goian.

– La Tulcea. Și mergem la Constanța!, îngăimă Lili...

Muzică italiană (Toto Cutugno). Dansăm. Îi place.

– Mă-nmoi repede, zice ea...

O expresie a basarabencei mele: “Lasă jalea!” (un fel de “Lasă-te de fleacuri!”, “Fii serios!”)...

La Odesa am văzut tablouri mixte, realizate de doi pictori: unul, Kovalenko, picta numai marea, în timp ce altul, Marienko – vasele, clădirile...

Pe brațul Dunării, acum câteva zile, când am mers cu vaporeșul-rachetă: pescăruși, pontoane, sălcii plângătoare, sate pescărești, un gât de șampanie cu Lilia, poze și pozne în aer liber, maiak (în rusește, far)...

Lili m-alintă: “Țâgan de Oltenia!”. Sunt bronzat tare... Constanța, Eforie Nord. Soare infernal. Arsuri pe umeri. Soluție contra insolației...

Întâlnire cu nașii mei: nu știu cum s-o prezint pe iubita mea Lili, ei închid ochii, nu insistă. De la gară, cu mașina 43 până la stația “Brotăcei”...

Pe litoral, la terase, degust diverse mărci de bere. Frumos. Plimbări pe malul mării. Baie. Săruturi pe nisip, în apă. L. este entuziasmată. Cică îi place România și s-ar stabili aici: “Înțeleg limba, obiceiuri ca la noi!”...

“...după ce ai și adormit. Nu meritase măcar un sărut. E pustiu în jur...”, îmi scrie frumoasa blondă un nou mesaj în jurnal. Îmi place când scrie ea, să văd ce simte, ce gândește. Citesc abia în ziua următoare, surprins, cu emoție, cu bucurie – între un tratament și altul: bazin (în apă călduță și sărată de ghiol, cu gimnastică medicală și profesorul de sport dirijându-ne; eu mă bag și cu capul în apă, mă bălăcesc ca un rățoi și-mi intră sare în ochi, iar când o sărut, ea îmi zice: “Fugi de-aici că ești sărat!”); baie de nămol, cu iod și cu apă sărată (ieri, am cerut-o fierbinte și leșinasem în cadă: eram grenă, cărămiziu, toate culorile, se speriasse infirmiera; mi-a adus apă rece să beau, mi-a pus pe frunte și la ceafă un cearceaf înmuiat, iar eu făceam pe viteazul: “Aăă, eu n-am nimic!”); masaj (mă doare, dar suport, îi spun s-apese tare); diadinamice (de trei feluri, schimbând polarizarea)...

Tratament și dragoste pe litoralul românesc

9-14 iunie: tratament ambulatoriu, șoldul stâng, spate. Mă răscolește boala. Noaptea nu pot dormi. Ah, și n-am voie să intru în mare, mi-nfrâng greu dorința – altfel, aș anchiloza!... Seara, desculți prin nisip. E cam rece. Briza mării...

Basarabenii spun: “Nu dovedesc!”, adică “Nu reușesc!”, “Nu pot!”; “Pentru tine, de lucru nu-i”, în loc de “Pentru tine nu-i de lucru”; “Îl schimbă nevasta”, în loc de “Îl înșală nevasta”. Dar se înțelege...

– Eminescu nu e român, ci “moldovan”, spune Lili, de la ruși citire.

– “Moldovan” înseamnă român (precum ardelean, muntean, oltean), îi replic eu...

Iar la băi. Acasă m-așteaptă o superfemelă (Aseară m-am făcut de răs!). O pun să cânte rusește: privesc cum mișcă buzele – “Katiușa”, “raz, dva, tri, cazacioc”... – nu pricep o iotă, o sărut pe gură și ea zâmbește cu ochii ei albaștri. Stăm pe dig, rezemați de-un pilon: marea se zbate, iar eu o-mbrățișez pe Lili...

Pe plajă, femei despuiate (fără sutien): și tinere și babe...

“Azi, din nou, te-ai făcut de răs. Și dacă mai prelungești așa, te ameninț cu Chișinăul. De-aș fi soția ta, te-aș da în judecată și te-aș hrăni numai cu smântână amestecată cu bere ca să nu mai știi de hodină!”; “Nu cred că durerea îți poate provoca plăcere. Îmi închipuiam franceza o limbă ceva mai finuță!” – două paragrafe de critică pe care mi le-a scris în jurnal tot Lili...

La Ambasada americană din Chișinău răspunsul pentru vize se dă imediat: “NU”. “V-am accepta, dar ne e teamă că nu vă mai întoarceți!”, predică de la ghișeu chiar consulul, un mulatru urât, chel, diform, cu ochelari. Și câte fete din ălea frumoase ca luna și tinere, refuzate, nu s-ar fi culcat cu arătarea

aia păroasă, de care depindea destinul lor, pentru o viză! Depunerea dosarului mai costă și 20 \$ (mult, pentru un basarabean). Pe mine, ca sponsor al familiei, m-a dat afară ca pe-un gunoi, maimuțoiul de consul. Parcă eram un păduche sau un infractor!...

Când ies de la masaj, parcă-s bătut cu maiul și-am pielea tăbăcită...

“Sunt și la voi româncuțe frumoase.”, îmi mai scrie în jurnal Lili...

Mama îmi zice să nu mai scriu, să mă odihnesc și să mă distrez...

Pe litoralul ucrainean (Odesa) era de două ori mai scump decât pe cel românesc (făceam raportare la dolar, când cumpăram ceva)...

L. mă îndeamnă să spun pe față că este... amanta mea!... “29.06.1997. Te iubesc, te aștept. Lili. (O lună de miere / încheiată / regretată)”, îmi scrie L. în jurnal...

“Sex Museum” la Amsterdam

01.07.1977. Din nou la drum (să ai purcoiul de bani să te plimbi în toată lumea!).

Olanda, Amsterdam. Ce verde cretin, tembel din avion! Canale. Iarba mustind de apă. Cum dracu să nu crească aici vaci cu ugerul cât carul! În avion (compania “KLM”) găsesc, în sfârșit, și ziare de-ale noastre: “România liberă”...

Ce trenulețe finuțe, ce vaporeșe! Căsuțe solide. Mamăăă, ce de biciclete (și alei speciale, pentru bicicliști)!...

M-am occidentalizat: nu mai vizitez catedrale și expoziții ori muzee de artă, ci... “Sex Museum”! Un fel de istoric despre sex, lângă “Central Station”. Și femeile vizitează muzeul și zâmbesc. Galeria Casanova. Un bărbat fotografiat cu un penis de-o juma’ de metru. Pe bune! Penisuri sculptate, uriașe. Secvențe din filme porno de început de secol...

Croazieră de o oră pe canale, cu “Holland International”. Explicații în olandeză, germană, engleză, italiană (în funcție de turiști). 100 km de canale, peste 3 m adâncime. Case pe apă, minione. Spațiu redus. Lupta cu apa. Arhitecturi de clădiri secolele 17-18. Turnul unei biserici din 1614. Casa Annei Frank (nr. 263), transformată în muzeu...

Băieți cu cercei în urechea stângă...

Îmi petrec noaptea în aeroportul Schipol: la hotel e prea scump: 136 de guldeni...

Un neamț care venea tot de la București spunea să mă duc la “Damstraat” (strada digului), unde-i un bordel cu fete la geam, iar dacă perdelele sunt trase la vreuna, înseamnă că e ocupată, are client. Discuți la intrare cu “peștele”. Prezervativul e obligatoriu – contra bolilor. Prostituatele cică sunt emigrante...

Scriu pe sărite, ce-mi aduc aminte. Un jurnal neliniar. Fiindcă: n-am timp, n-am răbdare. Cândva, îmi strângeam notițele, pe urmă le așezam cronologic. Acum nu mai pot – pentru că ar rămâne la stadiul de ciorne, niciodată redactate. Nici până acum n-am finisat excursiile-mi prin Europa (1992) și Brazilia (1993)! De-atunci am schimbat tactica: mai bine fulgurant, rapid, neprelucrat (brut), dar sigur...

Dan Țopa a montat cu teatrul său “Emigrant la infinit”, în Târgoviște. Nici n-am știut, m-a informat M. I. Vlad. Ion Lucian, de la Teatrul “Excelsior” București, părea interesat în “Păcală” al meu...

Am vorbit la telefon cu soția... ministrului Culturii, Ion Caramitru, d-na Caracaș. Era interesată de ”Metaistorie”, cică o va împrumuta lui Rebengiuc, chiar și lui Beligan. Greu la deal cu boii zglabi! Nimeni nu se-ncumetă să-mi monteze primele două piese.

(Scriu în Aeroportul Amsterdam, în așteptarea avionului de Washington D. C.)

Voi fi în “Personalități vâlcene”

Cartea cu interviuri de-ale mele, semnată de V. Balaj și M. I. Vlad, trebuie să apară în toamna asta...

Deși aveam “sinapsele” gata din '94, F. Vasiliu s-a grăbit să publice el înaintea mea un volum de poeme pillatiene într-un vers. Numai că ale mele iar sar peste cal: nu respectă regula (șapte silabe, hiatus, șase silabe), nu din dorința de-a infirma, ci pentru că eu compun așa cum simt, neconstrâns...

Petru Minuț, de la Universitatea din Iași, vine la Congresul de la Craiova cu un articol despre funcții aritmetice (și “Smarandache”)...

Raisa e geloasă pe mine din cauza mutării cu L. Sunt surprins! (îmi zisese că-s “copil”). Mi-a returnat, nervoasă, cadoul (lănțișorul de argint). “Tu n-ai văzut că țin la tine? Voiai să-ți fac declarație?!” (Credeam că-i sunt indiferent.) Sunt antidiplomat cu femeile (m-am dat de gol!). Cam la fel mi s-a întâmplat în liceu, când o colegă (de la seria de fete), Marcela (Drăgușinoiu), a mărturisit altora că-i place de mine și zvonul mi-a ajuns la urechi abia de banchet – când am îndrăznit s-o invit la dans. În rest, eram cu capu-n... matematicile mele. Vedeam în fața ochilor numai... cifre și formule și-mi pare rău de irosirea tinereții...

Cornel Moraru, vâlcean, redactor-șef la revista de cultură “Vatra” din Târgu Mureș, la telefon. Cu-o jumătate de gură a silabisit c-o să-mi mai publice câte ceva...

N. Rădescu, de la Universitatea Craiova, a inclus “Funcția Smarandache” în tomul său de teoria numerelor...

DI Cucu, de la Teatrul “Licurici” din Chișinău, citește “Păcală” al meu (am făcut conexiunea prin Raisa)...

Dr. Șcerbacov, ucrainean, de la Institutul de Matematică din Chișinău, afirmă că a primit de la Moscova (“Referativnyi Zhurnal”) un articol despre “pătrate magice de tip Smarandache” spre recenzare...

Revista “Basarabia” s-a rătăcit la familia prof. univ. Ion Goian, conducătorul meu de doctorat. Voiam să-i contactez redactorii...

La Uniunea Scriitorilor Moldoveni l-am întâlnit pe Nicolae Rusu, prozator, care mi-a dat cu dedicație două cărți de-ale sale, iar eu m-am revanșat dându-i “Fugit...”...

De când cu L., nu mai îmi ardea mie de nici un doctorat. Parcă eram de 20 de ani, un băietan, dar mi-am impus să termin...

Petre Petria va scoate a doua ediție din “Personalități vâlcene”, în care-mi va include și activitatea matematică...

Uraaa! Am terminat doctoratul!

“Vecina de lângă casă

Niciodată nu te lasă!”

(râde la telefon Tania Oprea)...

La Ambasada Ucrainei din Chișinu atâta alergătură pentru o viză de trei zile numai (plus 30\$ și 10 lei moldovenești)...

Iavaș, iavaș!, după doi ani termin doctoratul (credeam că sunt un veșnic candidat). Aveam nevoie de-această diplomă pentru a prinde un post în învățământ. DĂ DOAMNE, că m-am săturat de nesiguranță! (27 iunie 1997)...

Am ambiția ca acest jurnal să fie cea mai lungă scriere din literatura română, a atins deja 3000 de pagini...

Cartela telefonică în România. Se evoluează. 40.000 lei...

Banchet mare la restaurantul FLONA. Sărbătorim doctoratul meu. Până la două noaptea. Vin și doamnele (Tamara, Lili, Olesa) spre sfârșit. Și ce mă bucur!...

Scriu pe-un șervețel sintagme de la petrecere...

Începem cu gustărica haiducului (vorba lui Marin Vasile)...

Au participat și Iuri Reabuhin (academician rus), Mitrofan Cioban (membru corespondent al Academiei), Petru Minuț (conf. dr. la Universitatea din Iași) etc...

“Citești puțin și gândești mult” (nu invers) – Luzin, matematician rus...

La Chișinău, am văzut “Însemnările unui nebun”, de N. Gogol, în interpretarea Teatrului “Mihai Eminescu” din Botoșani. Câtă asemănare/deosebire între autor și Popleșkin, personajul central?...

La București, Studioul de Teatru “Casandra”, studenții lui Al. Repan interpretează “Ei, drăcie!”, după Carlo Goldoni... Se-amuză Lili, Sila, Victor. Intrăm fără bani (cu invitații)...

Precupeanu, decanul de la matematică din Iași, zicea despre mine (lui P. Minuț) că-s talentat, dar superficial... Șerban Codrin, haijin valoros, contestă haiku-ul meu (care nu vrea să respecte regulile!).

După ce vom învinge, nu vom mai întreba pe nimeni dacă avem dreptate! (ziceau romanii)...

Prin ce țară trec, iau câte-o casetă cu muzică și vederi... Din Odesa, am cumpărat ВЕСІАЛЛЯ. НА ПАМСЬКІЙ ТОРІ, care-mi cântă în mașină de m-ncălzește... șu șu șu șu... cu chiotele lor abținute, cu sincope... și parcă le văd sufletul. Am vrut ceva în ucrainește, nu rusește și Lili mi-a ales...

Craiova-Bălcești cu rata

De la Craiova, m-am dus la Bălcești cu rata. Ca pe vremuri. Lumea nu mă mai cunoaște. Au răsărit puștani și puștoaice, au murit vârstnici...

Aceași șosea pe care am străbătut-o de mii de ori: du-te la liceu, du-te la facultate, du-te pe la țară (de la oraș). Și oroarea pe care o aveam la aglomerația din mașină, călătorind mai totdeauna în picioare, și căldura înăbușitoare, și praful îmbâcsit, sudoarea pe față, fumul pe care-l mai arunca

motorul... Câteodată, rămânea și-n pană, și până o repara șoferul, ne aninam de copacii de pe marginea străzii – odată s-a-ntâmpnat de-am nimerit chiar în livada din Motoci...

Vino de la liceu, vino de la facultate, vino de la oraș...

Drumul asfaltat (în sfârșit, Doamne, după ani care au durat... secole!). Copii pe biciclete, pedalând pe sub cadru. Vaci. Băbuțe cu bastoane (tineretul a fugit la oraș). Cai păscând. Salarii amărâte. Toți se-nchină (pe glob) la zeul banului...

Evoluăm încet spre post-cultura din Occident. Chiar există reacții antiromânești în România. Realitatea depășește orice ficțiune!...

“Eu nu sunt român, ci filoromân”. (G. Călinescu)...

– Șchioapeți mătăluță!, îmi zicea Lilia...

Revăd niște însemnări din circuitu-mi european: România, Basarabia, Ucraina, Olanda. Parcă am fost în paradis, mai ales săptămânile acelea cu Lili. (Mieroase) M-a făcut să mă simt ca un adolescent...

“Stilul e omul!” – cine-a scornit-o?...

Literatura – baloane de săpun?!

– Literatura ta..., mă apostrofa săracul Dumitrescu, îți pui pene artificiale de păun, care sunt baloane de săpun. Matematica e baza, te lansează internațional. Uite, am niște modele la geometriile tale mixte – cu care să rămâi...

Tragismul oamenilor mari...

– Why are you unhappy?

– I have no reason to be happy...

– Tu nu-mbătrânești deloc?, mi-a zis Covrig (Marin), coleg de generală și de liceu?

– N-am timp!...

Am început s-alerg, ceea ce-i un progres pentru piciorul meu. Am slăbit vreo 7-8 kile. (Lili m-a slăbit așa rău!)

Mă mișc mai lejer...

– Să te scoli de la masă flămând, mi-a îndrugat, ca să nu te-ngrași la loc. Nu-mi plac bărbații burtuhănoși... (Și-ntr-adevăr, m-am văzut într-o poză – luată prin surprindere de Lili – ce umflat eram, și-n burtă parc-aveam o minge! Cu-atâta osânză pe mineee...)

Băile de nămol și apă sărată de la mare încep să-și fac efectul. Durerea de reumatism (sechelă traumatorie, diagnosticul) mă lasă. Încheieturile parc-s unse, nu ruginite. Când o să-i scriu mamei, ce-o să se bucure (că plângea când m-a văzut... că merg șchiop)...

Mama-Tina, la 72 de ani, are părul negru. Nu și l-a vopsit niciodată. La țară... Tata-Lecu împlinește 80 de ani și mai merge și el (prin curte). N-a chelit deloc. Cu un păr mai alb decât zăpada...

“Ei fac politic ziua, ele – noaptea.” (Oamenii politici conduși de neveste.) “Dragostea e oarbă”...

Mâncat la Chișinu AGRIȘ (fructe acrișoare de care nu mai văzusem)...

“Tata conduce, dar mama hotărăște!” (cam așa e-n familii: bărbatul e capul, dar femeia e gâtul care sucește capul!)...

Moisil la o conferință despre, “Influența ultrasunetelor în creșterea mazărei”, care nu se mai termina: Moisil tot fierbea în scaunul lui... Până la urmă, se ridică și, cu vocea lui groasă, apăsător, zice:

– În concluzie, tovarăși, știam pân acum că fasolea este sonoră. Astăzi am aflat că mazărea este ultrasonoră!

Au râs toți. Au aplaudat. și adunarea s-a încheiat...

Tot Moisil, când era vorba de comasarea catedrelor universitare, spunea:

– Propun să se unească catedrele de geometrie, geografie, geofizică, geochimie și să fie pus șef de catedră Geo Bogza!...

Dan Brânzei, matematicianul de la Iași, la chefuri, e neîntrecut în poante. De dimineață până seara...

– Dacă vine acuș la tine o rusoaică de-aia cu picioarele lungi și fusta pân' la cur... belești ochii cât cepele-n cap!, îmi spunea Raisa...

La “Hanul lui Manuc”, în București, bând bere neagră cu Victor, Sila și Lili basarabeanca...

“Beau până cade nevastă-mea sub masă!”...

“Cea mai bună minciună e adevărul.”...

Cu Victor, văru-meu, vizităm expoziția de la Muzeul Literaturii: 40 de ani de la înființare (prin grija D-nei Flueraș)...

Granița româno-română! (pe Prut)...

Fac multă muncă de secretariat, pierd timpul... expedieri, scrisori, arhive. Nu mă pot angaja în cercetări grele, prelungite.

Criza de la mijlocul vieții

Vara lui 1997.

La Ambasada Americană din București: 80% din bărbații de origine română veniți din SUA își aduc soții tinere (10-20 de ani diferență de vârstă) din România. Ei cumpără tinerețe, ele – viză occidentală (și totul tacit, de acord mutual). Sunt nevoit să le calc și eu pe urme! (curând)...

La Chișinu m-am dus la Teatrul Național să văd o piesă de Gogol. Pe scări întâlnesc o tipă cu ecuson în piept Tatiana Popescu, ceva organizatoare. O acroșez să întreb de directorul Vutcăriu de la “E. Ionesco”.

– Nu știi românește! Dă din cap. (Băi, dă-l dracu!)

– Dar numele ăsta?, îngăim.

– Soțul, știți e moldovean – îmi răspunde pe franțuzește. (Bravo, nene!)

– Oh, îmi vine să urlll... că pleci!, scâncea basarabeanca mea.

M-a dus pân la gară în Chişinu. N-a aşteptat să plece trenul şi-a părăsit peronul.

– Nu-mi plac despărţirile!, îndruga.

N-am avut de la cine-mi lua rămas bun şi nici cui face cu mâna. Priveam în gol, cuprins de amintiri când vagonul s-a urnit cu un zgomot brusc...

Pe urmele lui tată-mare, Mandache, care-a ajuns cu războiul (contra ruşilor) pân' la Odesa. A fost rănit în bucă de-o schijă a unui obuz, ne povestea el, dar, pe vremea ceea, a fi luptat împotriva ruşilor era o crimă!...

Puiu D. mă povăţuia:

– Să nu rămâi singur, că te scrânteşti. Însoară-te iar...

„E ca un flăcău!”, mă lăuda Lilia referitor la...(De-aia am slăbit atâta!)

18.07.1997.

Încep să primesc scrisori numai cu “Dr. Smarandache”, “Dear Dr. Smarandache”... parcă mă perie, mă mângâie pe la mustăţi!...

40-45 ani. Middle life crisis (criza de la mijlocul vieţii). M-a prins, nu se putea să nu fie! Prevăd multe schimbări anul acesta în viaţă-mi. Una bună (doctoratul terminat), alta rea (sau poate bună) – mutarea din casa nevestei. Postul. (?) Divorţul. Recăstoria. Altă mutare...

Who knows!

Gara din Chişinău

Catedrala din Chişinău (prim plan, turnul clopotniței)

Teatrul Național "Mihai Eminescu" din Chișinău

Amintire din Chișinău cu statuia
lui Ștefan cel Mare

4. AȘ TRECE OCEANUL PENTRU TINE

7.12.1997.

“I cross the ocean” pentru Lilia, vorba unui cântec. Dacă pică avionul acesta (oh, de multe ori m-am gândit la asta!)... se termină cu forța (energia) smarandachiană...

Mă duc în Europa să... mă-nsor! șA doua oară (până acum!)†

Arde cămașa pe mine să mă-nsor!

Elevilor americani trebuie să le aplici psihologia lui Skinner, privind behaviorismul: pedepsirea imediată a faptelor rele, ca să simtă și să facă legătura cu consecințele care urmează...

M. Eliade vorbea studenților americani cu accent francez! Ce știau ignoranții ăștora cine era bătrânul dascăl!...

18.12.1997

Păi se putea! Pierdut legătura de avion în Zürich. Și m-aștepta lumea la aeroport în Otopeni... Agenția (“Swissair”) mi-a dat trei minute de telefon gratuit (s-anunț) și un bon la restaurant de 31 CHF. Opt ore aștept în aeroport, și-ajung la București la miezul nopții...

Un tip, truckist (șofer de camion) român pe lângă Abaheim, îmi zice că seamănă cu „Ciorbea”, care-i slab, brunet, cu ochelari!...

În Zürich plouă, e-nnorat, cețos. Din avion vedeam căsuțe cochete, aranjate...

Jack Kerouac a fost un alcoolic, frecventând pătura de jos a societății, și scriind poeme de simpatie (față de drogați, homeless-i, hobos – cei fără slujbe/fără case). A călătorit de-a lungul Americii, publicând celebra-i carte “On the road” (în Editura “City Light” din San Francisco, orașul în care acum o stradă îi poartă numele). Stil puternic, vibratoriu, imaginativ.

Alte volume ale sale: “Dharma Bums”, “Big Sur”. Neorganizat, necalculat stilul său. Opera sa: un fel de cronică a Beat Generation – oamenii care întorcându-se din război (al doilea mondial) n-au unde locui, n-au servicii... Și-mi vin în minte versuri din Alecsandri “și vezi cerșind eroii României” (care se-ntorseseră din luptele de la Plevna).Victorii dureroase.

Vreo 15-30 de poeți americani au fost reprezentanți ai acestei mișcări. Neil Cassady l-a acompaniat pe Kerouac. Alții: Gregory Corso, Allen Ginsberg. Ultimul, faimos datorită volumului “Howl”. Caracteristici: tenacitate, prinderea oamenilor exuberanți, filozofie epicuriană (trăiește pentru astăzi; simte nectarul vieții și abandonează legile societății). A.Ginsberg a murit anul acesta (arătat și la televizor). Se cam scrântise în ultimul timp...

Mulți tipi cu telefoane celulare la ureche în aeroport. Businessmen? Rapiditatea obținerii/transmiterii informației contează...

În avion am întâlnit pe Ryan Clemens, editor al ziarului rural “Bridger Valley Pioneer”, în zona Lyman din Statul Wyoming – autor al unei rubrici satirice și de știri locale. Mergea să-și întâlnească girlfriend-ul din Berna...

Mă fură... peisajul. Văd două grecoaice drăguțele (am crezut că sunt românce): cu părul negru păcură, tenul oacheș. Intru în vorbă cu Andreani – fata zâmbește, e studentă la medicină în Franța (vorbit franceză, vreau să practic limba să n-o uit)...

Picotesc ca o găină cocăită...

Arde cămașa pe mine să mă-nsor...

Au greșit aștia la “Swissair” și mi-au dat boarding pass la clasa de business! Și chiar primul număr: 1A...

Îmi planificasem să merg cu avionul până în București, iar de aici s-mi continui drumul către draga inimii mele cu trenul până la Chișinău. Aveam să plătesc cu o răceală zdravănă, căci CFR nu se compară căile ferate europene!...

Poezie și medicamente!

19-20.12.1997.

Frig de-mi îngheață creieri-n cap! În București. Tremur de frig și-n Rapidul 663 spre Iași. Îmbrăcat. Bețivi și fumangii în compartiment. Încep să cânte. Apoi să chiuie. De la Buzău rămân fără loc. Duhnește atmosfera de alcool. Un tip mă invită să beau și eu votcă. Mută sticla de la bot la bot. Refuz (mi-e silă de ei cum arată)...

23.12.1997.

Tensiune scăzută: 90 cu 65. Nu mă știam hipotonic, am belit-o! Mi se prescrie cafea și alcool (ceea ce evitam eu) și medicamente rusești (?)... citramon... pentru dureri de cap și amețeli. Eram alb ca varul în rutieră și cucăiam pe spătarul scaunului din față... cu rucsacul ud de ploaie pe umăr.

Poetul basarabean Nicolae Costenco, care-a făcut Siberia pentru niște poezii scrise înainte de război, zicea:

„Când văd un urcior cu vin
Scot căciula și mă-nchin.
Nu mă-nchin c-așa se cere,
Ci să nu-l iau n-am putere.
Că mă-ndeamnă toți așa:
«Ori îl iei, ori nu-l lăsa!»”...

Taras Bulba, erou ucrainean din cartea lui Gogol (bulba – ceapă), către fiu-său, care se dăduse de partea polonezilor (îndrăgostit de-o poloneză foarte frumoasă) în luptele cu ucrainenii: Eu te-am făcut, eu te omor!

Un arab și-un român se prezintă:

arabul: “Aș Hali Salam”.

românul: “Aș Hali Și Eu, Dar Nam!...”

Uneori e bine să întreci neîntrecutul. “Cel care a inventat roate nu s-a temut să-ntreacă măsura” (proverb rusesc)...

26.12.1997.

Vitamina iE și Bé! Pân' la fund...

Vinul = sângele lui Hristos. Coniacul = băutura Dracului...

Mostesquieu: “Dacă triumphiurile ar fi avut un Dumnezeu, l-ar fi făcut cu trei laturi.”...

Nu e vina mea șCă m-am îmbătatt, e vinul tău...

Ștefan cel Mare la poarta casei Răreșoaiei:

– Deschide.

– Nu deschid, că bărbatu-meu nu-i acasă

– Deschide, Răreșoaico

– Nu deschid

– Hee, dac-ai ști tu cu ce bat eu în poartă!...

Cică Petru Rareș a moștenit cel mai mult din calitățile marelui său tată – în comparație cu Ștefănel sau ceilalți urmași. Personalitate ca Ștefan cel Mare se naște o dată la 500 de ani...

Biserica Sf. Teodosia, construită în 1895 de arhitectul Bernardazzi, a fost transformată de ruși, pe vremea comunismului, în sală de sport (Chișinău)...

“M-a călcat ursul pe-o ureche!”

Îi cânt Liliesi o serenadă, și exclamă:

– Parcă te-a călcat ursul pe-o ureche! (Mă simt... flatat.)

Basarabeni zic: “Te duci să-l întâmpini la autobuz”, în loc de “Te duci să-l aștepti la autobuz”, dar se înțelege...

Cu căciulă din nurcă și hareoc (în rusă; un animal) și palton cumpărat de la Moscova, Lilicika mea pare o... cazacioaică! (Așa o enervez, iar ea se supără.)

– Parcă-ai fi venit din fundul Siberiei!, adaug.

28.12.1997.

Opt zile locuit la o familie de ruși (D-na Tasiu) în Chișinău, cu Lilia, în TeleCentru, pe lângă Turnul de Televiziune...

Lilia zice că am slăbit și-a rămas din mine numai nasul!...

“Ducă-se dracu totul,
În viața asta, n-am nevoie de nimic!”

(Valerii Leontiev, cântăreț rus)...

“Picioarele se termină, și fusta nu se-ncepe” (Gheorghe Urschi, comic basarabean)...

Basarabencele s-au scăpat la negru...

“Mă duc, doamne la măritat
Să-mi caut și eu un bărbat,
Unul mic și mărunțel,
Să fac eu ce vreau din el:
Când o dată oi striga,
Să stea drept în fața mea.
Of, Doamne, m-am măritat,
Mi-am luat și eu un bărbat,
Unul ’nalt și făcut bine
Face el ce vrea din mine:
Când mi-arată biciu-n cui,
Stau eu dreaptă-n fața lui!”

(cântec basarabean)

Inga și Lilicika mă poreclesc FROLIN!...

Poezioarele Ingăi (clasa a IX-a, Chișinău):

Pe băieții cei de azi
Poți să-i strângi cu sacu’
Și, așa împachetați,
Să-i trimiți la dracu!

Dacă n-ar fi fete
Ce-ar face băieții?
Ar umbla pe stradă
Și-ar pupa pereții!

Discuții telefonice cu: Nina Jovu (interviu pentru “Literatura și Arta”), Arcadie Suceveanu (vărul matematicianului Vasile

Suceveanu), Emilian Galaicu-Păun, Dumitru Matcovschi, Nicolae Popa (nu era acasă; a răspuns nevastă-sa), Nicolae Rusu...

Întâlnit pe Nicolae Esinencu la Uniunea Scriitorilor Moldoveni și unul dintre Ciocani (nu Anatol)...

Galaicu Păun m-a condus la tren.

Esinencu-mi zice: “De-aia nu ne unim cu voi, că ne luați femeile!” (apropro de Lilia)...

Cu TRADEM – între vis și realitate

Mi-am luat doctoratul la 43 de ani, precum Camil Petrescu (și el interesat de matematici)...

“Nu mă-ntreabă nimenea
Cât de rău mă simt,
Cât sunt eu de singurea
Astăzi pe pământ.”

(Lilia, în urma unei muștrări ce i-am făcut în Gara de Nord).

O frumoasă poezie a lui TRADEM, “Ursarul”, amintindu-mi de o nuvelă gorkyană cu un cerșetor.

“Umblase mult prin sate și câinii îl lătrase,
Mâncase câteodată, de multe ori răbdase;
La cârciumi și prin bâlciuri, de-un șir întins de ani,
Cânta, jucându-și ursul pe codri și pe bani.
Bătrân dănțuitorul, bătrân și cântărețul
Și rare ori de milă îi răsplătea drumetul
Artistu-n patru labe, maestrul în toiag,
Mergeau, tăcuți și jalnici – pribeag lângă pribeag
Și obosiți de cale, lăsând în urmă satul,
Pe câmp sau prin frunzișuri dorm unul lângă altul.”

Duioase, triste versurile lui Traian Demetrescu:

“Sunt unii care n-au nici dreptul
Să plângă pentru ce îi doare.”

Ireversibilitatea timpului:

„Iubiți-vă! Viața trece
Ca adierea unei seri;”.

(Din „Traian Demetrescu între vis și realitate”, antologie de poezii și critică literară, prefată de Alex. Macedonski, ediție îngrijită, tabel cronologic, postfață și bibliografie de Marian Barbu; Editura “Scrisul Românesc”, Craiova, 1996.)...

“Crește dovleacul, se usucă vrejul!” (aproso de unul căruia-i crește burta, dar i se usucă... dula!)

Teoria leneșului:

“Cum mănânc, cum mi-e somn,
Cum mă trezesc, cum mi-e foame!”...

Mănânc, de curiozitate, fructe PAPAYA, cu niște sâmburi mici cât căcărezele de capră, iar “carnea” dulce ca pepenele...

Poezii chiar prea cumiți, de aceea incolore, didacticiste, moraliste scrie un fost coleg de liceu pedagogic, în prezent profesor de filozofie la Tr. Severin, Gheorghe Florescu – de peste Olteț de mine, în “Năzuințele” care m-au debutat...

Și Barbu (Ion) a fost singur la părinți (Smaranda + Constantin Barbilian). Și Barbu a fost suplinitor (profesor). Și el se trage din Macedonia ori Albania. (M. Barbu, S. Barbu, “Symbolistica poeziei lui Ion Barbu”, Editura “Spirit Românesc”, Craiova, 1997). Dar fiindcă a purtat centura diagonală legionară, oculta străină caută să-i coboare valoarea...

Un alt matematician-poet, și prieten: Mihály (Mihail) Bencze, din Săcele, cu volumul “LÉLEKVÁNDORLÁS”, Fulgur Kiadó, Brașov, 1996; poeme în ungurește din perioada 1972-1996, cu o poză “medievală” a autorului. Înțeleg și eu 2-3 cuvinte pe care le subliniez ștudom (“știu”), park, agóniaț. Unele titluri conțin formule chimice “C₁₇H₁₂O₃N” sau “H₂O”, ori fizice “E=mc²”; nuanțe matematice “Φ”, “XYZT”; personalități muzicale, artistice: “Vivaldi”, “Michelangelo”,

“Schubert”, “Salvador Dali”, “Sütő András” (scriitor maghiar),
“Brassó” (Braşov, oraş) etc...

Ziua (re)căsătoriei

13.01.1998

Ziua căsătoriei (sau Lăsătoriei).

– Cine-i (ne)fericita?

– Lilicika!

– Unde?

– La Bălceşti.

şZiua recăsătoriei.

“De când m-am căsătorit mă simt mult mai bine decât
aă fi amantă. Ştiu, că chiar dacă se uită la femei cu fusta
scurtă, tot cu mine şi de mine va avea nevoie. Las-că nu mă
supăr, înţeleg eu.” (Lilia).

“Te gândeşti: vai, ce soţie deşteaptă, tânără şi frumoasă
mi-am luat. Pe asta n-o duci de nas, se simte la distanţă.”
(Lilia)

Eu vreau o soţie care: e bună gospodină (mâncare,
curăţenie, spălat, călcat); mă iubeşte şi alintă; mă ajută în
activitatea-mi creatoare (mate, literatură, pictură/grafică) pe
post de secretară; cuminte (nu mă înşeală prea des)!!...

“Numai câte o dată? (Glumesc) Vreau un soţ care: să
mă iubească la nevoie; să nu fie alintat şi mofturos; să nu-mi
caute mod în papură; să mă ajute şi din când în când să-mi
spună, cât de mult mă iubeşte; îmi place să-l văd cu verigheta
pe deget. Face impresia unui soţ iubitor, atent, care ţine mult la
familia sa.” (Lilia)...

Cei care scriu poezie haiku se numesc... hai cu-rişti...

Eu merg pe 44 de ani, Hristos a murit la 33...

– Ce ştii în ruseşte?

– Tac şi cac! (“Aşa” şi “cum”)

Din nou mă-ncearcă o plictiseală, o viață searbădă, cumva metafizică, pe care n-o pot defini.

Mi-au apărut cinci cărți în 1997

15.01.1998.

La operetă, Teatrul “Ion Dacian” din București, cu Lili, Victor, Sila. “Gondolierii”, de Arthur Sullivan. Libretul de W.S. Gilbert. Slăbuț, diluat actul întâi. Actul doi mai sprinten. (Cu-o seară înainte dormisem ca mort-obosit de-alergături după acte). De-un deceniu nu mai văzusem operetă (excepție Odesa).

Aluzii totalitare: secera și ciocanul: însemnele BARATARIEI, o țară imaginară în jurul Veneției. Egalitarism. Doi regi domnesc în același scaun domnesc. Muzica: inflexiuni din Verdi. (Ne mai aerisim auzul. Luăm o porție de suflet în nări.)

= Scriu pe-ntuneric =

Mai mulți actori și orchestranți decât spectatori!

16.01.1998.

Lily obține în numai două zile viza americană de emigrare! Nici nu speram. Iar la trei ore avionul meu zbură spre Zürich...

Dimineață bogată. Schimb de cărți și reviste cu Viorel Gh. Vodă, Mihai Prepelită, soția lui Dan Țopa mi-aduce caseta cu “Emigrant la infinit”, regizat de studenții de teatru târgovișteni...

La șase dimineața, în gară, întâlnesc pe Anatol Ciocanu, redactor la “Glasul Națiunii”, poet. Cică mi-a publicat versuri (dar eu nu știam!), și pe eseistul Mihai Cimpoi. Ion Goian mi-aduce “Collected” (vol. II), tipărite de Universitatea din Chișinău...

Cinci cărți apărute anul trecut. Posibil încă două. Soluții la probleme de geometrie din manuale școlare și cartea de interviuri cu Veronica Balaj și Mihail I. Vlad...

Escală la Zürich

16-17.01.1998.

Am o vanitate-n mine să-i trimit vederi Rotarului (prof. univ. dr. Ion Rotaru, de la Universitatea București) de oriunde mă aflu. Amsterdam. Zürich... Pam-pa-ram!...

Las un bagaj în aeroport (4 FE) și cu un trenuleț ajung la Gara Mare. Apoi hoinar pe Bahnhofstrasse. Un francez îmi zice că-l știe pe Viorel Moldovan, fotbalist în Elveția, și în selecționata României...

Schimb 30 \$ (la rata de 1,44 franci elvețieni)...

Umed. Cald. Singur cu căciulă prin oraș. Culori (mov, negru, roșu). Ordonat. Curat. Luminos...

Prețuri de nu te poți apropia (depășesc pe cele americane!)...

Zürich: capitală bancară și economică a țării. 110.000 de locuitori. Dialect german. Totuși mă-nțeleg în franceză (o vorbesc nemțoi) și engleză...

Mă simt bine ca plimbăreț cu mâna-n fund! Dar nu scap de complexul meu țărănesc... cu dat dracu!...

Ajung brambura lângă lac. Becurile de pe celălalt mal. Clipocitul apei...

Singur. Și iar singur... Cum mă depărtez de Lily, mi-e dor de ea; iar când suntem împreună mă enervează...

Piese teatru după: Robert Nursil (am citit "Cacania" lui), Fr. Dürrenmatt, Patrick Süskind și-un anglofon: Martin McDonagh...

Operă de: Lehár, Donizetti, Weber, Rossini, Knussen...

Cu aparatul de fotografiat nedespărțit. Cu rucsacul în spate. Cu palton și fular (lumea se uită curios la mine). Ce catedrală mare! (Grössmünster) Nume românesc(?), cântăreț la pian în Cabaretul "Maxim" (Romika Marian): și poza unui mustăcios cu ochi căprui se expune (seamănă român)...

Scriu cu economie...

Oamenii străzii. Tramvaie...

Înnoptez la un hotel cu bar ("Splendid" pentru 70 FE.

Bitte läuten und hier warten. Danke. (Sunați clopoțelul)...

Trăiesc în lumi paralele...

Reclame în germană, engleză, franceză, italiană (Viva la Vida!)...

Turnurile ascuțite, gigantice ale bisericilor. Pescăruși hurucăind dis-de-dimineată. Apoi pe balustradă. Mersul de-a lungul canalului...

McDonald's (cu junk-food), Pizza Hot și-aici (ca și-n București)...

Subteranul din fața gării. Vitrinele strălucind de curățenie. Cumpăr fructe LITSCHI, aduse cică din Madagascar (îmi vine să pronunț madamgâscan) cumpăr ½ de kilogram. Galerii. Picturile lui Graziano Marini gălbenicioase cu linii intercalate), ori șterse (Zoran Music), ori curate și albastre-roșii (Sebastian Burckhardt), ori în pete/jocuri de penel (Antoni Tàpies)...

Dau de strada Beethoven (1770-1827)...

Amintiri cu tata-mare

Mi-am luat o nevastă scumpă! 700 \$ vizita medicală în Bălcești (pentru căsătorie), vreo 300 \$ viza americană (obținută, incredibil, în două zile de la depunerea actelor)/petiție/și-altă vizită medicală. Într-adevăr, Lily mi-e scumpă...

Orice s-ar zice, sunt un împătimit al cărții, mă risipesc în oameni, sunt un idealist (ca săracul Puiu Dumitrescu, prăpădit recent), îndrăznesc să mă laud: nu chiar apostol cultural...

Wittenstain îngrijea de trandafiri, și-n același timp își construia opera...

Birlic, un amic bălceștean din copilărie, îmi trimitea un bilet prin Ada:

“Tata-mare al tău zicea:
Mandea bea, Mandea plătește,
Mandea fuge iepurește.
Iar când mergea la selector
Șuștoi maică prepelița
sau:

Zât, că te flanfuștără
Conțu zânzania.”

I-am transmis vorbă să-mi scrie și altele.

Tată-mare de la vale era un drag. Comic. Înalt. (armata la cavalerie, în garda regală). Păr negru. Ochi albaștri (moșteniți de vară-mea Denisia, plus urmașii ei). A luptat contra rușilor. Ajuns la Odesa. Cinci ani pe front. Fusese dat dispărut (mort). Ma-mare în “îngropase” și-i făcuse pomană.

Când eram mic de tot, îmi născocea povești. Spunea el, spunea, apoi tăcea – să vadă dacă am adormit.

– Și, tată-mare, și ce-a făcut?, spuneam eu curios.

Iar el n-avea încotro și continua...

Prin clasa a cincea sau a șasea, mi-a venit ideea să le scriu. Și mă apucasem: pe un caiet mare cu coperte groase. Așternusem vreo două. Până când mama a-nceput să-și noteze datorii la nuntă (de la sfârșitul paginilor). Pe urmă am găsit file rupte. În final, mi-au rămas doar câteva pagini, pe care nu le-am mai găsit. Păcat. Mă doream un Petre Ispirescu ori Dulfu...

Hașdeu și Maiorescu s-au urât. Macedonski și Eminescu s-au urât. Barbu și Arghezi s-au urât. Gr. Moisil și Barbu s-au urât. Topârceanu și Lovinescu s-au urât. Nae Ionescu și Călinescu s-au urât...

Film cu Julia Roberts (în avionul Zürich-Atlanta). Frânturi...

V. Moraru a reprodus un tablou de Șiskin, cel mai mare peisagist rus, în apartamentul său din București: pe un perete...

Teoria Ecoului și a Propagării

Când faci ceva în America, se-aude mai tare decât din altă țară. Teoria Ecoului și a Propagării...

Zece ore jumătate în avion: te-apucă damblalele...

Soljenitzin de Prepeliță (și-a lăsat o barbă de călugăr) s-a certat cu Leonida Lari și nu mai e redactor la “Glasul Națiunii” (Chișinău-București) de-aproape un an. Mă și mir din ce trăiește, că nu lucrează neam. Se hrănește cu aer? Pe deasupra: trebuie să-și sponsorizeze și cărțile.

– Ce mai scrii?, l-am întrebat.

– Nimic, îmi public ce-am scris până acum.

Femeile sunt ale dracu, mai ales în America!...

În avion, ori la volan, îmi reculeg gândurile...

Sistematizat. Organizat și Re...

Scris.

Visez uneori c-am să rezolv conjectura lui Goldbach (orice număr par se scrie ca o sumă de două numere prime).

Visez cu ochii deschiși... (sunt naiv?)

Ca un triumf al matematicii românești...

Îmi plac lucrurile enunțate simplu, dar al dracului de greu să le rezolvi. Cele care ascund un mister, o lege a naturii. Asta-i teoria numerelor...

(Mai urlă și muzică rock în cască, de jos pe scaun legat cu centura. Sunt nebun câteodată! Sângele meu de oltean și țăran clocotește...)

Cică minerii strigau:

“Dintr-o țară și-un popor

Am ales un țap și-un chior”

(Constantinescu + Ciorbea)

sau:

“Ci/or-bea, ci/or-mânca? ”

Nivelul de viață scade tot mai rău. Promisiunile puterii s-au dovedit hoții. O lume întreagă dusă de nas...

Întâlnirea cu dirigintele “exterminator”

Ce calvar să fac actele de căsătorie cu Lily! Ba eram eu “străin” în Basarabia, ba era ea “străină” în România. La Chișinău a fost imposibil! Că n-aveam ștampilă pe acte eu. (În America nu prea-i cu ștampilări)...

Încă-s cu orele întors pe dos... o dată revenit din Europa...

Pe 2 ianuarie, Nucu Marinescu și Ileana Petrescu m-au vizitat la Bălcești. Propuneau reeditarea jurnalelor mele șde lagăr și (prima parte) americanț sub formă prescurtată în 1999: cu o prefață de-un celebru român (nu mi-au specificat vreun nume)...pentru a mă “clasiciza” în viață!...

Pe 6 ianuarie, comemorat la Râmnicu Vâlcea pe Marian Creangă, fost director al Bibliotecii Județene, decedat subit – cancer la pancreas înaintea Anului Nou, sub 50 de ani. Era și unchiul lui Vali...

Ion Soare mi-a luat un interviu pentru TV “Vâlcea 1”...

Pe 9 ianuarie, lansat două cărți la Biblioteca “Theodor și Aristița Aman” din Craiova: “Exist împotriva mea / I am against myself” (bilingvă, așadar) și “Scrieri defecte” (proză scurtă paradoxistă). Dintr-o sală mică, ne-am mutat într-una mai mare, umplută toată. Au vorbit: Nucu Marinescu, editorul. Marian Barbu, C. M. Popa (iată-ne reîmprieteniți!), D-na Leferman, directoare bibliotecii. Au participat: Gavrilă Ioan, Ilarie Hinoveanu (nu-l recunoscusem), Ioana Dimulescu (mic interviu pentru Radio “Oltenia”), Liliana Hinoveanu, Ada Cârstoiu de la Bălcești, Cami Milu (nepoată de-a doua, soprană, absolventă a Conservatorului din Iași), colegi de pedagogic (Voinea – la care-am petrecut după, Aurel, Vasile – mai mic cu doi ani, Dănescu porcul (dirigintele din pedagogic, care era pe punctul să exmatriculeze!

– Am fost un elev cam indisciplinat, am bâiguit eu.

– Toți ați fost așa, a lăsat-o omul mai moale.

Barem pe Voinea l-a dat afară pe-un an de zile, și-a terminat, săracul de el, cu promoția din urmă. Iar în seara asta, tot Dănescu îl întreabă:

– Mă, Voineo, dar tu de ce n-ai absolvit în același timp cu ei?

“Bă, ăsta ori e prost, ori se preface!”, gândea Voinea...

Interviu la Radio “Horion” (Craiova), cu Daniel Șerban, simpatic. Fusese, ca oficial, și el în America. Îi trecuse prin gând să rămână, dar se temea. Daniel citise jurnalul-mi de exil și vroia să mă cunoască între patru ochi. Mă flata față de D-na Leferman: “personalitatea D-lui Smarandache”...

După ora de discuții în fața microfonului, telefoane după mine. Profesorul Ambrozia, pensionar, fost la Universitate în Craiova, zicea c-am fost sincer. Cornel Dincă, un fost coleg de grupă din studenție, o altă colegă Alexandru... mă-ntrebau despre viața-mi de expatriot... și s-au mirat s-audă că scriu poezii. Matematician da!...

Daniel m-a clasificat de “pragmatic” (ca americanii?)...

5. ÎN CAPITALA LUMII

01.08.1999.

La aeroportul Sun Port din Albuquerque aproape de miezul nopții. Aștept avionul de Atlanta – pe urmă spre Washington D.C., la Biblioteca Congresului American, considerată cea mai mare din SUA. Cinci zile voi căuta prin rafturi, prin baze de date. Sâmbătă voi face bilanțul: a meritat ori nu?...

Doar Sorescu mă depășește în Biblioteca Congresului!

Obositor transportul noaptea, cu ochii-mpăienjeniți, înroșiți de nesomn ori somn pătimit pe scaun, forțat. Dar m-am ambiționat și, de la Aeroportul Național, am plecat direct la bibliotecă. Iau metroul: 1,30 \$ (albastru) până la Capitol South. Aici metroul e pe culori: galben, verde. Dar se defectează (out of service) în L'Enfant (ce nume francez!) Plaza (nume spaniol) și ne suim în altul...

Poliție, controale la poartă în cele trei clădiri: “Madison” (cu reviste, sala 133), “Jefferson” (cu cărți în umanistică), “Adams” (cărți în știință) ale celebrei biblioteci...

Îl întâlnesc pe Grant Harris, care se ocupă de secția românească, ajutat de poeta și lingvista Alexandra Roceric (îmi spune că-i româncă, de origine cehă), care mă invită la un lunch în Cofetăria Bibliotecii...

Am 23 de cărți proprii înregistrate – m-a depășit Sorescu (Marin), alt oltean, cu 36. Dar am timp să îl devansez! (Nu mai îs modest deloc!)

Marti-dimineața mi-am făcut legitimație pentru Library of Congress (obligatoriu). Fără bani. În baza de date de la Modern Language Association (New York) sunt înregistrat cu 17 cărți/articole. Deocamdată! O mare ambiție mă apasă și sper că voi reuși în cele ce mi-am propus...

Mitingul negrilor

Un meeting al negrilor în fața Bibliotecii (clădirea “Madison”). Încep să strige: No justice, no peace! Nu știam că 80% din populație e neagră în chiar capitala SUA...

Eu am vizitat și Brazilia, Mexicul, dar acolo nu erau așa discriminați ca aici. Bărbatul negru din fața microfonului îndeamnă la unitatea minorităților (negri, indieni, hispanici, asiatici) contra dominației albe. Mai demult, prin anii '60, negrii se uneau și cu evreii contra Ku Klux Klan-ului, cea mai rasistă organizație în Nord America, înființată în 1865. Dar evreii, cu o gândire mai speculativă, rafinată, îi au în buzunar pe toți financiarmente – și, deci, conduc și dirijează politica SUA...

Puțini albi asistau la speech, printre care și eu – care-s de fapt alb minoritar. Salariații de culoare ai Bibliotecii au câștigat un proces cu guvernul (că n-au mărit de salariu, nu-s promovați) și trebuie să primească vreo câteva milioane de dolari. S-au judecat 15 ani!...

Tipi cu laptop-uri (computere-servietă) în bibliotecă... mă, mă, trebuie să mă modernizez și eu. În fond, e mai simplu: ei scriu direct pe computer – nu mai fac două munci ca primitivul de mine! În lume, schimbările sunt rapide și trebuie să țin pasul cu ele (adaptare... electronică)...

La Biblioteca Congresului American lucrează 5.000 de salariați. Au salarii bune, job-uri calde pentru intelectuali: să lucrezi cu cărțile. Zilnic intră mii de cărți în depozit. Tunele subterane, care trec pe sub străzi, leagă cele trei clădiri: “Madison”, “Jefferson” și “Adams”.

– Washington-ul e un oraș ireal, afirmă Alexandra Roceric, fiindcă se schimbă mereu kongresmenii, senatorii (care trăiesc în el). Truman, înainte de-a mă naște eu, zicea că, dacă vrei să ai un prieten în Washington D.C., să-ți cumperi un câine!...

Eu m-am însurat cu cărțile...

După 5:00, marți-seara, când se-nchidea Reading Room, am luat-o de capul meu pe străzi. Să vizitez țărănește metropola. Mă dureau picioarele – zilnic, fac două mile dus și două mile întors pe jos (singurul sport, singura mișcare) de la Motel (Super 8, pe New York Avenue) până spre Library of Congress, 40 minute de mers voinicește. Pe 4 street drept înainte, dreapta pe Maryland, stânga pe 2 street – și-n sens contrar...

Un taximetrist... nigerian!

“Capitoliul reprezintă idealul, iar Casa Albă puterea unei națiuni”, așa era scris pe-o plăcuță prinsă pe stâlpul gardului de sârmă la White House (Casa Albă). Măreț, impunător Capitoliul, iar intrarea gratuită m-a mirat, fiindcă ăștia cer bani pentru orice...

Lângă mine un grup venit din India. Vorbeau în limba hindi. Negricioși, păroși, grăsoși. Columb a debarcat pe 12 octombrie 1492 în Insula Guanahani (Bahamas) crezând până la sfârșitul vieții lui că e India...

Vizitez Camera Senatului pe la anul 1800. Statui străjere (câte două personalități din fiecare stat). Abraham Lincoln sculptat: o parte a feții zâmbește, cealaltă e tristă. La Casa Albă se putea intra (vizite limitate) între 7:30 am–4:00 pm, dar eu n-aveam timp decât seara, când se-nchideau sălile de lectură...

În sfârșit, am luat și eu un taxi, 5 \$. Tocmai venea Președintele cu elicopterul, și circulația era oprită în porțiunea aceea (dinspre parc) – ca la Ceaușescu. Trecătorii privesc curioși printre gard. Poliție de jur împrejur. Clinton, omul cu putere asupra a trei sferturi din glob. Hillary, nevastă-sa, nu divorțează de el tocmai ca să nu-și piardă poziția, first lady – eu traduc “prima ladă”...

Stam nedezipit de computer, ore în șir navigând pe Internet. Boala sfârșitului de mileniu doi...

Câteodată îmi pierd orientarea, mă zăpăcesc și-o apuc pe străzi în sens invers. Mă enervez, amețesc, văd întunecat înainte. Deși am bani (pot răsufli mai ușurat – bogdaproste!), mă zgârcesc să plătesc taxiuri ori mese scumpe la restaurant. În plus, mă gândesc că mersul pe jos e singura mișcare pe care-o mai fac – iar m-am adâncit în calculatoare și matematici, cât despre mâncăruri copioase... m-abțin din răspuseri să nu mă-ngraș...

Așa că mă sui în alt cab, șoferul e negru, dar vorbește engleză cu accent la un telefon mobil. Îl întreb de unde e. Din Nigeria, și vorbește limba yoluba. Trei mari limbi există în țara lui, plus o sumedenie de altele mici grăite în diferite triburi – dar îi unifică la nivel național engleza. Cică mai-nainte se pleca ușor spre America, dar acum primești viza foarte greu din Nigeria. Te costă 5.000 \$ pe care-i dai, neoficial, la cine trebuie de la Ambasada Americană (eu știam că la ăștia nu e corupție). Mai aflu, ciudat, că negrii născuți în America îl discriminează! – Cât câștigi ca taximetrist?, îndrăznesc (de obicei în America nu se-ntreabă venitul).

– Minim 700 \$/săptămână, maxim 2.000\$. (Mai mult ca mine, cu doctorat!)

Plătește 200 \$/săptămână companiei de taxiuri, și-n rest tot ce-ncasează e-al lui. Benzina e datoria lui, iar reparațiile revin companiei.

Discutând despre Clinton, fac pe naivul și-l chestionez: „Câte neveste are?”.

– Una, oficial, răspunde. Dar multe concubine, ca Solomon din Biblie. (Și J. F. Kennedy curvea cu actrițe, de pildă, Marilyn Monroe.)...

Alexandra Roceric îmi spune că bărbații care lucrează la bibliotecă sunt „feminizați”, mulți homosexuali...

Grant Harris se-ntâlnise cu ministrul Educației Naționale, Andrei Marga (habar n-aveam cine mai e!), să pună la punct un sistem informațional. Va crea, în felul acesta, zice, cinci joburi în România...

Un fost atașat cultural la... București!

La European Reading Room (în Jefferson Building) mă prezintă lui Dr. Ernest Latham, american fost Attaché Cultural la București pe vremea lui Carter, când avea de-a face cu Suzana Gâdea, faimoasă pentru incultura ei!

– Păi ea nu cunoștea nici o limbă străină. Cum vă-nțelegeați?

– Ea nu știa nici românește!, râde bărbatul cu mustață mare, puțin răsucită, de la care nu-mi puteam lua privirea.

Eu: neras, cu rucsacu-n spate, adidași albi prăfuiți, blugi negri și-o cămașă bleo transpirată – venisem la muncă, deși intelectuală, nu la parada modei. Nu arătam deloc a “Dactăr Smarandache” (pronunța bine – fusese la București, unde o-ntâlnise pe Hermina Anghelescu, bibliotecară la Universitatea Austin din Texas, înscrisă la doctorat – pronunța... che la urmă, nu... cii)...

Ne-am dat pe politică. Ernest era supărat că Mircea Răceanu, diplomat român care spionase pentru Vest, a fost iar condamnat în România.

– Nici nu știi cine conduce acolo. Securitatea, Constantinescu, foștii comuniști?, se plângea.

Cică, iar ne punem rău cu Occidentul. I-am spus că avem nevoie de umbrela vestică pentru a scăpa de ruși, care s-ar putea reface repede – ca după Revoluția din 1917.

– Intrarea-n NATO și-n Comunitatea Europeană depinde de români, mă-ncredințează diplomatul american. Guvernul român nu-și ține promisiunile în relațiile externe, minte, nu privatizează suficient, investitorii străini n-au încredere. Îl asigur că românii nu neapărat mint, dar sunt comozi, leneși...

– Noi n-avem nevoie de oameni leneși în NATO!, mi-o taie răspicat.

Eu insist că trebuie să existe și motive politice la mijloc, jocuri de culise, interese...

Ernest glăsuia românește “Bună ziua”, simpatic, frumos. L-am rugat să facă lobby pentru România. S-a codit, că el n-are nici o influență...

Ernest zicea că românii beau mai mult decât toți latinii, dar mai puțin decât toți slavii!...

Două cărți primite cadou

Gheorghe Calciu-Dumitrasa, preotul, e-n Washington D.C. Târziu mi-a venit ideea să-l contactez. E-o comunitate bună românească... Dar nu pentru asta m-am deplasat eu. Cărțile mă pasionează mai tare...

Mă joc în baza de date. Caut scriitori și matematicieni cunoscuți, câte intrări au în “L.C.” (Biblioteca Congresului): Iosif Sava (muzicologul): 52 (Oho, destule!); Ana Blandiana: 33; Mircea Dinescu: 20; Marin Barbu: 6; Nicolae Manolescu: 2 (incredibil!); Eugen Simion: 18; C. Barbu: 4; E. Hurezeanu: 2; Constantin Corduneanu: 5; Mircea Cărtărescu: 7 (puține!); Gabriel Chifu: 6; Nichita Stănescu: 93; Șt. Aug. Doinaș: 43; F. Smarandache: 17 (slab, față de capacitatea mea) (E vorba mai mult despre recenzii, cronici, eseuri.)...

Alexandra Roceric m-a onorat cu două cărți: “Interval/Opal. Ocean” (poeme) – din care citez:

“Cei ce-au murit, dar nu au fugit

și nu s-au ascuns

cei care AU PLĂTIT CU VIEȚILE LOR

ne amintesc (...)

cum se pleacă din viață

CU CAPUL SUS!”;

și “Memento/cobalt/cascade” (poeme), dedicându-l: “Prof. F. S./existând împotriva-și/ cu admirație – «Pământule, am nevoie de iertare!»”...

Aflu că Washington D.C. are cea mai mare criminalitate din America!

Clădirea Congresului SUA

Clădirea "Jefferson" a Bibliotecii Congresului

Clădirea "Adams" a Bibliotecii Congresului

Clădirea "Madison" a Bibliotecii Congresului

6. ÎN TRANSNISTRIA

Vara 2000. Merg în vizită la socrii mei, care-s transnistreni, din satul Corotna.

De la Chișinău iau trenul spre Tiraspol (așa-zisa capitală a Transnistriei), personalul. Merge... parc-ar duce ouă!

Rușii la oraș, moldovenii la sapă!

În Dnevstrosk, să cumpăr medicamente de la farmacie, iar din piață d-l Pavel Cuciuc (tatăl Liliei, soția mea) ia brânză, smântână, castraveți, roșii. Se tocmesc. Limbi: rusește și “moldovenește” (eu nu trebuie să deschid gura ca să nu mă dau de gol că-s străin). Dânsul are un Moskvici grenă, unde cară de toate...

Tiraspolul e curățel. Aici a terminat Lilia cu ochi albaștri facultatea de matematică-informatică. Umbros. Îl vizităm pe Andreica, fratele ei, student la geografie, în anul IV. Mai are un an și termină...

Ne-am strecurat pe lângă gară, nu am intrat înăuntru pentru a nu mă lua vama la control...

Mă gândeam că aici e închis Ilie Ilașcu și ai săi: în Tiraspol...

Statuia scriitorului Taras Grigoriecivi Șevcenko...

D-na Svetlana, mama Liliei, zice că vorbesc limba română cu accent românesc!...

Mi-am adus aminte că-n România am dat un interviu la “Vâlcea 1”, cu Ion Soare și Dragoș Constantinescu, înainte de a pleca spre Chișinău – pe care uitasem a-l consemna în jurnal...

Inscripțiile pe plăcițele de comune în trei limbi (cu litere chirilice):

KOPOTHA

KOPOTHOE

KOPOTHE

românește, rusește, ucrainește...

Corotna, satul Lilieii, pe șoseaua Tiraspol-Dnevstrosk. Aud copii pe uliță vorbind dulcele grai moldovenesc: “Tu făși cu minie”...

Rușii din zona asta, chiar și din Chișinău, înțeleg, dar nu vor să vorbească românește. Îi consideră pe moldovenii inferiori – cum îi considerăm noi pe țigani. Rușii s-au aciuit la oraș, lor nu le place munca cu sapa. La țară trăiesc mai mult moldovenii, săracii...

La intrarea în Piața Tiraspol, unde Lilia împreună cu Lena (soția lui Andreica: jumătate rusoaică, jumătate moldoveancă), târguiesc de-ale femeilor, există o inscripție: “Feriți-vă de cetățeni de naționalitate țigănească!” (care se postau în poartă și amăgeau lumea cu “schimbatul” valutei)...

Cuvinte care diferă în graiul de peste Nistru:

<u>Transnistria</u>		<u>România</u>
harman	=	grădină
zemos	=	pepene
harbuz	=	lubeniță
abricos	=	cais, caisă
prăsadă	=	pară
castrulea	=	cratiță
sutcă	=	24 ore
tăbăcel	=	dovlecel
tăbac	=	dovleac
mașcat	=	mare
papá, páp	=	tata
piroșchi	=	gogoși
a amăgi	=	a înșela
moldovancă	=	moldoveancă
ruscă	=	rusoaică
“ghi” în loc de “bi”		(ghine = bine)
“chi” în loc de “pi”		(chicior = picior)

Vizită ținută în secret!

Mulți moldoveni rusificați – la fel cum în Transilvania ardelenii fuseseră maghiarizați...

La chioșcuri, numai ziare și reviste în rusește. Românește, doar “Rebus” și “Integrame”.

– Dar moldavski?, întreb vânzătoarea, rusofonă înrăită, care nu vrea să grăiască pe limba de stat din Basarabia.

Cică nu se vând, și de-aia nu aduc...

Pușkin, vizitând Moldova, a scris un poem lung “Țigani” (despre rromii care se mutau cu corturile din loc în loc). De-atunci, rușii le zic moldovenilor țigani. Pușkin, care era mai negru ca țigani (trăgându-se din africani)!...

Páp, D-na Svetlana, Lilia îmi atrag atenția să nu public nimic rău despre Transnistria că o pat ei, care locuiesc acolo...

Mie-mi plac târgurile, piețele: mai vezi lume, mai cumperi una-alta, mai auzi una-alta...

Sejurul meu în Corotna a fost ținut secret. Nici un vecin n-a știut, rudele socrilor nici pe-atât! Ne-a văzut Aurica, verișoara Lilieii, în piața din Dnevstrosk, și m-a întrebat:

– Tu ești Florin?

Surprins că știe numele meu, am ezitat, pe urmă am zâmbit, am spus “Nu” și-am plecat imediat în altă direcție. Páp mi-a făcut semn să stau departe de el, dar unii corotneni, aflați în piață s-au cam prins...

– Ține-ți limba după dinți!, se enervează socrul meu către Aurica.

A mai luat-o și cu mașina lui de la Dnevstrosk până la Corotna.

– Că voi aveți limba lungă, continuă.

Dar Aurica îl contră, spre exasperarea lui Páp:

– Pă’ ce, parcă e boț de aur?

– Că de la voi aude tot satul, toți mahalenii, și-mi vin “oaspeți” la poartă.

Atât îi trebuie rachet-ului, să afle că noi suntem în America, și imediat pun taxa: dați nu știu câți dolari că, de nu, vă luăm gâtul ori distrugem casa etc...

Prenume rusești folosite în Moldova de peste Prut: Igor, Maksim, Oleg, Stanislav, Sașa, Ivan, Vania, Volodea, Iuri, Iura, Natașa, Raisa, Lena, Olea, Tania, Sveta, Svetlana etc...

Corpul uman este asimetric: ochiul stâng este mai mic decât ochiul drept, mâna stângă mai puțin dezvoltată decât mâna dreaptă (pentru dreptaci) etc...

“Bună dimineața
Legat cu ața.”

Lilișka, moldoveanca mea. Lilișka, banditeasă cu ochelari de soare...

La piața din Tiraspol se cumpără în dolari sau lei moldovenești. 1 cupon (monedă impusă de Smirnov în Transnistria) a ajuns 1 la 4.500.000 în raport cu dolarul american. Devalorizare galopantă. Folosirea valutei se face pe ascuns, altfel poliția îi confiscă totul...

Cu autobuzul din Tiraspol la Chișinău. Lilia merge cu mine – să nu mă-nhațe vameșii. Transnistrienii lui Smirnov au băgat și Tighina (cărea-i zic Bender), ce e dincoace de Nistru în granițele lor. Autobuzul e oprit, dar nu ne cere pașapoartele (norocul meu, căci românii nu-s binevăzuți). Iar trebuie să nu vorbesc nimic să nu mă dau de gol. Câte un tanc amenințător (și într-o tabără și-n alta) în staționare...

Mă gândesc că din Tighina e lașul de președinte Constantinescu...

În Transnistria s-a interzis scrierea latină. Școlile n-au bani nici să cumpere cretă. Învăță de pe aceleași manuale ani și ani la rând. Grupele și clasele moldovenești sunt treptat desființate, descurajate. Ucrainenii își dau copiii în școli ruse...

Nivelul de trai a scăzut drastic. Fabricile închise prin Tiraspol. Profesorii nu și-au primit salariile din noiembrie (1/2 an întârziere). Un profesor cu peste 30 ani vechime primește

cam 20 \$/lună. Mafia și ganguri terorizează sătenii. Mulți plecau în reis (cursă) prin Rusia să-și vândă fructele de prin grădină, legumele. La întoarcere, bandiții barau autobuzul și puneau „taxa de protecție”...

7. ÎN HAWAII

23.05.2001.

Plec cu “American Airlines” într-o mică vacanță în arhipelagul Hawaii (“Hawai’i”, în limba localnicilor), despre care se spune că este un adevărat Paradis. Sunt deasupra Pacificului. În avion e frig și ne dau pături... Ascult muzică la cască... Mănânc “macadamias”...

“Aloha!”

Se văd insulele – ridicături muntoase din apă, alungite, vulcanice. Călători puhoi, vreo 400, într-un “Boeing 767”. Completăm formularele pentru aterizare. După cinci ore peste Pacific. La aeroport, delegata agenției turistice “Blue Sky” ne întâmpină cu salutul hawaiian “Aloha!” (Bine ați venit!) și cu ghirlande de flori. Pentru mine a fost o mare surpriză. Parc-aș fi fost împăratul Japoniei! Ni le pune de gât, ne îmbrățișează. Plus șiraguri de scoici mici. Lucrătorii de la aceeași companie poartă cămașă înflorată la fel, ca un fel de uniformă, pentru a se distinge de altă companie...

Toți insularii poartă cămași înflorate...

Florile ghirlandei miros așa de frumos, încât nici noaptea nu mă despart de ele...

Raid prin oraș, șoferul ne dă explicații. Palmieri înalți. “Pomi exotici!”, remarcă Mihai, fiul meu. Tot timpul anului, temperatura este între 70-100 de grade Fahrenheit (21-38 de grade Celsius). Ideală. Caldă. Umid...

Limba hawaiană moare. Au mai rămas denumiri și cuvinte pentru turiști, precum “Aloha!” sau “Malibo!” – Să vă fie de bine! (“Have a good one!”, în engleză)...

Hawaienii sunt ciocolăței, mai ales fetele, amabili, nu prea înalți...

Viața e minunată, simți că trăiești. Paradis adevărat!

Aici a trăit Ștefan Baci

Honolulu, capitala arhipelagului Hawaii, are un milion de locuitori. Este situat în insula Oahu, a treia ca mărime, dar cea mai populată...

M-am interesat de Universitatea lor. Ce-ar fi să predau aici? (Izolată de restul lumii, în zgomotul valurilor oceanului.) Poetul Ștefan Baci, evreu, a trăit și a scris aici, după un lung periplu în Brazilia. Scotea revista (niște foi xeroxate) "Mele" (poezie, în limba băștinașă), la care am colaborat și eu când eram în lagăr la Istanbul... (Brașoveanul Ștefan Baci are legătură cu Vâlcea fiind căsătorit cu farmacistă Mira Simian, din familia celebrilor industriași și politicieni vâlceni.)

Hotel "Coral Reef" (Reciful de Coral), camera 919. (E număr prim.) Dimineața ies pe balcon și scriu jurnalul. Savurez plăcerea. Zgomotele orașului trezită la ora 5-6, păsărele, turnurile clădirilor și dealurile din dreapta. Mihai doarme și doarme...

La 8,30 vine delegata în fața hotelului. Iar de mâine va rula filmul "Pearl Harbour", despre atacul japonez din '41...

Totul parcă-i o sărbătoare...

Dimineața găsesc la ușa apartamentului "The Honolulu Advertiser", ziarul local. El scrie despre scăderea numărului de turiști...

Holul miroase a parfum. Ce-mi place!...

Mesajul floral al hawaiencelor

Fetele cu flori în păr... așa frumos... zâmbind... Dacă floarea este pe partea stângă, înseamnă că este măritată, dacă-i în partea dreaptă, este nemăritată și "disponibilă"... Iar dacă are o floare în fiecare parte, rezultă că e măritată, dar disponibilă!...

Simți că viața e dulce...

Alfabetul limbii hawaiene are numai 12 litere. O literă dublată nu se pronunță lung, ci fiecare separat. De exemplu, “Muu” se pronunță “mu-u”. “Mulțumesc!” se zice “Mahalo!”. “Cone” = bărbat; “Ohno” = bun(ă); “Pipi” (care sună urât și-n limba engleză, după cum ne spune ghidul!) = cotlet...

Inscripții bilingve: engleză și... japoneză! Sunt mulți japonezi, care nici nu vorbesc bine engleza, în acest arhipelag...

Nu m-am dezlipit, datorită parfumului său, de ghirlanda de flori nici când s-a ofilit...

“Talofa!” (Salut!)

Plecăm cu autobuzul la capătul insulei Oahu (“O’ahu”), la 35 de mile de Honolulu...

Sucuri exotice: “Mai tai”, “Pina Colada”, “Hawaii Blue”. Unele au gust de nucă de cocos...

Dansul “hula” din Hawaii, apoi jocuri din Tahiti, iar din Samoa – dansul războinicului cu foc, strigând pe scenă “Talofa!” (Salut!)... Dezbrăcați, având doar frunze, crenguțe legate de corp în dreptul pudorii. Fetele mișcă senzual din fese... “Ahuu” = festivitate. Mai învăț un cuvânt: “Ohana” = familie...

Soarele și alcoolul încing simțurile. Prezentatorul le mai provoacă... “femeile”..., “bărbații”... Dansurile au ceva primitiv în ele... parcă răcnete nearticulate...

Suntem aproape de Ecuator, iar soarele cade, la ora 12-13, perpendicular, umbra vine doar între picioare...

Economia hawaienilor se bazează în primul rând pe industria turistică, apoi, pe “peneaple” (cum îi zice în românește?... a, da, mi-am amintit: ananas!) și trestie de zahăr. 75% din populație trăiește în insula Oahu. Zona ei cea mai densă este Waikiki, 4 x 1 mile: hoteluri multe, magazine. Multe străzi au doar un sens. Îngustimea se simte și din cauza mulțimii de mașini. Trafic aglomerat în zona centrală...

Blocați la etajul 15

Mihai nu fumează, nu pune-n gură strop de alcool (asta e bine!), nici chiar sucuri ori băuturi gazoase nu bea (că nu-s dietice), ci doar apă! Citește o carte despre alimentația rațională – asta-l preocupă mai mult decât facultatea! Nu mănâncă dulciuri, doar pește conservat în apă (“tuna”) – nici măcar în ulei, nici pâine (că îngrașă). Trebuie mâncat puțin și des...

La televizor avem și un canal cu filme japoneze. În cameră avem și un frigider micuț...

Păsări albe pe plajă...

Am urcat cu liftul la etajul al 15-lea al hotelului, ca să admirăm panorama spre ocean. Am coborât pe scări. Rămăsesem închiși pe balconul de acolo și-am bătut tare, până a venit cineva ca să ne deschidă ușa...

Mari bucurii, alternate de mari tristeți, câștiguri de bani, alternate de pierderi de bani și chiar boicoturi la adresa mea în ultima vreme... Majoritatea necazurilor vin din partea unor români care mă cunoșteau (unii, personal)...

Noel, o franțuzoică de lângă mine, prezice că America va fi precum Roma antică: creștere uriașă, apoi descreștere...

Viața-i scumpă în Hawaii

Un bidon de lapte, 2% grăsime, costă în Hawaii 7,24 \$, de două ori și ceva mai scump decât la mine-n New Mexico. Chiriile și locuințele – cu 50% mai mult. Din cauza turiștilor. Galonul de benzină costă 1,91 \$, față de 1,60 \$ în New Mexico!...

Mâncăm la “Cha Cha Chu”, restaurant caraibian, “Ropa vieja” – cu măslina mici și tortilla...

Hawaii au avut un rege, Kalakoua, detronat de americani...

În aer, parcă-i un miros de nucă de cocos...

Și pe-aici sunt cerșetori, căutători prin gunoaie!...

Am scris despre japonezii hawaieni, dar iată că există și chinezi hawaieni, veniți din Hong Kong: după retrocedarea acestei provincii de către englezi Chinei, unii chinezi au venit în Hawaii, unde au cumpărat hoteluri!...

După-masă, pe la cinci, când s-a mai dus căldura, – dansuri orientale la “Royal Hawaiian Shopping Center”, cu panglicuțe și evantaie...

Există și parade japoneze pe străzi, școli japoneze, plus cele engleze...

Plante tropicale. Văd frumusețile de pe lume...

Excursie cu “Submarinul galben”

Mă îmbarc cu Mihai pe submarinul turistic galben, cu care coborâm la adâncimea de 120 de picioare (36,57 m). Este o premieră. Am rău de mare, amețeli. Fac poze cu un aparat de 400 de turații – altfel pozele nu ies, e prea mult soare. Apa curată. Stânci de corali. Aerul condiționat ne mai înviorează. Recunosc după accent un marinar rus, Serghei, din St. Petersburg. Ajungem pe fundul apei: albastru, verde. O broască țestoasă marină imensă. Pești cu un corn în frunte. Epava unui vapor japonez scufundat... O ancoră ruginită...

Voiam să simt pe viu ce-nseamnă viața în submarin – nu-mi place. Suntem vreo 30 de turiști...

Există și pești care-și schimbă sexul (“parafish”): când masculul moare, o femelă se transformă, pentru a înmulți specia!...

Cam o oră sub apă. Parcă sufăr de claustrofobie!...

Atât de obosiți ne-am simțit după această scufundare, c-am adormit, și eu și Mihai, vreo două ore după-masă...

Oricum sunt mulțumit că am vizitat măcar pentru o oră lumea fascinantă a lui Jacques-Yves Cousteau...

Albii preferă neveste asiatice

Albii din insule se căsătoresc cu asiatice, pentru că sunt mai docile decât albele și pentru că sunt exotice...

Japonezii sunt oameni liniștiți, serioși, muncitori, respectuoși. Nu creează probleme în insulă...

Coadă la filmul, nou lansat, “Pearl Harbour”. Îl vedem și noi. Efecte speciale...

Fac plajă la umbra palmierului! Îmi intră furnicile până și-n păr...

Robert Louis Stevenson, scriitor scoțian, a petrecut în secolul trecut cinci săptămâni de convalescență în Hawaii...

Pe plajă, două turiste japoneze, Fumika și Michiko îmi scriu în jurnal numele meu cu caractere japoneze, dar și chinezești, pentru limba japoneză, atât în scrierea ideografică, cât și în cea fonetică (m-au întrebat cum se pronunță numele meu)... Salutare în japoneză: “Konichiua!”.

Și-n Japonia sunt divorțuri multe, mai ales în rândul tinerilor. Familiile au, în medie, unu-doi copii. Există prostituție, droguri, homeless-i (oameni fără locuință, care dorm sub cerul liber). Prețurile sunt ridicate...

“Pearl Harbour Memorial”

Plecăm la Pearl Harbour cu “city bus”, 2 \$ de persoană, mult mai ieftin decât prin agenția de turism (22 \$). Intrarea gratuită la “Pearl Harbour Memorial”...

Japonezii de pe vasul “Agaki” au lansat vreo 350 de avioane care au bombardat baza militară americană din Oceanul Pacific. Au distrus 21 de vase americane și 175 avioane – majoritatea la sol. S-au înregistrat 2.400 de americani decedați. Japonezii au avut pierderi nesemnificative: 29 de avioane și 54 de piloți...

Un muzeu construit în mijlocul apei, unde a fost scufundat de către japonezi vasul “Arizona”. Se mai vede o parte din epava unde-au murit 1.177 de marinari. Japonezii i-au luat ca din oală, duminică-dimineața, în 7 decembrie 1941... Torpile, aruncate din avioane, se deschideau și mergeau prin apă, lovind vapoarele americane...

A mânca bine cu... bețe!

Mihai citește “Eating well for optimum health” (A mânca bine pentru o sănătate optimă), de Andrew Weil, preocupat să nu se îngrașe...

Taxele sunt 4,17% în Hawaii, iar în New Mexico – 6,43%...

În fața statuii lui Kohanamoka, un campion olimpic originar din Hawaii, pe plajă, se filmează “The Ride”; o scenă este reluată de mai multe ori...

Dinăm la un restaurant coreean. Mihai învață cuvinte fiindcă are un prieten pe jumătate coreean. Bere coreeană OB, friptură arzând și scoțând fum. Mâncăm cu bețe (“chapstickers”)...

Polinezian cu... fustă!

Plec cu Mihai, cu autobuzul, la “Polynesian Cultural Center”, în nordul insulei Oahu. Ne-a costat 114 \$. Șoferul zice că-l cheamă Sam, iar autobuzul are numărul 517, trebuie să-l ținem minte – ca să nu greșim la îmbarcarea pentru întoarcere...

Trecem prin “Valley of the Temple” (Valea Templului), unde a fost îngropat Ferdinand Marcos, dictatorul Filipinelor. Soția lui, Imelda, i-a construit o biserică...

În zona aceasta s-a turnat filmul “Godzilla”...

Plante de papaia...

Totul, verde mustos...

Am grețuri și ameteți de mașină (slăbiciunea de mic copil îmi revine). Mă consolez cu gândul că unii obolesc de muncă, alții – de distracție...

Anunțuri în engleză și în japoneză în parcul polinezian, împărțit în sate de vacanță privind viața în insulele pacifice: Samoa, Noua Zeelandă, Fiji, Hawaii, Marquesas, Tahiti și Tonga...

În Samoa, bărbații gătesc (femeile din sală aplaudă!). Mai vedem: cum aprind focul, primitiv, cum se cațără pe un cocotier până în vârf, cum sparg o nucă de cocos (care nici cu ciocanul nu crapă!) și-i beau sucul...

Dansează desculți...

Majoritatea “actorilor” – studenți la University of Hawaii. Fac asta ca să-și poată plăti studiile (“tuition”)...

Apoi, trec cu canoele pe un canal dansatorii din fiecare insulă, îmbrăcați cu fustanele din ițe/paie lungi, colorate aprins. Galben unii, roșu alții, mov etc. Exotici. Lumea îi pozează...

Nu pierdem prilejul de a ne fotografia în fuste de paie, eu – galbenă, Mihai – roșie...

Dar spectacolul cel mare are loc seara, într-un amfiteatru acoperit, iar scena se află lângă o cascadă cu plante înalte, stânci, făclii aprinse – ca-n poveste...

Arhipelagul are un vulcan activ

“Maui Divers of Hawaii”, cu bijuterii (din coral negru, în special). Lilies i-ar fi plăcut...

Copilul (ce copil, Mihai mă depășește c-un cap!) vrea la un restaurant japonez. Intrăm la “Fuji”, chiar lângă “Coral Reef”, hotelul nostru, pe Kuhio Avenue. Salmon preparat, “teisyoku” (ce-o fi-nsemnând asta în japoneză?!)..

Mihai vrea vrea să deprindă și japoneză (întreabă ospătara, scrie pe-o bucată de hârtie). Curios ca mine...

Am văzut sculptură în cristal, sub foc, de Howard Ritchie...

Mâncat prăjitură cu nucă de cocos (Mihai strâmbă din nas)...

La TV – un canal în japoneză (cu scrisul în engleză)...

Îmi notez câte ceva din prospectele turistice publicitare despre arhipelagul Hawaii: pe glob, insulele Hawaii reprezintă doar puncte (pe hartă)...

Bărbații dansau cu focul (am văzut un asemenea dans în nocturnă, la “Centrul Cultural Polinezian”)...

“Waikiki” = apă țâșnitoare (în limba indigenă). Așa se numește cartierul cel mai popular și intens turistic din arhipelag. Are o suprafață de numai de 2 mile x 1 milă...

Hawaii sunt insule vulcanice... Pe insula cea mai întinsă, numită chiar Hawaii, un vulcan este activ...

Film IMAX despre viața în ocean (pe ecran mare). Imagini care-mi provoacă amețeală...

Filmul “Jurassic Park” s-a turnat tot aici, pe insula Oahu, în Kaneohe Bay...

Să pictezi, să scrii poezii, să visezi

Stau pe plaja “Pacific”, lângă sala de gimnastică a lui Mihai. În ruptul capului n-a vrut să renunțe. Trei zile. Costă 10 \$ pe zi, în vreme ce-n Tucson plătea 13 \$ pe... lună! Eu îl aștept pe plajă sau la Internet-cafe (1 \$ pentru 10 minute)...

În Hawaii e frumos să pictezi, să scrii poezii și să visezi...

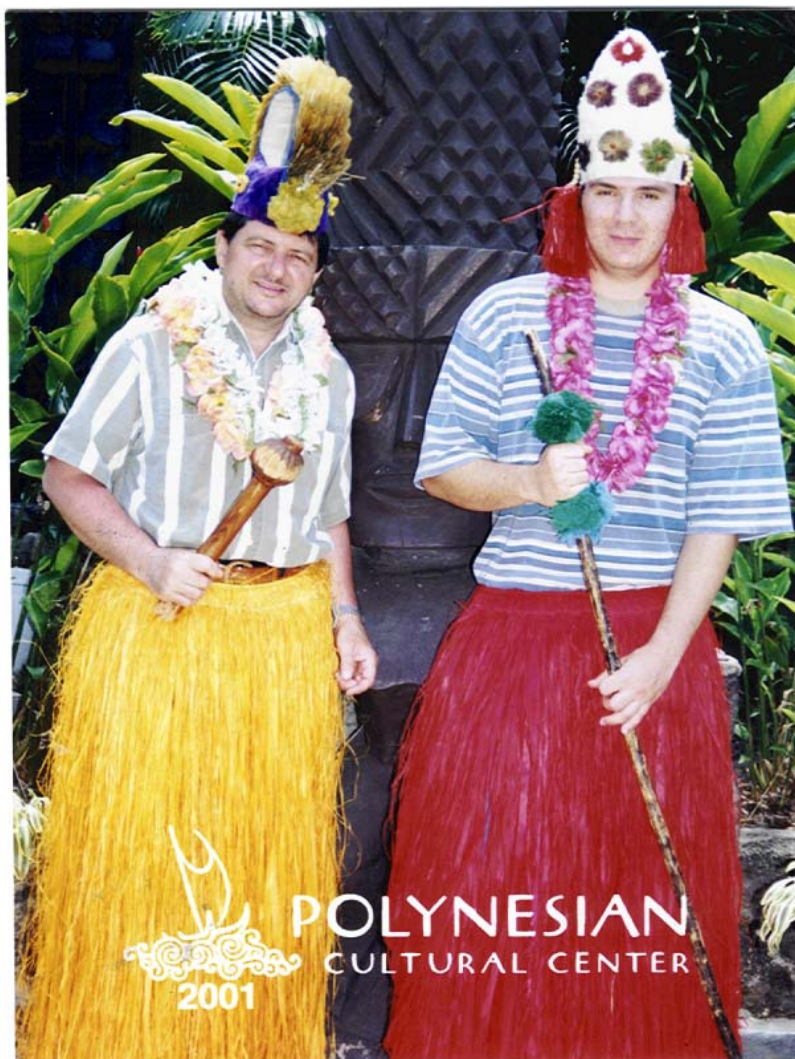
Arhipelagul este format din opt insule mari și 124 de insule mici...

Regele care a unificat arhipelagul, în 1795, a fost Kamehameha cel Mare...

Noaptea, pe plajă, făclii arzând, palmieri, hoteluri înalte cu lumini-licurici...

Să te scalzi în apa călduță... Splendid!...

Dacă italienii au lansat dictonul “Să vezi Neapole, și apoi poți să mori liniștit!”, americanii ar putea zice: “Să vezi Hawaii, și-apoi poți reveni aici liniștit!”.

Florentin Smarandache și fiul său Mihai la "Centrul Cultural Polinezian" - suvenir în fustă hawaiiană

Amurg de vis în paradisul hawaiian

Waikiki, cel mai select cartier din Honolulu, capitala hawaiiană

Un "duș" în vârtoarea Cascadei Waimea, Hawaii

8. BEIJING, VIA SEUL

17.08.2002. Val-vârtej pe autostrada spre aeroportul din Albuquerque... O euforie groaznică (!)... merg în China... Avionul a plecat cu o întârziere de 35 de minute. Parcă nu se întâmpla așa înainte...

Economia americană e în scădere (drastică?). Sper să nu fi fost 11 septembrie începutul sfârșitului... Companii după companii dau faliment... Globalizarea amenință clasa de mijloc. Îmi dau seama că și noi, învățământul, vom fi afectați – fiindcă mai puțini or să plătească taxe (iar salariile noastre din ele vin). Deci, bănește vom pierde, dar sper să ne menținem job-urile. O societate fără “middle class” (clasa de mijloc), doar cu bogați și săraci, este instabilă...

Iarba de mare nu-i ca loboda!

Zbor cu o companie coreeană până în Seul. De aici, voi lua “Air China”. Mi-am zis: să le iau pe rând; astfel, mai văd lumea și deschid ochii. Select în avion. O muzică în surdină. Îngheț de frig lângă hublou și-mi pun pătura...

Sunt servit cu supă coreeană din ierburi de mare. Când am văzut-o, am crezut că e de lobodă, însă avea un gust cumva de pește...

Ascult la cască muzică ușoară coreeană, nu prea-mi place, dar mai mult de atmosferă. Uite și melodii duioase; izul asiatic, gingaș iese la iveală, parcă-i de mătase...

Există trei feluri de a vorbi în coreeană (precum în trei limbi diferite): cum te adresezi unui copil (sau animal), cum te adresezi unui coleg (prieten) și cum te adresezi unui superior (sau mai vârstnic decât tine). De exemplu, “Vino aici”: “Edy wa” (se pronunță idi oa); “Edy o seyo” (idi ău seio); “Edy o sipsio” (idi ău sipsio)...

Încă există baze americane în Coreea de Sud – s-o apere de Nordul comunist. Toate legăturile sunt tăiate complet între cele două Corei. Rude pe veci despărțite, fără nici o știre de la unii sau de la alții. În unele situații, nord-coreenii fug, prin China, în Coreea de Sud...

Economia Cereei de Sud e în creștere constantă (citesc în “The Korea Times” din 17 august 2002), pe când Nordul e falimentar. Totuși, ambele părți speră să se reunească...

Traversarea Oceanului Pacific – 12 ore!

1 \$=1.200 won. E prima dată când aud/mă folosesc de această monedă...

Pe lângă militarii americani staționați în alte țări roiesc fetele dornice de aventuri și de America. Acum, în Coreea de Sud, coreencele nu se mai înghesuie la soldați americani, fiindcă au deja un nivel de trai ridicat în țara lor. În avion, cursa 012 Los Angeles-Seul, discut aprins cu un “staționar” american care se întoarce la bază. E frumos să vezi Lumea, să te inspire și să înveți de la fiecare, să poți avea repere de comparație...

Trag cu chioarda ochiului la stewardesele coreene: micuțe, slăbuțe, cochete, delicate... (Ți-ar da inima ghes!)

Înainte de aterizarea în Seul am cerut să-mi aducă o cafeluță, ca să mă țină treaz toată ziua de hoinărit prin oraș – trebuie să rezist după o noapte de moțait pe scaun și de sărit peste o jumătate de zi (pentru că zburăm spre vest, iar Pământul se-nvârte spre est)...

După 12 ore de traversat Pacificul, iată-mă și-n Coreea! Vreau să pun eu piciorul și-n alte locuri, nu doar ce văd la televizor. Ca o armată, care nu cucerește adversarul până când nu pune infanteria bocancul pe pământul ăla!...

Mă gândeam: uite coreenii din Sud, dacă le merge bine economia, au putut să fie gazde, împreună cu Japonia, ale unui campionat mondial de fotbal, cu un rezultat bun, nescontat!...

Blocuri de 60 de etaje în Seul!

Aeroportul Incheon e construit pe-o insulă legată de peninsulă printr-un pod. Cu autobuzul, am făcut cam o oră până-n Seul, 8 \$. (Schimbam 50 \$ la coborârea din avion.)

Capitala este tăiată de Fluviul Ham în două părți inegale, dar sudul se extinde și are un sistem modern de autostrăzi. Mai spre centru este un turn, “Nam San”, de unde se zărește întreaga citadelă. Văd și eu, în realitate, o poartă a orașului, stil oriental, cu două niveluri de streșini, pleoștite, tare exotice.

– Dar aș putea să vizitez un templu budist?

– Ahăă, îmi spune interlocutorul, acelea sunt în munți ori în locuri izolate, fiindcă au fost și interzise sub diverse dinastii.

Supraaglomerat Seulul, în jur de 10 milioane de locuitori. 25% din industria țării este în Capitală. Vreo 30 de poduri unesc orașul, care se găsește la numai 30 de mile (1 milă americană = 1,61 km) de zona de demilitarizare pe care o au cu Coreea de Nord...

Tinerii pe stradă mai înțeleg engleza, iar bătrânii vorbesc japoneza (Coreea a fost colonie, iar în 1910 chiar încorporată Imperiului Japonez)...

Din cauza densității excesive a populației, în zonele rezidențiale se construiesc blocuri cu 40-60 de etaje...

Biserici creștine și amintirea Campionatului Mondial de Fotbal

De dimineață, eleve în uniformă (cămașă albă, fustă verzui) merg la școală...

Sunt surprins să aflu multe biserici creștine (baptiste, catolice) într-o țară asiatică. Înseamnă că misionarii lui Christos au lucrat din greu...

La Hotelul “Koreana” mi-am schimbat maieul și cămașa transpirate cu un tricou. Port în spate rucsacul, iar de

gât, atârnat în față, aparatul foto “Fuji” luat recent, special pentru acest “trip” (călătorie, în limba engleză)...

Panouri amintesc de FIFA 2002 (Coreea/Japonia) – Campionatul Mondial de Fotbal la care Coreea s-a clasat pe locul al patrulea, ceea ce reprezintă o performanță extraordinară. Recunosc figurile unor jucători celebri: Figo de la portughezi, Zidane de la francezi (deși el este algerian) etc. Intru în Centrul Sejong (sală de teatru, expo de artă)...

Palatul Gyeongbokgung

Vizitez Palatul Gyeongbokgung, ridicat de regele Taejo (1392-1398) în 1395 (arhitectură în stil Joseon), distrus de japonezi de două ori (ei se luptau cu japonezii cum ne-am luptat noi cu turcii!). Decorat în patru culori: dragonul albastru, tigrul alb, phoenixul roșu și broasca țestoasă neagră. Mulți piloni de lemn susțin coridoarele laterale. Regele este reprezentat ca fața dragonului.

Un leu sculptat, cu un corn în cap. Clădiri separate în curtea palatului: Nanchunjeon, Sajeongjeon, Cheonchujeon unde regele stătea și discuta cu sfatul său problemele țării. Am mai remarcat un ceas solar (“angbuilgu”) marcând pozițiile umbrei unui ac...

Mâncasem dulciuri la “Paris/baguette” și încă îmi miroseau degetele. Plăcut!...

Mănânc de prânz la “Good Restaurant” (chiar așa se numea – “Restaurantul Bun”), chinezesc...

Sculpturi în piatră la Kumho Art Shop...

Generația tânără crește mai înaltă

Am învățat un cuvânt în limba coreeană: “idi” (vino). Ciudat, seamănă cu rusa?...

Peste tot întrebam: “Won?”. Era numele monedei lor, utilizat de mine în sensul de “Cât costă?”, “Ce preț are?”. Vanzătorii îmi scriau pe hârtii sau mi-arătau pe ecranul calculatorului de buzunar...

Mamăăă, ce trafic auto de la prânz încoloo! Nu mi-aș dori să fiu șofer în Seul!...

Amicul făcut temporar în avion, mă avertizase că la întoarcere trebuie să-mi rezerv timp dublu pentru drumul până la aeroport...

Televizor în autobuz, uite domnule! Nu știam unde să mă uit mai întâi: pe fereastră sau la ecran?...

Când se salută, coreenii fac plecăciuni unul în fața altuia...

Modești, mici, îndesați (n-am întâlnit grăsani de talia celor din America), cumsecade, prietenoși...

Generația tânără crește mai înaltă: mă depășeau destui în înălțime!...

Ploaie de biciclete pe stră zile Beijingului

Feng m-a așteptat la aeroport în Beijing, împreună cu studenți de la “ICM 2002” (Congresul Internațional al Matematicienilor). Când l-am văzut, cu o fotografie pe care-mi scrisese numele, am răsuflet ușurat. Eram pe mâini sigure. Congresul ne-a pus la dispoziție autobuze gratuite.

“Bei” = nord, “jing” = capitală...

1 \$ = 8,19 yuan (moneda națională chineză)...

Ploaie de biciclete pe străzi...

Sunt cazat la Universitatea “Tsinghua”, căminul 18, camera 414, etajul 4, al Universității. Condiții ca la Căminul 9, când eram student în Craiova. Totuși, televizor color și doar trei paturi în cameră. Mâncăm la cantina studenților. Veselă de aluminiu. Multe zemuri de orez: maronii sau negre. Trebuie să cumpărăm cartele, 10 yuani una, dar este ieftin...

Sute de dialecte, nu se înțeleg între ei chinezii, dar “mandarin” este limba oficială. Emisiunile TV în alt dialect sunt subtitrate în mandarin.

Președintele și primarul la Congres

20.08.2002. Festivitatea de deschidere a Congresului Internațional de Matematică. Participă președintele Chinei, Jiang Zemin. Un delegat rus de lângă mine, Cekanov, îmi spune că președintele vorbește rusește, fiindcă a studiat la Moscova (probabil marxism-leninismul)... Președintele Uniunii Internaționale de Matematică, Jacob Palis, citește stricat un discurs...

Mă întâlnesc în sală cu George Micula din Cluj, Valentin Gabriel Cristea din Târgoviște, un tânăr Cașcaval, din Missouri...

"Matematica este limbajul universal, cheia dezvoltării tehnologiilor" (din cuvântările rostite).

Globalizarea matematicii înseamnă unificare în științe. Congresul a fost deschis de un grup de fete ce cânta la niște instrumente ciudate cu coarde. Muzică folk kentoniană...

În prezidiu, alături de președintele congresului, Wu Wenjun, se află și primarul Beijingului, Liu Qi. Sala are două niveluri de balcoane...

Îmi băteau reflectoarele drept în ochi (eram într-o parte a sălii). Evenimentul s-a anunțat la postul central de televiziune. Circa 4.300 de matematicieni înregistrați, de prin toată lumea...

Marco Polo al Olteniei

Hai să mă plimb și eu ca un Marco Polo al Olteniei! Pentru că am plecat de-acasă fără pantofi (ridicol!... doar în adidași), mi-am luat din Beijing. Autocarele ne-au dus drept în

celebra Piață Tiananmen, unde s-au revoltat studenții în 4 iunie 1989, cică s-au tras și focuri. Lume ca frunza și iarba, cum se exprima săracu Taica Lecu...

Feng glumește: la conferințe se doarme bine dacă este un subiect la care nu te pricepi! A venit cu trepiedul și cu aparatele foto, unul digital și altul obișnuit. De fiecare dată când vrea să facă o fotografie, își așază încet suportul, întinde picioarele trepiedului, focalizează pe mine, pune aparatul pe auto-flash, fugе repede și se așază lângă mine...

Te-mpiedici de-atâția bicicliști pe trotuare, pe străzi. Traficul rutier e un haos. Parcare de biciclete, nu de mașini, sute, una lângă alta, ca o pădure de fierotenii. Taximetriștii sunt izolați în mașină ca într-o cușcă, separată cu dreve de fier și geam de celelalte scaune...

Un stadion ca o semisferă; arată cosmic...

Feng știe dialectele cantonez și shaanxi, dar vorbește mandarin. Afirmă că nu-i place engleza, dar o folosește pentru comunicare...

Vizităm Templul Paradisului (Tian Tan), construit în anul 1420, în timpul dinastiei Ming, și mărit de dinastiile următoare (până la Qing). Aici veneau împărații. Pe vremea aceea, Pământul era considerat pătrat, iar Raiul rotund. Am făcut niște poze îmbrăcat în robă galbenă, de râdeau vizitatorii (ziceau că sunt împărat străin, adică neasiatic).

Beijing se poate compara cu New York!

La restaurantul “Wu Da Niang” am servit niște mâncare tradițională chineză , “jiao zi”: arăta ca o cocă necoaptă, umplută la mijloc. Normal că nu mă-mbia, dar Feng înfuleca de zor...

Beijingul se poate compara cu New Yorkul: are clădiri și arhitecturi impresionante. Forță de muncă ieftină și numeroasă...

Fruct exotic: rozaliu la exterior, miezul alb cu puncte negre (dar nu prea gustos). Altul: turtit și cu gust de piersică, numit “tal zi”. Beau un suc de “lycheeate” (ce-o mai fi și asta?)... Un cerșetor. Îi dau un yuan...

Există trei linii de metrou în Beijing, desenate în culori diferite pe hartă...

Piața Xiu Shui Jie. Agresivi, vânză torii mă trăgeau de mână, strigau după mine. Prețul era de trei ori mărit. Tocmeam cu ei, apoi mă făceam că plec (învățasem jocul), iar ei lăsau din preț...

Chinezii își parchează bicicletele precum cowboy-ii caii, legate de stâlpi. Fete dezvelindu-și pulpele în pedalare. Feng zice că mersul pe bicicletă este sănătos, nu poluează și-i ieftin. Bicicletele au coșuri în față sau în spate, pentru bagaje. Alții leagă cărucioare și le transformă în triciclete (troci) de cărat. Băieții mai iau în spate câte o fată, iar mamele câte un copil (pe-aceeași bicicletă deșelată)...

Uleioase găтели, ptiu!... O fiertură, “youmaicai”, mirosea precum ciorapii nespălați. N-am putut nici să gust, dar Feng mânca orice și mult. Dacă rămânea ceva mâncare de la mine, o termina el!...

Gălăgia și puzderia de pe străzi mă obolesc. Mașinile n-au loc de biciclete...

Climă umedă. Căldură, căldură... mereu transpirat...

Orașul Interzis

Orașul Interzis este locul unde aveau voie să intre numai împăratul și compania lui, nu oamenii de rând. Aici s-au perindat împărații chinezi de la dinastia Ming până la dinastia Qing. Numai împărații purtau culoarea galbenă la veșminte. Văd Palatul Muzeu, construit în 1406-1420...

Din istoria recentă a Chinei: ultima dinastie, Qing, a fost înlăturată în 1911. Împotriva trupelor străine s-au ridicat

Jiang Jieshi, liderul naționaliștilor și Zhou Enlai, liderul comuniștilor. Acesta i-a predat conducerea lui Mao Tzedong, care a luptat apoi împotriva naționaliștilor. Aceștia au fost înfrânți, iar Jiang Jieshi, care era prooccidental, s-a retras în Insula Taiwan. În 1949, a fost proclamată Republica Populară Chineză. Feng consideră Taiwanul o colonie americană. "China ar putea lua Taiwanul în câteva ore, dar vrea să cucerească inimile oamenilor, nu să-i ia cu forța!", continuă el. O trecere lină, neviolentă, cum a procedat cu Macao și Hong Kong...

După Mao, Deng Xiaoping a deschis politica spre Vest și a început infuzia de tehnologie în China. Actualul președinte continuă această destindere și colaborare. Economia chineză este în continuă creștere. Am zărit McDonald, Kinko și KFK (companii americane), iar Toyota (companie japoneză) a încheiat cu guvernul un contract să producă automobile în China, a cărui piață este uriașă (peste 1,2 miliarde de locuitori), iar forța de muncă ieftină și multă. Străinii investesc implicând și guvernul chinez, obținând astfel garanții...

Chinezii din Taiwan au libertățile din Vest (pot circula oriunde), cei din patria-mamă sunt încă restricționați (constat, nu fac critici la adresa guvernului sau comunismului). Paradoxală societate se formează în China: ideologia comunistă bazată pe un mod de producție capitalist. Cum vor conviețui, și câtă vreme, opozițiile ("yin" și "yang")?

1950 de ideograme chineze

Scrierea chineză tradițională cuprinde circa 3.000 de ideograme (în loc de 26 de litere sau aproximativ în limbile indo-europene). Dar scrierea simplificată cuprinde 1.950 ideograme. Pentru a putea citi, trebuie să le-nvețe pe toate! Feng îmi spune că preferă ideogramele (nu literele) fiindcă dintr-o privire poate înțelege sensul unei întregi propoziții...

Dragonul (un fel de balaur din basmele oltenesti, dar cu un cap de leu) este motiv popular în artă, în sculptură...

Fotbalul este cel mai popular sport în China. I-am privit jucând pe studenții de la Universitatea Tsinghua...

La TV există un post în engleză, special pentru străinii din China...

“Ning hao?” = Ce mai faci?...

În fața unui chioșc, mâncăm iurt dulceag...

În campusul Universității Tsinghua se află statuia lui Confucius (551-478 î.H.). Vreau să fac o poză îmbrățișându-l pe marele filozof, dar Feng argumentează că n-am voie, că nu se permite. Feng e prea buddhist, eu prea liberal (anarhic). Ne potrivim ca nuca-n perete!

“Grădina Grădinilor”

Începută de împăratul chinez Kangxi, din dinastia Qing, în 1707, Grădina Imperială este considerată cea mai mare din lume. Europeanii au numit-o Grădina Grădinilor. Aici se regăsesc multe plante care cresc pe marginea Fluviului Yangtze. Lotusul, floarea care acoperă întreaga suprafață a lacului, este simbolul purității în buddhism. Un arc de piatră peste lac. Lacul pare îmbălăriat. O barcă joasă cu acoperiș. O pasăre “zhiliao” înoată. Rămășițele Palatului Yuanmingyuan, distrus de forțele anglo-franceze în octombrie 1860. În 1900, China a fost din nou invadată de opt armate străine...

Pe o insuliță dansau chinezi: cumiți, ponderați în mișcări, perechi (muzică după un casetofon)...

De dimineață, am mâncat două bogoace de pâine. Nu știu ce fel de pâine frământă ăștia, dar când o vezi prima dată pare cocă goală, necoaptă-n cuptor...

Autobuze cu aer condiționat, autobuze cu etaj. Au televizoare înăuntru (nu știam unde să mă uit mai întâi: la ecran sau pe fereastră?)...

Panda, ursul-pisică

Suntem la Zoo care are “panda”, ursulețul mic și lenevos. În limba chineză “panda” înseamnă “urs-pisică”. Acum este pe cale de dispariție, din cauza tăierii copacilor în care trăiește el. Feng își scoate trepiedul din geantă, fixează aparatul foto, pune auto-flashul și fuge repede în fața obiectivului...

Setos mort, am cumpărat o sticlă de apă, 2 yuan, iar apa era înghețată. Abia se topea câte o pică tură, pe care o scurgeam în gură și se evaporă ca pe o plită aprinsă...

Un accident de... biciclete la o intersecție:

– Tu ești de vină!

– Ba tu ești de vină!...

Nu mă puteam uita pe nici o hartă, deoarece toate denumirile erau cu ideograme...

Fiecare al șaptelea locuitor al planetei e chinez...

Feng a studiat un an la Surrey (la 15 mile de Londra). Cică se uitau englezii la el ca la ursul panda! Când obosea, ne înțelegeam mai greu și mă pomeneam cu el vorbind în chineză!

Nevastă-necaz!

În vizită la Adrien Alexandre, francezul ce-l întâlnisem în avionul de la Seul la Beijing. Avea un business în China (cu loteria). Zic: “Uite, dom’ne, ăștia fac business din orice!”. Era căsătorit cu o chinezoaică subțirică, frumușică foc, Wenxin, care-și luase și un prenume francez: Claire. O plimbase tipul pe la Paris, de unde își încărcase un geamantan cu parfumerii și țoale femeiești (de la Paris să n-ai ce să-ți alegi?!)...

Wenxin-Claire ne spune o glumă de pe vremea când învăța ea franceza: în franceză, “nevasta mea”, “ma femme”, se pronunță asemănător cuvântului chinez “mafan”, care înseamnă “necaz”. Deci: nevasta mea este necazul meu!...

Mâncare scumpă la Restaurantul “Yulong Yuan”. Achită francezul. Bem bere chinezească “Tsing Tao”. În chineză “Noroc!” se spune “Gambei!”. (pentru români, hazul este că se pronunță “Cam bei!”, care sună ca un reproș! Există și o anecdotă de pe vremea comunismului, bazată pe acest calambur: La un dineu dat în București în cinstea unei delegații a Partidului Comunist Chinez, din politețea tipic chineză, șeful acesteia ciocnea destul de des paharul cu omologul român spunându-i: “Cambei!”. După a patra închinare, șeful delegației române, care se știa cu musca pe căciulă, n-a mai suportat și, cum tot “se încălzise”, l-a întrebat pe înaltul oaspete: “Dar după ce ți-ai dat seama?”)...

Româna – limbă internațională!

În China, prizele sunt la 220 V, în SUA la 110 V...

La meniu: piele de rață prăjită și tăiată în bucăți. “Sichuan” – bucățele de carne prăjită și ardeiași iuți. În neconștiință de cauză, bag unul în gură.

– O, nu, nu, ardeii nu se mănâncă, Florentin, sunt doar pentru a da gust!...

Simt că-mi arde limba!...

În Parcul Tuanjiehu închiriem o barcă de forma unei rațe. O floare roșie, înaltă printre ronturi (“pajiao”)...

Dansuri tradiționale chineze: “tai ji”, “ji guan zihue”...

La Centrul Congresului Internațional de Matematică, la “Message Board”, văd o notă chiar în limba română (lăsată de familia Udriște). Îi spun a doua zi profesorului Micula, venit din Cluj. Surâde: “Păi, româna e limbă internațională!”...

Lângă sediul congresului nostru se află Stadionul Olimpic, unde în anul 2008 se vor desfășura Jocurile Olimpice de Vară. Feng mă trage de mânecă să facem poze acolo...

Dar să vii în China și să nu vezi Marele Zid Chinezesc este ca și cum degeaba ai fost!...

La Marele Zid Chinezesc

Într-o gară mică, unde ne interesăm de bilete pentru trenul spre Marele Zid, un tip îl întreabă pe Feng dacă nu cumva eu sunt din Regiunea Xinjiang (adică... chinez!)?...

Duminică, 25 august, ne-am dus cu trenul (15 yuan dus-întors) la Marele Zid. În jur de o oră cu acceleratul. Tren modest, plin, ca-n România. Coborâm la Badaling, orașel turistic, de unde urcăm pe jos. Era și teleferic, dar n-am vrut să-l folosim...

“Niciodată n-o să fii om dacă nu te-ai dus la Marele Zid!”, ne întâmpină un citat din Mao Tsedong înscris în piatră. Zidul a fost construit în perioada 770-221 î.H., început în timpul dinastiei Qin, pentru a împiedica năvălirea altor popoare. Are peste 6.000 km, 7 m înălțime și 5 m lățime. Se întinde pe crestele munților. Se poate vedea din satelit. El se poate vedea și de pe Lună și este una dintre cele șapte minuni ale Pământului... Când se apropiau dușmanii, străjerii făceau fum în turnuri ca să dea de știre oștilor...

Chinezii folosesc pentru lungime unitatea "li" = $\frac{1}{2}$ km...

Toată lumea făcea poze. Eu m-am fotografiat soldat călare pe cal!...

Comerțul este în spor la chinezi. I-am cumpărat lui Silviu, fiul cel mic, un binoclu și niște suveniruri de pus pe pereți...

Într-o sală rotundă ca un cilindru, având 10 ecrane de jur-împrejur, vizionăm un film de 15 minute. Exact ca în viață, dacă stai într-un loc și te învârti în jur, apar imaginile în continuare, de pe un ecran pe altul. Noi, spectatorii, suntem înconjurați de armate, de un dragon. Magnific, nu mai văzusem așa ceva prin toate peregrinările mele!...

În Badaling am vizitat un muzeu despre istoria locurilor, despre Zid. În 1550 d.H., trupe tătare (100.000 de oameni) conduse de Altan Khan au trecut de zid. La fel,

Genghis Khan, celebrul conducător mongol, a atacat dinastia Jin, trecând de liniile defensive chineze (1162-1227).

“Un singur copil pe familie”

În China există 56 de naționalități. Unele dialecte, de exemplu “cantonez” și “shankhai”, sunt tot atât de diferite precum ar fi spaniola de franceză! Se înțeleg toți prin “mandarin”...

Șomajul este de 4,5%. Procentul e mic, dar la ditamai populația... se numără zeci de milioane...

Îi întâlnesc pe C. Udriște și nevasta din București, Florin Diacu din Canada, Florin Nicolae din Germania, Florian Luca din Mexic, Cristea din Târgoviște...

La TV, operă în dialectul “xinjiang”, din nord-vestul Chinei, tradusă pe ecran. Costume frumoase, orientale, cu mățasuri transparente, în culori vii. În pauză, actorii vorbesc “mandarin” cu accent...

Într-o librărie de artă răsfoiesc cărți cu nuduri feminine (arta corpului) – iată că-s permise în comunism!...

În Centrul de Recreere al Studenților din Tsinghua, situat la subsol, aceleași dansuri ponderate tradiționale. Cântecul și dansurile moderne, în schimb, imită stilul american...

O familie chineză n-are voie să aibă mai mult de un copil. Feng îmi spune că prin satele îndepărtate nu-i poate controla nimeni și o familie are mai mulți copii...

Nu se permite nici cetățenilor, nici străinilor care locuiesc sau lucrează în China să critice guvernul sau ideologia comunistă...

Mao Tzedong – erou național

Umblam prin Beijing, în autobuze, în metrou, cu ecusoanele legate de gât inscripționate “ICM 2002, gratuit”.

Așa dăduse ordin președintele (taxiurile făceau excepție). De la secretariatul ICM 2002 ni se dăduse o foaie cu expresii scrise în engleză și chineză, plus adresele respective (de pildă: “Vă rog, duceți-mă la Centrul Internațional de Conferințe din Beijing”), ca s-o arătăm taximetriștilor, fiindcă foarte rar găseai pe cineva vorbind engleza...

Mă simt prea mic pentru un oraș așa de mare ca Beijingul – 13,8 milioane de locuitori...

Mao Tsedong a introdus marxismul în China (1935). Mausoleul lui este în Piața Tiananmen, iar el este considerat erou național...

Am listă pentru cumpărături. Bifez mereu din ea. Lucrări din astea chinezești: chichiricioase, cu multe detalii, în miniatură migă loase, cu înflorituri. Am vrut să cumpăr haine en gros, dar prețurile erau mari. Mi-am luat câte ceva, pijamale, cămăși, pantaloni, șosete, vederi, rolfilme, o geantă mare și un geamantan cu cifru, pe roțile (mai ușor de târât prin aeroporturi), jucării, carpete pentru perete (care îi plac Liliei), un kimono și perle albe (nevasta-mi ceruse negre!). Nu am avut probleme la graniță cu cadourile cumpărate sau cu cărțile introduse în China și donate Universității Tsinghua și Bibliotecii Naționale Chineze...

Palatul de Vară

Palatul de Vară a fost construit în anul 1750 la ordinul împărătesei Dowanger Cixi, care a luat banii din bugetul alocat armatei navale... Sunt numeroase grupuri turistice, conduse de ghizi mergând în față cu un steguleț triunghiular. Am auzit vorbindu-se engleză, germană, italiană chiar...

Ne suim într-o barcă având cap de dragon și acoperită, alături de un grup de albi, numai moși și babe, vorbind engleză...

Erau și grupuri de chinezi veniți din alte orașe...

Marea barcă-palat, ridicată din piatră în Lacul Kunming de către împăratul Qianlong...

Temple ridicate: pentru armonia arborilor cu apa; pentru rugăciunea de a ploua. Un hol al fericirii în longevitate. O statuie a unui taur culcat pentru stăvilirea inundațiilor...

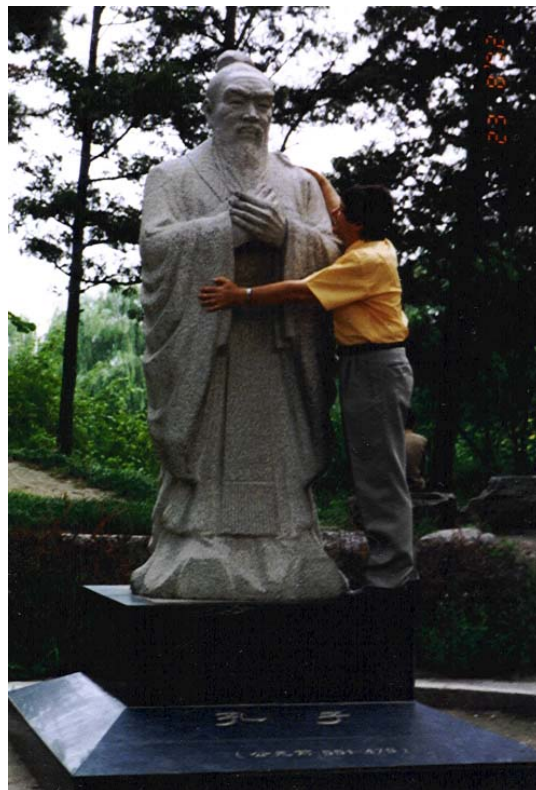
Florentin Smarandache în costum popular coreean
- amintire din Seoul

Florentin Smarandache “împărat chinez al cifrelor”
- amintire de la Congresul Internațional al Matematicienilor,
Beijing, 2002

Florentin Smarandache în postură de “străjer”
al Marelui Zid Chinezesc, 2002

Florentin Smarandache îmbrățișând statuia filozofului
Confucius, Beijing, 2002

9. ÎN ȚARA CANGURILOR

03.07.2003. Ah, ah, merg și-n Australia!...

“Numai acolo nu fusesei!”, mi-a replicat la telefon C. M. Popa (redactorul-șef al revistei de cultură “Mozaicul”, din Craiova)...

Plăcerea mea să conduc întins pe autostradă, cu viteză, drept, cu muzica sunând în urechi, și așternând pe hârtie tot felul de idei ce-mi trec prin cap în goana străzii. Îmi dădeau lacrimile de bucurie...

Cooperarea cu francezul Jean Dezert, cercetător la Oficiul Național de Studii și Cercetări Aeronautice (ONERA) din Paris – Teoria Dezert-Smarandache (TDSm), aplicațiile matematice în cibernetică (la care nici nu visasem să lucrez) se arată promițătoare...

I-a părut rău soției, Lilia: “Iar mă lași singură!”. M-a îmbrățișat, dar și ea tocmai venise din California...

În aeroportul din Albuquerque sunt descălțat de “Security”: detectorul bâzâie când trec prin control – descoperă metal în talpa de la pantofi...

Triunghiul America-Europa-Australia

Sunt nerăbdător să-i văd pe francezul Jean Dezert de la ONERA și pe iranianul Mohammad Khoshnevisan de la Universitatea “Griffith” din Australia. Mohammad a avut o odisee comparabilă cu a mea. A plecat din Iran în Turcia la 15 ani. A vrut, și încă vrea!, să emigreze în America. Ambasada americană nu i-a dat viza, că era minor. Atunci, a făcut liceul în Turcia, s-a-ntors la ambasadă, care, de data asta, i-a dat viza de studii. După acestea, a ajuns în Australia. Ca să-și dea doctoratul, lucra în baruri de noapte, iar ziua învăța. Pe urmă, și-a schimbat numele în Jack Allen, să nu se mai știe că e

musulman, fiindcă nu găsea “job” (serviciu, în “americană”) pe măsura calificării. Pe urmă, a revenit la numele real. Acum, mă bate la cap să republicăm toate articolele comune, unde el semnase J. A., pentru a pune semnătura M. K., dar fără să specificăm în ediția a doua că e de fapt aceeași persoană, ca să nu afle musulmanii...

Îi cunosc pe amândoi de doi, trei ani, prin e-mail, prin telefon. Am format un triunghi: America-Europa-Australia. Jean e foarte ambițios... Teoria Dezert-Smarandache va înlocui teoriile precedente: Dempster-Shaffer (TDS), Dubois-Prade (TDP), Zadeh (TZ – cu mulțimi fuzzy). Avem planuri mari!...

Din L. A. la Sydeney

Schimb avionul în Salt Lake City, capitala mormonilor. Deși nu mai au voie prin lege să aibă mai multe neveste, totuși, se practică. Un bărbat mormon se căsătorește legal cu o femeie, iar pe celelalte le ține în aceeași casă, dar fără acte – legea nu-i poate interzice unei femei să locuiască unde vrea, și nici unui bărbat s-aducă pe cine vrea în casă!...

Munții Stâncoși: fără vegetație, cu “chelie”. Destul pământ nelocuit în America!...

Îmi crește barba-n avion, din L. A. până-n Sydney, 14-15 ore de zbor, sau chiar 17, depinzând de vânt. Traversăm Pacificul în diagonală, din NE spre SV, cu “Qantas”, o companie australiană de care nu auzisem. Pe aproape 12.000 km din drum, zburăm la 10 km altitudine. Afară: – 4 7 de grade Celsius! Ascult în casă muzică australiană cu Annette Shun Wah, formațiile “Hunters” (Vânătorii), “Collectors” (Colectorii), “Frente”, “The Cruel Sea” (Marea Crudă) – imită pe americani. Canada, Australia consideră SUA ca pe un fel de “big brother” (frate mai mare), precum Olanda Germania...

Sunt deasupra Pacificului, mai am înc-o oră până la Sydney. M-am trezit dintr-un somn chinuit pe scaun. Se

servește ultimul “lunch” (prânz) și-o cafea. Cânteculele de la radio mă înviorează... Apoi, Orchestra Simfonică din Sydney...

Revăd articolele pe care le voi prezenta la Conferința Internațională asupra Fuziunii Informației, IF 2003, de la Hotel “Radisson”, Cairns, Queensland, Australia. Eu deschid secțiunea TDSm... De fiecare dată, după câte un zbor din așa lung, obositor, spun că n-o să mai călătoresc așa curând, să mai stau și pe-acasă...

Am sărit peste o zi, chiar 4 Iulie, Ziua Independenței Statelor Unite! Am plecat pe 3 iulie, la ora 22,30, am zburat numai în noapte, și am ajuns pe 5 iulie, la ora 6! Unde a dispărut 4 iulie?!...

Amendat pentru “ogrinji” nedecarați!

Completăm formulare despre SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome), cauzat de un virus care bântuie prin Asia...

Pentru că nu am declarat pe Incoming Passenger Card niște resturi de mâncare, sunt amendat la vamă cu 220 de dolari australieni. Unde-i lege nu-i tocmeală, iar ignoranța se plătește scump...

Pe acest continent, sunt frapat, de la bun început, de mașinile cu volanul pe dreapta și de circulația pe stânga – ca-n Anglia și în India...

Prețuri mai mari și salarii mai mici decât în America... Mă întâlnesc cu George Mișin-Vărieșescu în stația de tren “Parramatta” din Sydney și locuiesc două zile la el. Domnul Vărieșescu este un român sârb, președintele Societății “Mihai Eminescu”, și scoate două reviste românești (social-politice, culturale), numite “Mihai Eminescu” și “Căruța cu povești”. Recent, a adus un preot tânăr din județul Cluj pentru înființarea unei biserici noi. Mai ființează o biserică românească în oraș, “Sfânta Maria”, unde slujește Rev. Fr. Gabriel Popescu, care

predă teologia la Universitatea din Sydney. În Melbourne – Biserica “Sfântul Petru”, unde este preot Dumitru Coman, în Adelaide – Biserica “Sfântul Nicolae”, cu preotul Viorel Stoica, iar în Brisbane – Biserica “Sfântul Dimitrie”, cu preot Ion Constantinescu...

La Universitatea din Sydney există și doi profesori de matematică români: Laurențiu Păunescu și Gabriel Chircu. Comunitatea românilor din acest oraș se ridică la zece mii de membri...

Hoinărind prin Sydney

Aurel Covalenco, și el român-sârb, mă plimbă cu mașina. Vizitez “Opera House” (unde, înainte de războiul din Irak, un australian a scris “No war” și-a fost condamnat la 20 de ani de închisoare pentru întinarea simbolului național australian), Grădina Botanică, podul celebru din centrul orașului, care poate fi escaladat, Catedrala “Saint Mary”, Piața “Flemington”. Am întâlnit câteva familii de români, unii emigrați de mult, alții de curând, neavând încă actele definitive. Amabili toți, mă invită la masă, iar Mihai și Maria Olteana (așa i-a rămas numele) mi-au dat și-un cadou – tocmai se-ntorseseră din concediu din România...

Ajutoarele sociale, medicalul, pensiile-s mai bune în Australia decât în America. Sunt oameni care stau de ani buni pe indemnizația de șomaj, chiar și imigranți care n-au lucrat niciodată, iar pensie primesc toți, indiferent dacă au muncit sau nu. În plus, toți au “MediCare”, card care le permite tratament medical gratuit. Mă gândeam eu: uite, Australia este paradis pentru leneși!...

Aveam mulți colegi din lagă rul turcesc care ajunseseră în Țara Cangurilor, dar le-am pierdut urma: Șerban Necula, Sedat Giumali (tătar din Dobrogea), Sebadin, Viorel marinarul etc....

Femeile singure care au copii primesc ajutor material de la guvern și pot trăi numai din acesta...

Continutul este puțin populat, doar pe țărm. Cu avionul, treci parte locuită în câteva minute, restul e deșert. Rare așezări în interior, care se ocupă cu mineritul. Agricultură și turismul constituie, de asemenea, principalele surse de venituri...

Centrul Sydneyului are clădiri turn: "AMP", "Marriott", "Axa Australia", "Shangri" Hotel (chinezesc), grațioase...

Când ne întorceam seara, la întuneric, un animal numit "posum" urca pe tulpina unui copacș la lumină nu apare...

În orașe vezi puțini aborigeni; trăiesc izolați în satele lor, mai ales în nord, în pădurile tropicale...

Pe Coasta de Aur

A doua zi am zburat în Brisbane, unde m-aștepta amicul Mohammad, cu care mă cunoscusem prin Internet. Am scris împreună cărți de statistică și probabilități. Este profesor la "Griffith" University, în Gold Coast (Coasta de Aur), la o oră de Brisbane. Universitatea îi pusese la dispoziție un "van" (autoturism) ca să-l aducă pe profesorul "american"...

Am petrecut evenimentul întâlnirii la "Surfers Paradise" (Raiul surfiștilor), unde totul este deschis peste noapte, în Restaurantul "Charlie's 24 Hours" ("24 de ore ale lui Charlie", având poze cu Charlie Chaplin pe un perete), cu colegii de serviciu ai lui Mohammad: Tony Naughton (fost șef la Facultatea de Finanțe, dar tocmai se mutase la Universitatea din Melbourne), împreună cu soția, Shahnez (originară din Insulele Fiji), și Mike Demsey...

Pentru ca un bărbat străin să se poată căsători cu o musulmancă, trebuie să se convertească la islam. Cum Shahnez era din această religie, Tony, irlandez, și-a schimbat credința!...

Am mâncat o supă de “rubob” – o legumă care crește în munți. Îmi place să gust tot ce-i exotic, să-ncerc pe propria-mi piele...

L-am cooptat pe Mohammad, expert în economie/finanțe, să utilizeze TDSm ori logica neutrosifică în “decision making” (luarea deciziilor) folosind combinarea și analizarea informației.

Miorlăita engleză australiană

M-a izbit accentul australian, nu chiar pe urechile mele, neînțelegând bine engleza lor. Ei pronunță mai apropiat de cum se scrie, în special diftongul “ai”: aici se pronunță chiar “ai”, în vreme ce în America se citește “ei”. De exemplu: “day” = zi, citit “dai”, nu “dei”; “stay” = a sta, citit “stai”, nu “stei”; “snake” = șarpe, citit “snaik”, nu “sneik”. Iar “a” între consoane se pronunță așijderea: “estimation” = estimare, citit “estimaișăn”, nu “estimeișăn”; “lady” = doamnă, citit “laidi”, nu “leidi”. Engleza australiană îmi pare mai miorlăită. Nici ei nu pronunță “r”-ul de la sfârșit: “four” = patru, citit “foo”; “brather” = frate, citit “brază”. Trebuia să ciulesc “tare” urechile și să mă concentrez. Mai rău, “eight” = opt este pronunțat “ait”, care sună total diferit de vorbirea americană (“eit”), încât am întrebat de două-trei ori ce-nseamnă, până mi-am dat seama. În loc de “ya” = da, zic “ie”. Au și cuvinte diferite: pentru “autostradă” – “motorway”, nu “highway”, iar când te invită la masă spun să vii la “tea” (în americană înseamnă “ceai”) – și le-am ră spus că nu-s prea obișnuit să beau ceai!...

Spre deosebire de SUA, în Australia se folosește sistemul metric (internațional), nu cel anglo-saxon cu “inch”, “gallon”, “pounds”, iar temperatura se măsoară pe scara Celsius, nu pe cea Fahrenheit...

Interesantă Australia, această lume nouă pentru mine, dar parcă îmi lipsește legătura prin Internet cu restul lumii.

Cotidianul “Monitorul de Vâlcea” așteaptă de la mine o corespondență, dar nu am la îndemână o legătură rapidă...

“Motcheakera”

La “Griffith” University din Gold Coast m-am întâlnit și cu alți profi: Brian Morgan (nou “faculty”), Lokman Mia (din Bangladesh), un doctorand chinez Li...

Mâncăm “kebab” turcesc, delicata lui Mohammad, apoi “baklava” și “kadayif” ca desert...

Controlez e-mail-ul ca să văd ce comentarii are MM (ori M² cum își zice) privind excursia mea. Ce minunată tehnica asta, cu Internet-ul: poți citi, scrie și expedie urgent mesaje de oriunde din lume! M² s-a informat mai bine decât mine din web ce locuri prezintă interes – îmi trimite și poze! Parcă anticipează unde voi merge: Insula Verde, Ferma de crocodili... Are un stil pontos, nostim. Glumește: “Era nevoie de o pauză, pentru a proteja, cât de cât, cititorii (“Monitorului de Vâlcea”) de virusul smarandachismului, dacă cel al paradoxismului este inevitabil!”...

Învăț să număr în persană (farsi): 1 = “iek”; 2 = “do”; 3 = “se”. În aceeași limbă: “motcheakera” = mulțumesc; “aasheratam” = te iubesc...

L-am întâlnit pe Sukanto Bhattacharya, doctorand la “Bond” University, tot pe Coasta de Aur (Gold Coast), venit din India. Știe, în afară de engleză, limbile bengali și hindi. În India, există 343 de limbi în 26 de state. La școală, elevii învață obligatoriu limbile engleză și hindi, pentru a se putea înțelege între ei, apoi limba statului respectiv. Sukanto este zâmbăreț, inteligent, glumeț. Este și el colaboratorul nostru...

Urmează să plec în Cairns, unde îl voi întâlni pentru prima dată pe Jean Dezert, cu care sunt copreședinte al unei secțiuni a conferinței FUSION 2003, dar și coautor la mai multe lucrări. Ne-am rezervat camere la același hotel...

Întâlnirea cu Jean Dezert

Pe 8 iulie, seara, am zburat din Brisbane în Cairns și m-am cazat (făcusem rezervarea prin Internet) la cel mai ieftin hotel din oraș, “Inn the Tropics” (Han la Tropice), pentru 33 de dolari australieni pe noapte, situat la intersecția străzilor Sheridan și Minnie (reper după care mă ghidam). Abia ajuns, la miezul nopții, la recepție, aud o voce în franceză: “Floranten!”. Era Jean Dezert: bărbos, scund, mă recunoscuse. Până acum vorbisem doar la telefon. El avea camera 33, iar eu – 13! De la “Inn the Tropics” mergeam pe jos la A VI-a Conferință Internațională asupra Fuziunii Informației, IF 2003, ținută la luxosul hotel “Radisson”...

Am împărțit pixurile sesiunii noastre – “Aplicații ale raționamentului plauzibil, paradoxist și neutrosific în fuziunea informației”. Cu unul dintre ele scriu acest jurnal. Ele purtau inscripția: FUSION 2003, AUSTRALIA / Dezert-Smarandache Theory/ “All is possible,/ the impossible too!”. Jean alesese paradoxul meu (“Totul e posibil, chiar și imposibilul!”) deoarece îi plac contradicțiile – așa ne-am și cunoscut!

– Jean, îi reproșasem, o să se creadă că este ceva neriesos!

– Nu, răspunsese, va incita mai tare. Mie-mi plac glumele oamenilor de știință!

Dr. Jean Dezert este secretar în Comitetul Internațional privind Fuziunea și este primul organizator al unui asemenea congres, în vara anului 2000, la Paris. Lucrează pe post de cercetător la ONERA (Office Nationale d’Études et Recherches Aéronautique) din Paris. Toată corespondența cu el o țin în franceză (ca să nu uit limba), dar articolele le publicăm în engleză...

Desigur, amândoi ardem de nerăbdare să dăm piept cu... Marea Barieră de Corali, la care va trebui să facem o deplasare cu vaporul, pe la Insula Verde. Ne-am hotărât să facem chiar și o mică plimbare... subacvatică!...

Rău de mare

Am rămas atașat de grupul francofonilor (Quebec, Belgia, Maghreb, Franța, desigur), unii dintre ei lucrând la Teoria Dezert-Smarandache (TDSm)...

Drapelul australian include drapelul britanic, plus șase stele care reprezintă statele australiene...

Plec cu kataramanul (vapor cu două corpuri unite printr-o punte) “Reef Prince” (Prințul recifului) la Marea Barieră de Corali. Cumpăr un aparat foto “Fujifilm”, subacvatic, care se folosește o singură dată și are 27 de poziții, 25 de dolari australieni. Ni se face instructaj ca în avion cum să reacționăm în caz de pericol. Ne dau și pastile contra răului de mare, dar fac greșeala să refuz...

Mulți turiști japonezi, anunțuri prin speakerul vaporului în engleză și japoneză – asemeni broșurilor tipărite...

Oprim la Green Island (Insula Verde) pentru îmbarcarea altor turiști, dar nu coborâm. În drumul spre corali, departe de vas, se zăresc cașaloți. Pasagerii de agită curioși pe punte...

Coralii se ridică puțin deasupra nivelului oceanului, apa în jurul lor e mocirloasă. Pietre și mâl...

Contra răului de mare se pune gheață pe frunte și în gură. Christian Musso, colegul lui Jean de la ONERA, e palid la ducere, iar eu am ameteți la întoarcere (de-aia dormitez și nu mișc capul)...

Lângă corali e o platformă turistică ridicată deasupra apei. Servim “lunch”-ul (prânzul)...

Hidromotociclist la patru metri adâncime

Plătim 130 de dolari australieni pentru SCUBA – un fel de motocicletă (!) subacvatică ce are pentru capul “motociclistului” un balon de sticlă cu aer pentru respirație și-n

care se pompează oxigen dintr-un tub atașat scubei. Așadar, timp de 30 de minute, eu și Jean suntem... hidromotocicliști, la trei-patru metri adâncime, deasupra corailor! Un scafandru-instructor ne însoțește. Comunicăm sub apă prin semne. El ne întreabă periodic “E okai?”, făcându-ne cunoscutul semn al literei “o” cu degetul arătător și degetul mare. Trebuia să-i răspundem identic. Ne pregătise dinainte. Când ne scufundăm în apă, respirăm numai pe gură, pe urmă respirăm normal. Apăsând un buton, ne putem deplasa cu scuba înainte, iar sucind ghidonul (ca la bicicletă) cârmim la stânga ori la dreapta, fiecare pe “hidromotocicleta” lui. Nu avem voie să luăm picioarele de pe scubă, ca să nu ne zgâriem de corali...

Instructorul are o trăistuță din care scoate plancton, ierburi de mare și cheamă peștii. Blânzi, aceștia vin, mănâncă.

Pun mâna pe unul negru, turtit (calcan?), îl mângâi și nu fuge; s-au obișnuit cu turiștii...

M-am putut scufunda cu ochelarii, fără să se aburească, deoarece fuseseră pulverizați cu o soluție specială. Când ne-am pozat sub apă, lentilele mele se înnegriseră pentru că sunt sensibile la lumină, așa că, în fotografie au apărut întunecate. Francezul Christian s-a prăpădit de râs, zicea că m-am băgat în ocean cu... ochelarii de soare! Pe urmă, adăugase că, subacvatici, arătam ca niște mafioți italieni și izbucnea iar în hohote...

Jean a cumpărat pozele, 35 de dolari australieni pentru numai două, enorm de scump, dar merita! Am stabilit că le va scana și mi le va expedia prin e-mail, să am și eu o amintire australiană haioasă...

Dar, ce m-a frapat cel mai mult, și de care mi-am dat seama abia târziu, era vizibilitatea deformată din cauza refracției la trecerea luminii din apa oceanului în aerul din cască de scafandru a scubei. Instructorul îmi făcea semne să înaintez, dar eu ezitam, fiindcă aveam impresia că mă lovesc de stâncile de corali. Pe urmă, apăsând cât de tare puteam pe

butonul care acționa un motor electric cu propulsor și cârmă (“buoyancy control”), aveam impresia că stau pe loc, deși auzeam bâzâitul rotorului. Abia când am ajuns afară, pe platformă, mi-am dat seama că făcusem cu scuba un cerc de vreo 10 metri în diametru...

Apoi, privind în sus din adânc, la oamenii care înotau pe la suprafață, ca pe niște pă puși – atât de mici îmi apăreau – care dau din picioare și din mâini, am putut să redimensionez imaginile în mintea mea...

Peștii care trăiesc pe lângă corali sunt turtiți lateral ca să se poată strecura mai ușor printre roci...

Ajuns înapoi, sub razele soarelui, ieșit din carapacea scubei, deodată s-a-nvârtit cerul cu mine și-am vomitat pe marginea platformei, în ocean. Păi, de mic copil îmi plăcea să mă scald prin toate bălțile, ca un broscoi. În Oltețul meu sau în Pesceana, mă băgam cu capul în apă la răgălii, să prind pește cu mâna, și stăteam cât îmi puteam ține respirația...

Și asta fu toată isprava mea cu SCUBA DOO, iar la sfârșit mi-au dat și-o diplomă!

Paradox în Cairns: ploi în anotimpul secetos!

Mohammad îmi scrie în limba persană (farsi) numele Florentin Smarandache...

Esplanada orașului Cairns (fondat în anul 1876, numele vine de la un fost guvernator al statului Queensland) este magnifică: o piscină, prelungită din ocean, se-ntinde până spre marginea străzii. Lumini. Alei prin parc. Seara e frumos să-ți auzi pașii tropăind liniștit...

În această zonă, tropicală, sunt două anotimpuri: secetos și ploios. La hotel mi se spusese că acum e anotimpul secetos (uscat), dar a plouat aproape în fiecare dimineață! În anotimpul ploios, cică... nu vezi cerul! Cairns e totuși mai aproape de Ecuator...

Matematica și... familia viitorului

Pe terasa unui restaurant grecesc, la o bere și-un vin cu francezii, dar și cu indieni, australieni, plus un sârb, organizator al conferinței, Branko Ristic, emigrat cu familia în Adelaide. Urmează să lucreze, pentru un an, la Bruxelles, invitat de cunoscutul specialist în fuziunea informației Philippe Smets. Branko ne destăinuie că, până a primi dreptul de ședere în Țara Cangurilor, a fost ținut în lagăr în deșert, la +50 de grade Celsius! La pensie, vrea să se întoarcă în Serbia. Simțeam afinități mai mari față de el decât față de ceilalți, trecut și eu prin destule furci caudine...

Comparăm societățile din Est și Vest. În vreme ce în țările subdezvoltate familia constituie o celulă importantă, în țările industrializate aceasta s-a destrămat. Numai în Paris, de pildă, 50% din femei trăiesc singure! Deci... câteva milioane doar într-un oraș. Și-atunci, la nivel planetar? În America, 2/3 din femeile peste 60 de ani sunt singure.

Se prevede că familia viitorului, precum un șir în analiza matematică, va fi formată din... persoane singure (va converge către 1)!...

Cunoștințele – invers proporționale cu banii!

Un banc cu Bush și Saddam Hussein. Cică Saddam îi mărturisește lui Bush că-i place serialul “Star Trek”, unde joacă tot felul de naționalități, negri, albi, chinezi, spanioli, dar îl întreabă de ce nu sunt și musulmani. Iar Bush îi răspunde: “Pentru că acțiunea se petrece în viitor!” (Asta, apropo de noile țări care vor fi probabil atacate de SUA: Siria și Iran).

Spun și eu gluma ”Vinul roșu e bun pentru doamne când îl beau... domnii!”, la care australianul Grant nu se prinde. Francezii râd...

Iată formulele matematico-financiare ale lui Grant: $P = M \times C$ (puterea înseamnă muncă înmulțită cu cunoaștere), de unde rezultă $M = P/C$, dar $M = B$ (munca reprezintă bani); printr-o simplă substituție, deducem că $B = P/C$, adică: banii sunt invers proporționali cu cunoștințele, deci, cu cât știi mai puțin, cu atât ai bani mai mulți!...

De necrezut, dar mi-a trebuit viză de intrare în Australia, deși-s cetățean american; am obținut una electronică pe trei luni, cu intrări multiple, fără drept de lucru...

Întâlnire cu aborigenii

Excursia la “Tjapukai Aboriginal Cultural Park” costă 55 AU\$. În hol, o piesă de artă, “Spațiul magic”, de Tatipi Barsa, Zane Saunders și Andrew Williams, ce depictează motive ale credinței aborigene reprezentând spirite ancestrale, curcubeul, pasărea Cassowary (care seamănă cu un curcan: mare, grea, nu zboară, are mărgelile roșii-albastre pe gât și gheare groase; se hrănește cu fructe căzute din copaci, insecte și reptile mici), mamiferul dugond (amintind de sirenele din povești)...

Sunt multe triburi de aborigeni, vorbind limbi diferite, care-n trecut se războiau pe teritorii. Tribul Tjapukai se-ntinde în nord-estul continentului, între Cairns și Port Douglas. Un sat turistic, Kuranda, prin care trece râul Barron, unde-am întâlnit aborigeni pe stradă, este inima tribului. Muzeul cuprinde unelte din piatră și os folosite de aborigeni (dar în spectacolul pe care l-am văzut, aborigenii ne-au vorbit despre... “microwave” (microunde)!)..

Citesc despre legenda șarpelui-covor (Budadji), ciopârțit de oamenii-păsări care i-au luat inelele de la carapace pentru că Budadji promisese că le va da altora – oamenilor de la munte. Mai citesc și despre gigantul Kanan Durra – ars în iarbă de către două femei care dăduseră foc pentru a prinde o

pasăre. Când și-au dat seama, au încercat să-l salveze, dar Kanan Durra a murit și s-a transformat într-o stâncă uriașă (în mijlocul deșertului!)...

Aborigenii Tjapukai se împart în două grupuri: Gurrabana (fratele ud) și Gurruminya (fratele uscat) – precum anotimpurile tropicale. Când se căsătorește, un membru dintr-un clan își ia partener (sau parteneră) din alt clan...

Damarri, visul, și fratele său, Guyala, au pus plantele și animalele în locurile lor. Damarri a făcut viața mai dificilă pentru oameni – ca să nu devină leneși sau slabi. La fel pentru animale. Crocodilului i-a dat dinți puternici, dar picioare încete, ca o consecință. În așezarea Gidiri, Damarri a chemat toate păsările și le-a aliniat, apoi le-a dat foc, fiecare să zboare și să-și găsească locul ei. Pasărea Cassawary, care n-a putut să zboare, a rămas la Gidiri cu aborigenii, care nu-i mănâncă ouăle (pentru a perpetua specia). Cassawary e un “totem”, numită de aborigeni “tată”, Șarpele-Curcubeu – “bunic”, iar Luna – “mamă”...

Într-un film de 15 minute, tradus la cască în opt limbi (engleză, franceză, italiană, germană, spaniolă, japoneză, coreeană și chineză-mandarin) se prezintă istoria locului. O dată cu venirea albilor (numiți de aborigeni “gagea”), a început calvarul lor. Armatele și coloniștii britanici i-au masacrat pe aborigeni, le-au violat femeile, i-au deposedat de pământuri, și-i ucideau ca pe animale. Și în secolul al XIX-lea puteai omorî aborigeni fără a fi judecat sau condamnat. Soldații britanici îi împușcau cu miile, fără ca aborigenii să le fi opus vreo rezistență – erau triburi pașnice. S-au descoperit gropi cu puzderie de schelete pe marginea unor râuri. Apoi, britanicii au încercat să-i transforme în sclavi, dar aborigenii în pădurile lor tropicale nu prea le aveau cu munca – luau totul de-a gata din natură. Și astăzi trăiesc izolați, rar sunt cei care se adaptează la orașe ori în societatea albilor...

Britanicii au colonizat acest teritoriu sălbatic cu pușcăriași trimiși forțat (cine altcineva ar fi voit în vremurile acelea să vină?) și armatele de ocupație. Continentul fusese descoperit mai înainte de către chinezi, apoi de către un general francez, La Pérouse (Jean-François de Galoup, conte de La Pérouse), care și-a dat seama că era un nou pământ, după cum arăta compasul, dar a făcut greșeala de a nu-l raporta reprezentantului imperiului francez și nici de a-l revendica comunității internaționale, astfel încât Australia n-a fost colonie franceză precum Noua Caledonie...

Conform credinței aborigene, pământul e biblia noastră, iar viața a început dintr-un ou (așijderea în mitologia greacă) și s-a dezvoltat în două direcții: partea umedă și partea uscată...

În satul cultural, cântece ca la drâmbă, care de fapt imită păsările tropicale (“kukubarra”), folosind un instrument precum buciul (lemn scobit prin interior, lung) numit “didgeridoo”. Dansatori negri, cu frunze în dreptul pudorii, tatuați pe mâini, picioare, burtă, față, în jurul ochilor, cu părul crețos... Și-un cântec “Mândru să fiu aborigen” (în engleză)...

Aborigenii se camuflau în pădurea tropicală, băteau lemne între ele, aprindeau focul prin frecare, aruncau bumeranguri...

O Grădină Zoologică exotică

La “Wild World” (Lumea sălbatică), grădina zoologică, văd un cangur alb, maimuțe pitice (ca jucăriile pentru copii) – Cotton-Top Tamarin, câini australieni Dingo (precum cei domestici, dar de culoarea vulpii). Cangurii obișnuiți, cafenii, erau blânzi, îi luam în brațe, îi mângâiam – nu erau sperioși, făceam poze cu ei. Când se deplasau, săreau țop-țop pe etichetele din spate. Le dădeam grăunțe (1 \$ pungă, cumpărată la intrare) și îi mâncau din palmă. Când o femelă ținea un pui în

marsupiu, mă uitam la ea și părea ca un animal cu două capete...

La început, am văzut o demonstrație cu șerpi scoși din saci albi legați la gură. În 93% din cazuri, șerpii mușcă oamenii doar ca să se apere, dacă-s provocați. Deci, când vedeți o târâtoare, lăsați-o în pace, și nu vă va ataca. Există crescătorii de șerpi care colectează veninul folosit în medicină. Am pus și eu mâna pe un șarpe gros...

Ursulețul somnolent “koala” doarme în copaci toată ziua. Parcă mi-era milă de el. Mic, nevinovat, îl lua dresorul în brațe și stătea ca un copil – pune și-o lăbuță pe umăr. El, în realitate, mănâncă mult și mereu, dar frunzele pe care le consumă nu-i furnizează suficientă energie. La pericol însă, cât pare de puturos, poate alerga cu 40 km/h. Are cinci gheare la fiecare labă, dar despărțite în 2 + 3 degete, ca să se poată apuca de crengi (nu 1 + 4 ca la om și la majoritatea mamiferelor)...

Un animal cum nu mai văzusem, numit “wombat” (“womb” înseamnă uter) – ca un viezure umflat, cu părul sârmos. Este un marsupial care trăiește sub pământ, în vizuina pe care și-o sapă cu ghearele sale puternice. Ca să nu-i intre pământul în “buzunar”, în timpul “lucrului”, marsupiul său este deschis în partea posterioară!

Ferma de crocodili

Am vizitat și o crescătorie de crocodili. Cel mai lung avea cinci metri. Erau atât de grași, încât abia se mișcau (pe uscat). Deși atât de mare și de fioros, crocodilul are creierul foarte mic, cât degetul mare, deci nu e prea deștept, dar se bazează pe instinct. Specia durează de 3,5 milioane de ani. Sunt 23-26 de specii de crocodili. Cei de apă sărată sunt mai periculoși decât cei de apă dulce. Dacă a mâncat un animal, crocodilul poate rezista zece luni fără hrană...

Îngrijitoarea le arunca bucăți de carne dintr-o găleată sau îi făcea să se înalțe după bucată (așa cum îl întăram eu pe câinele meu Felix, la Bălcești, când îi dădeam un os), iar crocodilul căsca o gură largă cu fălci pline de dinți ca niște blăni cu multe cuie, pe care apoi le clămpănea prinzând carnea. Crocodilul poate rezista sub apă până la două ore fără să respire. Nici n-am știut că mai era un mascul în băltoacă, iar când a dat cu bâta în apă, odată a sărit un ditamai crocodilul la îngrijitoare... că ne-am speriat toți!...

Dacă noaptea, luminezi cu o lanternă la suprafața unui lac sau râu, vezi sclipind ochii roșii ai crocodililor, ca parcă venind din Infern...

Ultimul spectacol a fost cu păsări: papagali, bufnițe (există 13 specii), vulturi, când ne-a prins și o ploaie mărunță, repede, călduță...

Mai aveam ceva în programul turistic – plimbarea cu telecabina peste pădurea tropicală. Trebuia să cobor în stațiile acesteia, să fiu atent la cascada de pe râu și să-i întâlnesc pe aborigeni într-un sat din stația terminus. Eram curios să văd cum arată... jungla australiană...

Pădurea tropicală – “rainforest” sau “bagarra”

Am plecat cu telecabina pe deasupra pădurii tropicale (“rainforest” – pădurea ploii). Mi se-nfundă puțin urechile, dar țin gura deschisă. Casele abia se zăresc printre pomi. Sunt singur în cabină, care huruie la fiecare stâlp de susținere. Îți vine amețală când privești în jos. Vegetație bogată, ferigi multe. Cobor la prima stație teleferică (“Red Peak” – Vârful Roșu), ca să intru puțin în pădure. Lumina nu pătrunde aici, iar când un copac cade (moare), plantele cresc rapid ca să umple locul gol. Cel mai înalt arbore de pe aici este pinul “Kauri” (care are doar câteva frunze în vârf), supranumit “Giganticul”.

În umbrișul (“canopy”) pădurii tropicale cresc plante care n-au nevoie de multă lumină pentru fotosinteză (ferigi, mușchi, ierburi) – s-au adaptat la lipsa de soare. Aici, bățalia este pentru razele solare. Solul este îmburuienat rău, e umiditate mare, nu poți călca decât pe plante, dar n-am văzut lighioane de care mi-ar fi frică...

Din crengile arborilor cresc rădăcini-liane, care ajung la sol, se înfig în el și se îngroașă formând astfel un pom cu mai multe tulpini...

“Epiphytes” – plante care cresc pe alte plante (pentru a ajunge la lumină), fără să producă daune. Mai există curiozități precum șarpele alb, pomii-umbrelă, arbuștii care miros urât etc. A doua stație de teleferic este “Waterfall” (Cascada). Există aici o cascadă mică. În acest loc, în perioada 1953-1963, a fost construită o hidrocentrală electrică – un vagonet de transport pentru șase persoane era expus ca piesă de muzeu...

În credința aborigenilor din Tribul Djabuganydji Bama, râurile și estuarele au fost create. În limba lor, pădurea tropicală se numește “bagarra”...

Mai am de parcurs ultima parte a traseului cu telecabina (“gondola”, cum îi zic australienii în site-ul turistic publicitar, semnalat de Mémé – “ghidul” meu din Râmnic) peste “pădurea ploii” și aștept să văd un sat al aborigenilor...

Satul aborigen Kuranda

Ultima stație de telecabină (cam trei-patru kilometri între opriri, pe deasupra vârfurilor copacilor) este satul aborigen Kuranda. Eram tare curios să-l văd! Dar, amenajat turistic (“business”, vreau să spun) arată ca oricare altă localitate contemporană. Așa că, poposesc direct la un restaurant unde comand o bere australiană “Lightice” și pește prăjit. Pe urmă, niște galerii foto, o piață, shop-uri (prăvălii) de unde cumpăr artă aborigenă de pus pe pereți și un voal

indonezian pentru Lilia. Obiecte de artă. Pentru Silviu și Mihai, am luat un joc de lemn și șepci, iar pentru mine nimic – eu mă îmbogățesc spiritual cu ceea ce văd. Satul are 2.000 de locuitori. Am întâlnit copii aborigeni pe stradă cu bumeranguri și bețe în mână, care glumeau cu mine. Apoi, un parc-junglă, interesant...

M-am înapoiat în Cairns cu trenul, ascultând în vagon muzică folk australiană (vioaie), comentarii despre locurile vizitate și admirând plantațiile de trestie de zahăr (în care se adăposteau șerpii). Pe drum, 15 tuneluri și poduri peste multe estuare...

Există un loc, numit Borra, unde aborigenii din triburi diferite se strâng să danseze...

Cât am colindat în această zonă tropicală, datorită climei umide, nu mi-a curs deloc sânge din nas, în vreme ce în New Mexico mă podidea zilnic, mai ales dimineața, când suflam nasul la baie...

Yaakov Bar-Shalom – un român din Timișoara!

Deși plătisem “on-line” banchetul (90 \$ AUS), “Proceedings”-urile tipărite (180 \$ AUS), precum și excursia la Bariera de Corali cu “Discover Card”, informația nu se procesase și-a trebuit să reintroduc datele...

Mohammad Khoshnevisan, iranianul de la universitatea australiană “Griffith” din Gold Coast, mi-a cumpărat o cartelă telefonică, 10 \$ AUS, cu care pot telefona de oriunde, folosind un cod secret (PIN). Așa că mi-a fost simplu să telefonez în America. Am vorbit cu băieții mei, Silviu și Mihai. A discutat și Mohammad cu ei. Jean Dezert, francezul cu care sunt copreședintele Secțiunii “Aplicații ale raționamentului plauzibil, paradoxal și neutrosific în fuziunea informației”, a conversat în franceză cu Silviu (care învață această limbă la școală, pe când Mihai a studiat ca limbă străină spaniola)...

La banchetul din 9 iulie 2003 am stat lângă Audin Josang, norvegian căsătorit cu o nemțoaică, semiemigrat în Australia. Închinăm câte un pahar de vin: “Skol!” (Noroc!), zice el în norvegiană ; “Noroc!”, răspund eu în română ...

L-am întâlnit și pe veteranul acestor conferințe de fuziunea informației – prof. Yakov Bar-Shalom, de la University of Connecticut, dar născut la Timișoara în 1941 și emigrat din România în 1960, specialist în “tracking” (navigația avioanelor). Încă vorbea românește. În programul conferinței mai citisem un nume românesc, Dorin Comănicu, din Princeton, SUA, dar nu venise încă ...

Printre fanii Teoriei Dezert-Smarandache

Am stat mai mult în grupul francezilor: Jean Dezert, Samuel Corgne, Laurence Hubert-Moy, Patrick Vannoorenberghe, Pierre Valin din Quebec (editor al ISIF e-Newsletter), M. Farooq (Canada), care au prezentat lucrări în secțiunea noastră, unde eu și Jean eram “chairs” (organizatori).

În ultimul moment am fost anunțați de către John Sudano, de la compania americană “Lockheed Martin” de sisteme de supraveghere și control ale aeronavelor, că nu poate veni să-și prezinte lucrarea în cadrul secțiunii noastre...

S. Corgne, L. Hubert-Moy și G. Mercier de la Universitatea din Rennes, Franța, au prezentat o lucrare privind prelucrarea imaginilor din satelit, în care Teoria Dezert-Smarandache (TDSm) dă rezultate mai bune decât Teoria Dempster-Schaffer (TDS). Întrucât bulgarii A. Tchamova și T. Semerdjiev de la Academia de Științe din Sofia n-au putut veni, Jean a expus articolul “Estimarea tendințelor de comportare a țintei folosind Teoria Dezert-Smarandache (aplicații militare privind tragerea la țintă prin prelucrarea informațiilor furnizate de multisensori)”. Am intrat în mediul

ingineresc, de necrezut, eu considerându-mă un matematician pur (adică, ne-aplicat)!

M. Khoshnevisan, prietenul meu, a vorbit despre logica neutrosofică (bazată pe un vector cu trei componente: adevărat, fals și nedeterminat), utilizată în marketul financiar și în luarea unei decizii (“decision making”): corectă, greșită, nedecisă. În logica fuzzy există doar două componente: adevărat și fals. Componenta a treia vine din faptul că nu se cunosc toți parametrii în unele probleme; apoi, din imprecis, neclar, vag, frontiere între noțiuni (de obicei, provenite din limbajul natural) confuze. Modelarea nesigurului (“uncertain”) a dat naștere multor cercetări: Teoria Probabilității, Teoria Mulțimilor Fuzzy, Teoria Posibilității, Teoria Aluziilor (Hint), TDS, TDSm etc. Deși va părea ciudat, ridicol ori chiar revoltător, întâlnirea ideilor mele cu cele ale lui Jean s-a produs tocmai datorită... paradoxismului! În TDS, dacă exista un conflict mare între sursele de informație, rezultatele sunt suboptimale, ajungând până la imposibilitatea calculului când conflictul (paradoxul) între surse este maxim (adică 100%), deoarece se obținea nedeterminarea matematică 0/0. Cu alte cuvinte, TDSm este aplicarea paradoxismului în știință! (Uite că le-am dat o lecție, la nivel internațional, detractorilor paradoxismului! Câți o vor înțelege sau accepta?)...

Foarte puține femei la această conferință, poate 2-3%, genului frumos nu-i place ingineria...

Șoferi în pantaloni scurți

Pentru relaxare, răsfoiesc două ziare de pe masă: “Higher Education” (O educație mai înaltă) și “The Australian” (Australianul)...

La conferință, comunicările erau în format PDF (Adobe Acrobat), proiectate de pe un lap-top. M-așteptam să fie în “Powerpoint”, cu animații “Java” (“applets”). Au fost și cazuri

când s-au folosit doar foi transparente (“slides”). Francezii aduseseră un CD (compact-disc) pe care au pus toate articolele sesiunii noastre (nr. 8)...

La Palm Cove, vreo 20 minute de Cairns, se făcea plajă și baie, deși luna iulie este considerată “iarnă” în Australia (atunci, cât o fi de cald vara?)...

Șoferii de pe autobuze sunt în pantaloni scurți – parc-ar fi niște băietani...

Am trimis vederi la Bălcești. Mama e singură și măcar veștile de la mine s-o mai aline...

Am gustat cu lingurița un fruct ciudat, al gherghefului – dacă traduc cuvânt cu cuvânt (“fruit of the loom”). Verde în interior, ca o pastă...

Pe 13 iulie, când urma să plec de dimineață, în parcul central din Cairns se desfășura campionatul la alergări al statului Queensland...

Am pierdut două zile de cursuri la facultatea mea din Gallup. Marți, 8 iulie, a fost un test, pe care l-a administrat soția mea, Lilia, iar joi, 10 iulie, m-a înlocuit o fostă studentă, Natalja Varezkina, rusoaică din Letonia...

Am ajuns acasă luni, 14 iulie, târziu, trecuse de miezul nopții, iar dimineața următoare urma să merg la cursuri. Lilia m-aștepta cu niște plăcinte gustoase, moldovenești... de-ți lingea degetele!

– # # # –

Florentin Smarandache la celebrul pod din Sydney,
Australia, 2003

Florentin Smarandache pe un fundal newyorkez din Sydney,
Australia, 2003

Florentin Smarandache și George Mițin-Vărieșescu,
Sydney, 2003

Florentin Smarandache cu universitari de la "Griffith",
Gold Coast, Australia, 2003

Jean Dezert și Florentin Smarandache pe malul Pacificului,
Cairns, Australia, 2003

Florentin Smarandache se îmbarcă în telecabină pentru o
călătorie pe deasupra pădurii tropicale australiene, 2003

Florentin Smarandache cu o aborigenă din Kuranda,
Queensland, Australia, 2003

Florentin Smarandache într-o expoziție de artă aborigenă,
Kuranda, Queensland, Australia, 2003

Florentin Smarandache “dă mâna” cu un cangur blând,
Australia, 2003

Florentin Smarandache la o fermă de crocodili,
Australia, 2003

Florentin Smarandache față cu somnolentul ursuleț koala,
Australia, 2003

Jean Dezert și Florentin Smarandache motocicliști subacvatici
la Marea Barieră de Corali, Australia, 2003

CUPRINS

Prefață	5
1. În turneu prin Europa.....	7
2. Ghinioane hibernale în Europa.....	49
3. Chișinăul, orașul cu cele mai frumoase fete.....	59
4. Aș trece Oceanul pentru tine!.....	80
5. În Capitala Lumii.....	95
6. În Transnistria.....	104
7. În Hawaii.....	109
8. Beijing, via Seoul.....	121
9. În Țara Cangurilor.....	139